LETO XV. ŠT. 22 (697) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 17. JUNIJA 2010

www.noviglas.eu

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Andrej Černic

Jasno je! Slovenija gre naprej!

Robert Koren je z eno samo potezo ponovno poenotil vse Slovence. Kljub nedavni zgodbi o razdeljenosti okoli arbitražnega referenduma. Kljub splošni razdeljenosti, ki je za Slovence pravi aksiom. Zadetek, po zaslugi katerega je slovenska reprezentanca vsaj do petkovega srečanja z ZDA prva v skupini, je spet povzdignil nogomet v slovenski nacionalni šport in ga na tem mestu okronal po natančno osmih letih, potem ko sta se na smrt skregala Srečko Katanec in Zlatko Zahovič. Nekoliko posrečen strel, ki ga je kapetan Robert Koren izstrelil proti alžirskim vratom in je (predvsem) po zaslugi vratarja svojo pot sklenil v mreži, je Kekove fante povzdignil celo nad Katančevo in Zahovičevo generacijo. Slovenija doslej še ni okusila slasti zmage na tako velikih tekmovanjih. Seveda sedaj lahko pričakujemo naval politikov in številnih institucionalnih predstavnikov, ki bodo skušali zdajšnji zasluženi slavi nogometašev priložiti svoj piskrček. Gre namreč za kratko obdobje športne slave, v katerem cel svet govori o mali Sloveniji. In uradni predstavniki Slovenije to izkoriščajo. Tako kot je bilo pred osmimi meseci, ko so Kekovi izbranci v dodatnih kvalifikacijah premagali svetovno nogometno velesilo Rusijo. Takrat je za Slovenijo vedela celotna Rusija: v Mariboru je pristal cel roj dragih zasebnih letal, ki so prevažala najpomembnejše ruske oligarhe z Romanom Abramovičem na čelu in ves politični vrh, začenši s premierjem Putinom in predsednikom republike Medvedjevom. In Sloveniji je prav "po zaslugi" tekem med slovensko in rusko reprezentanco takrat uspelo z velikimi severnimi sosedi podpisati tako želeno pogodbo za traso Južnega toka, ki bo plin dobavljala Sloveniji. Šport se je torej novembra kot tudi danes na nogometnem svetovnem prvenstvu izkazal za pomembnega ambasadorja slovenske države v svetu. V najpomembnejših trenutkih slovenskega športa pa so se v bližini (in na fotografijah) vedno pojavili še politiki, ki so dosežke atletov skušali kar najbolje unovčiti.

To je pa (etično) sporno, če pomislimo, kakšen odnos ima slovenska politika do športa v trenutkih njegovega "mirovanja". Gre za odnos do posamezne športne panoge: le-ta ne sme biti talka svojih uspehov ali muh enodnevnic določenih investitorjev, ki z vstopi in (predvsem) izstopi povzročajo prave cunamije v slovenskem športu. Poglejmo par primerov: slovenski klubski nogomet je na katastrofalni ravni. Le kdo se zanj zanima? Kdo je v preteklih letih omogočil propad dveh pomembnejših slovenskih klubskih realnosti, Olimpije in Maribora, ki danes le s težavo ostajata v vrhu slovenskega nogometa? Ne mislim na to, da bi morala država investirati nemogoče milijonske zneske, kot to počenjajo veliki tuji zasebniki. Gre le za uresničitev okvira, ki bo preprečil nenadni padec realnosti, ki bi lahko na evropski ravni prodrle. Še bolj zgovoren je morda primer košarke: Olimpija je veljala za evropsko velesilo. Leta 1997 je osvojila tretje mesto v Evroligi. Danes le s težavo ohranja status za nastopanje v tem prestižnem tekmovanju, košarkarji bežijo iz Ljubljane, kolikor se da hitro, klub pa nima denarja za plačevanje tistih, ki si še niso našli nadomestne ekipe. Spet podoben primer zasledimo v rokometu: dokler je v njem imel promocijske interese Zoran Janković, sta bila moška celjska ekipa Pivovarna Laško in "njegova" ženska ekipa Krim celo evropska prvaka. Ko se je Janković potegoval za mesto predsednika evropske rokometne zveze, je Slovenija celo gostila moško evropsko prvenstvo in dosegla odlično drugo mesto. Potem pa Janković z nastopom v politiki ni imel v rokometu več strateških interesov in raven rokometa je strmo padla: ne gre za porazne nivoje košarke, a zelo daleč so časi evropskih naslovov. Seveda gre tukaj navsezadnje omeniti težave, ki sta jih s smučarsko zvezo do pred kratkim imeli slovenski zvezdnici Petra Majdič in (predvsem) Tina Maze, ki je tekmovala celo samostojno, zunaj reprezentance.

Ampak, tekma z ZDA je pred vrati. Še vedno lahko pojemo "Slovenija gre naprej"! Morda pa je ob tem tudi dobro, da ne mislimo, kaj bo po svetovnem prvenstvu...

"Božji dar za življenje"

Na celjskem stadionu se je zbralo več kot 32 tisoč vernikov

Foto Gašper Furman, SŠK

Slovenski evharistični kongres v Celju in beatifikacija Alojza Grozdeta

Vsak kristjan naj znova odkrije lepoto nedeljske evharistije!

Slovenska Cerkev je Bogu hvaležna za prvi Slovenski evharistični kongres, ki je pod geslom *Evharistija - Božji dar za življenje* potekal v nedeljo, 13. junija, v Celju. Njegov namen je bil poživiti zavest slovenskih vernikov, da je zakrament evharistije jedro krščanske vere. Slovesno sveto mašo je ob somaševanju slovenskih in sosednjih škofov daroval papeški odposlanec in vatikanski državni tajnik kard. Tarcisio Bertone, ki je razglasil za blaženega prvega slovenskega mučenca Alojzija Grozdeta.

Maše na celjskem stadionu Arena Petrol se je udeležilo več kot 32.000 vernikov; gre za udeležbo, ki je močno presegla pričakovanja organizatorjev. Po številu udeležencev je tako to eden najbolj množičnih dogodkov v zgodovini samostojne Slovenije oz. najštevilčnejši dogodek po drugem obisku papeža Janeza Pavla II. leta 1999. Večina ljudi je prispela s 410 avtobusi in osmimi posebnimi vlaki, ostali pa so prišli peš, s kolesi ali osebnimi avtomobili. Pri bogoslužju je sodelovalo osemnajst škofov in nadškofov iz Slovenije in sosednjih držav, 720 duhovnikov ter 1300 cerkvenih pevcev iz 35 župnij.

Po tem osrednjem dogodku slovenske Cerkve v letu 2010 je ljubljanski nadškof in metropolit ter predsednik Slovenske škofovske konference msgr. Anton Stres povedal, da je nad kongresom prevzet. Kongres pa se z nedeljsko slovesnostjo ni končal. Nadškof je namreč poudaril, da ima dogodek trojen pomen, tri glavna sporočila. Prvo je, da bi verniki razumeli sveto mašo kot resno stvar oz. da kristjani brez svete maše ne morejo obstajati. Drugo sporočilo se nanaša na dolžnost do pričevanja za katoliško vero, tretje sporočilo pa postavlja v ospredje leto 2011 kot leto solidarnosti, družbene odgovornosti in dejavne ljubezni, ki izvira iz evharistije. "Ni naključje, da smo povabili sem kot posebnega pričevalca gospoda Petra Opeko z Madagaskarja, ki je eden najbolj vidnih delavcev za človeško solidarnost, za solidarnost z najbolj ubogimi. Zato tudi, ker želimo prihodnje leto posvetiti ravno solidarnosti, dejavni ljubezni, kajti evharistija, ki je kruh za življenje, se nadaljuje s tem, da kruh za vsakdanje življenje nudimo vsem tistim, ki ga potrebujejo". Evharistični kongres se bo torej nadaljeval v našem vsakdanjem krščanskem življenju, za katerega naj bi moč in pogum črpali prav iz evharistije. Papež Benedikt XVI. je bil istega dne, 13. junija, na neki način tesno povezan z dogodkom in vsem slovenskim narodom, saj se je po opoldanski molitvi Angelovega češčenja spomnil tudi blaženega Alojzija Grozdeta; ta, je rekel, je "še posebej častil evharistijo, ki je hranila njegovo neomajno vero, sposobnost žrtvovanja za odrešenje duš in njegov apostolat v Katoliški akciji, da bi druge mlade pripeljal h Kristusu".

/ stran 3

Pričevanje

Zapis Dorice Makuc o gostovanju zborov Skala in Jezero na Sardiniji po poteh primorskih rojakov

12 13

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES - KONFERENCA ZA ITALIJO

vabi na

PROSLAVO OB OBLETNICI OSAMOSVOJITVE SLOVENIJE

v petek, 18. junija 2010, ob 20.30, "Pod lipo" v Števerjanu (Klanec 14)

kulturni spored: Kresničke iz Nove Gorice
MoPZ Štmaver pod vodstvom Nadje Kovic

v sodelovanju z Zvezo veteranov vojne za Slovenijo in Krožkom Anton Gregorčič

◊ ◊ ◊ ◊ ◊ ◊

v nedeljo, 20. junija 2010, na

SREČANJE SLOVENCEV ŽIVEČIH PO ITALIJI

ob 11.45 sv. maša v oglejski baziliki, ki jo bo daroval **prof. dr. Robert Petkovšek**, nato bo družabnost v bližnjem gostišču Leone d'Oro; tu bo spregovoril beneški javni delavec Giorgio Banchig; pri maši in na srečanju bo pel cerkveni pevski zbor iz Branika, ki ga vodi g. Vanja Fabjan Velikanje

v sodelovanju s Krožkom Anton Gregorčič
srečanje je podprl Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu

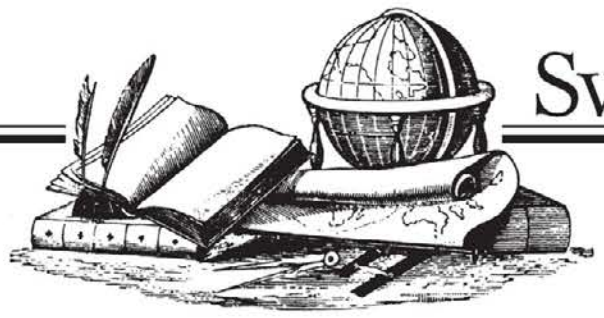

Konferenca za Italijo Svetovnega slovenskega kongresa

Ta konec tedna dve srečanji

Konferenca za Italijo Svetovnega slovenskega kongresa pripravlja za ta konec tedna dve pomembni srečanji.

Prva bo v petek, 18. junija, zvečer Pod lipo v Števerjanu, kjer bo v sodelovanju z goriškim Krožkom Anton Gregorčič in Zvezo veteranov vojne za Slovenijo slovesnost ob obletnici osamosvojitve Slovenije. Letos poteka že 19. leto, odkar imamo tudi Slovenci svojo državo in je prav, da se ob tej priložnosti spomnimo na čase, ko so se ji postavljali temelji. Z nami bodo zastopniki slovenskega političnega življenja. Povabili smo ministra za Slovence po svetu in v zamejstvu Boštjana Žekša. Z nami bodo zagotovo poslanec v Evropskem parlamentu, nekdanji minister Milan Zver, junak osamosvojitve Anton Krkovič in drugi ugledni gostje iz domovine in zamejstva. V kulturnem programu bodo nastopili Kresničke iz Nove Gorice in MoPZ iz Štmavra pod vodstvom Nadje Kovic. Nastopila bosta tudi veteranski trobentač in veteranski mojster s "frajtonarico". Seveda bo sledilo običajno družabno srečanje, na katerem si lahko gostje izmenjajo mnenja, izkušnje in misli na tiste vzpodbudne čase.

V nedeljo, 20. junija, pa bo v Ogleju že tradicionalno srečanje Slovencev, ki jim je življenje usojeno deliti z italijanskimi sodržavljani. V starodavni in slavni oglejski baziliki bo prorektor teološke fakultete v Ljubljani, gospod Robert Turnšek bral sv. mašo, ki se bo začela ob 11.45. Spremljal jo bo cerkveni mešani pevski zbor iz Branika pod vodstvom dirigentke gospe Vanje Fabjan Velikanje. V bližnjem gostišču Leon d'Oro bo nato družabno srečanje, na katerem bo glavni govorec zaslužni beneški javni delavec Giorgio Banchig. Besedo bo imel še znani idrijski rojak Tomaž Pavšič, ki bo spregovoril v imenu SSK. Sledili bodo pozdravi raznih zastopnikov. Gospod Alessio Stasi bo prisotnim gostom prikazal pomembnost Ogleja in oglejske cerkve v zgodovini Slovencev. Od tod smo namreč dobili vero in kulturno omiko, ki je naš narod popeljala med omikane narode Srednje Evrope. Srečanje bo zaključil isti zbor iz Branika z narodnimi pesmimi.

T. M.

Čestitke deželnega predsednika SSO

Predsednik Sveta slovenskih organizacij dr. Drago Štoka je poslal tako novoizvoljenemu predsedniku Italijanske unije poslancu Furiu Radinu kot novoizvoljenemu glavnemu tajniku Mauriziu Tremulu iskrene čestitke z željo, da bi se med Italijansko unijo in Svetom slovenskih organizacij, kakor tudi med obema manjšinama, razvijali vedno boljši in plodnejši stiki in bi ti odnosi vsestransko obogatili življenje in razvoj obeh narodov, ki živita ob meji in si želita mnogo skupnega dobrega, miru in pozitivnega dialoga.

Odmev z zadnje seje

Paritetni odbor nesklepčen

Vtorek, 8. junija, je predsednik Bojan Brezigar sklical paritetni odbor, ki je imel na dnevnem redu obravnavo o 10. členu zaščitnega zakona o tako imenovani vidni dvojezičnosti. Seja se je redno začela in odobrili so prvi dve točki. Ko pa so prišli do tretje glede vidne dvojezičnosti, je član odbora Ritossa, ko je ugotovil, da je njegova prisotnost odločujoča za sklepčnost, zapustil sejne prostore, češ da ne namerava s svojo prisotnostjo podpirati brezbrižnost številnih članov konzulte, ki se niso udeležili srečanja. Naj pri tem povemo, da je nesklepčnosti botrovala odsotnost zvečine italijanskih članov odbora. Sicer se redno dogaja, da, ko Ritossa ugotovi, da je njegova prisotnost odločujoča, zapusti sejo. Naslednja seja bo v drugi polovici junija, ko se bodo predstaniki Sveta Evrope seznanili s stanjem slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

Opozorilo deželnega svetnika SSk I. Gabrovca

Dober zakon, a brez finančnega kritja....

Deželni svet je v ponedeljek, 7. junija, soglasno izglasoval zakon, ki določa ukrepe in finančne prispevke občinam za spodbujanje, urejanje in obdelovanje zapuščenih zemljišč v goratih območjih. Ukrep, ki sloni na potrebi po zaščiti javnega zdravja in varnosti, zaobjema tudi ves Kras, Breg in pravzaprav večji del tržaške pokrajine. Deželni zakon predvideva, da občinske uprave določijo zainteresirana zemljišča, ki so praviloma v petstometrskem pasu, ki obkroža vasi. Prav tako zakon določa, da v primeru, da lastniki zemljišč nočejo ali ne morejo sami poskrbeti za ureditev divje zaraščenih zemljišč, lahko za to poskrbijo kmetijska podjetja (s košnjo trave, sečnjo, pašo...), ki v ta namen zaprosijo za petletno pravico do upravljanja. Ukrep se ne dotika lastniške pravice posameznika in ga ne pogojuje v obdobju, ki presega petletje.

"Tudi ta zakon se že takoj zatakne pri dejstvu, da mu zakonodajalec ne namenja zadostnih sredstev, saj je finančna postavka ta trenutek vredna skromnih 50.000 evrov, kar bi po prvih ocenah za vso deželo zadoščalo za ureditev kakih deset hektarjev površin... ", grenko ugotavlja deželni svetnik SSk Igor Gabrovec, ki je zakon sicer podprl, a v isti sapi deželno skupščino opozoril na še nerešeno vprašanje upravljanja zaščitenih območij Natura 2000 (Sic-Zps). "Dejstvo je, da zaradi pomanjkanja načrtov za upravljanje zaščitenih območij, s katerimi Dežela zamuja približno pet let, so lastniki zemljišč in sploh podjetniki ponovno oškodovani, saj je vsaka možnost načrtovanja in razvoja na teritoriju dejansko še vedno onemogočena", je posebej poudaril deželni svetnik Gabrovec.

Na dnu...

10. junija 1940

Mussolini je napovedal vstop Italije v vojno

Pred 70 leti v tem času je predsednik italijanske vlade in vodja fašističnega režima Benito Mussolini (ki je prišel na oblast po znanem pohodu črnosrajčnikov oktobra 1922), z balkona Beneške palače v Rimu slovesno razglasil odločitev o vstopu Italije v drugo svetovno vojno, ki jo je, kot znano, začela Hitlerjeva Nemčija z napadom na Poljsko 1. septembra 1939. Sledila sta nemški napad na Dansko in Švedsko, Belgijo, Nizozemsko, Luksemburg in Francijo ter razglasitev vojnega stanja z Veliko Britanijo, ki je morala na vrat na nos umakniti domov svoje vojaške enote iz belgijskega oporišča Dunkerque pred grozečo nemško ofenzivo konec septembra 1940. Kronisti in drugi, ki so prisostvovali omenjenemu Mussolinijevemu nastopu, poročajo, da je zbrana množica režimskih privržencev po sicer že ustaljeni navadi ploskala, vendar ne s tako navdušenostjo kot ob drugih podobnih priložnostih, kar naj bi odražalo že dokaj občuteno zaskrbljenost nad neposredno vpletenostjo Italije v vojno, ki je niti prijateljska Nemčija ni spodbujala. Za ta korak se je Mussolini odločil na lastno pest, četudi so ga vojaški generali opozarjali na nepripravljenost italijanske vojske za takojšen in neposreden nastop v vojaških operacijah. Toda v njem sta očitno prevladali osebna ambicija in nerazsodna zagnanost, češ da mora Italija nujno poseči v vojno, če želi na koncu prisesti k mirovni konferenci zmagovalcev, to se pravi Nemčije in njenih zaveznikov. Neodločnim generalom je odgovarjal takole: "Vojna bo kratka in potrebujemo določeno število mrtvih, da bomo lahko sodelovali na mirovni konferenci. Če bi morali čakati na pripravljenost vojske, bi morali počakati nekaj let, medtem ko je vstop vanjo nujno potreben takoj".

Vatikan oz. papež Pacelli se je dobro zavedal, kam lahko vojna privede Italijo. Zato je še 28. aprila 1940 pozval Mussolinija, naj Italija ohrani dotedanjo nevtralnost. Na to prošnjo je odgovoril: "Razumem željo vaše Visokosti, naj se Italija izogne vojni, vendar nikakor ne morem zajamčiti, da bo to stanje trajalo do konca". Po vrsti Hitlerjevih vojaških uspehov v zvezi z zasedbo evropskih držav, od Poljske in Norveške pa do Belgije in Nizozemske in Francije, je tudi italijanske nacionalistične kroge zajelo prepričanje, da se mora Italija oglasiti, ker drugače bo Hitlerjeva Nemčija pobrala vse sadove vojnih uspehov. Tu je treba spomniti na sklenitev tako imenovanega "Jeklenega pakta" z Nemčijo leta 1936, na osnovi katerega bi morala Italija priskočiti na pomoč Nemčiji že na začetku vojnega spopada, a Mussoliniju je uspelo se temu izogniti z izgovorom, da sta obe strani ob podpisu pakta predvidevali začetek vojne v letu 1942, ko naj bi bila Italija zadostno pripravljena za takojšen vojni poseg. Zatrjevala je, da je kljub predhodnemu začetku vojne (septembra 1939) pripravljena poseči vanjo pod pogojem, da ji Nemčija preskrbi potrebna vojaška sredstva in surovine za poseg proti Franciji. Nemčija je na to zahtevo delno pristala in začela pošiljati Italiji vojaško pomoč, ne da bi se ta obvezala za takojšnje sodelovanje pri vojaških operacijah. Nemčija je namreč računala, da za zdaj vojaškega sodelovanja Italije ne potrebuje, ker naj bi se vojna končala v kratkem času.

Toda skoro neovirano napredovanje Nemčije v Franciji in sam padec Pariza sta v italijanskih političnih in industrijskih krogih utrjevala prepričanje, da je zmaga Nemčije v začeti vojni neizogibna, zaradi česar se mora Italija čim prej vključiti v vojno. Tudi sam kralj Viktor Emanuel III., ki je dotlej zagovarjal nevtralnost, je začel popuščati Mussoliniju, češ da "odsotni v igri nimajo nikdar prav". Vsi navedeni razlogi in še drugi so Mussolinija utrdili v odločitvi, da se vključi v vojno dogajanje.

Tako je 10. junija 1940 napovedal vojno Angliji in predvsem Franciji, ki je bila tik pred kapitulacijo pred Nemčijo. Ameriški predsednik Roosevelt je to italijansko dejanje označil kot nož v hrbet Franciji, ki je v 19. stoletju pripomogla k zedinjenju Italije. Francoski veleposlanik v Rimu Poncet je italijanskemu zunanjemu ministru Galeazzu Cianu, ko mu je ta izročil vojno napoved, dejal: "S tem dejanjem ste z nožem zabodli že mrtvega človeka na tleh". Pri tem je namreč imel v mislih pripravljajočo se kapitulacijo Francije, ki sta jo Francija in Nemčija podpisali 22. junija 1940. Italija in Francija pa sta ločeno podpisali kapitulacijo dva dni pozneje, to se pravi 24. junija, niti petnajst dni po vojni napovedi.

Ob koncu druge svetovne vojne se je Italija znašla med vojnimi poraženci. Na mirovni konferenci v Parizu leta 1947 je morala pristati celo na manjše popravke meje v korist Francije.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Groba odločnost vse bolj uspeva

Vse bolj postaja jasno, da živimo v času, v katerem vse bolj uspeva udarna odločnost, ki se ji pravi rušenje kulturnih ravnotežij skupnega življenja. Dovolj se je spomniti nenehnih napadov predsednika italijanske vlade na ustavo, toliko bolj na sodnike in, če je potrebno, tudi na predsednika republike. Na televiziji podsekretarka ministrstva za pravosodje užaljeno ugotavlja, da so sodniki avtonomni, kar bi bilo seveda treba odpraviti. Kot je znano, je sodstvo v demokraciji avtonomno in spotikanje ob to dejstvo je spotikanje ob demokracijo samo. V napoto so nadalje voditelji televizijskih oddaj, ki v probleme posegajo naravnost in brez tistega spoštovanja predvsem do politike, po katerem naj bi bilo vse neoporečno in sveto. Da ne govorimo o izjavah predstavnikov Severne lige, in ne samo, ob katerih ti zastane sapa, če pomisliš, da bi se lahko nekega dne uresničili. Prednjači Matteo Salvini, ki je pred časom žalil Neapeljčane, da se ne umivajo, ker da nikoli niso videli mila. Tedaj je moral kot parlamentarec odstopiti, toda takoj nato je bil izvoljen v Evropski parlament. Ta ista oseba je pred nedavnim predlagala, naj bi v milanskem mestnem prevozu uvedli rezervirane sedeže za Milančane, da jih ne bi zasedali tujci. Ko sem bil pred kratkim v Milanu in se tam premikal s podzemsko železnico, sem obstal, toliko je mogoče videti ljudi vseh barv in ras, se pravi domačinov in priseljencev. V tem ni bilo nič motečega, narobe, vse skupaj je delovalo kot primer spodbudnega sobivanja ne samo v lombardski prestolnici, ampak tudi povsod drugje. In potem bojkotiranje praznika Dneva republike 2. junija, kar pomeni nevarno obremenjevanje že tako občutljivih odnosov med raznimi deli države. Ni težko ugotoviti, da sta v vsej tej zgodbi problema dva: prvi je ta, da se navedene in druge podobne ideje v družbi sploh pojavljajo in celo spreminjajo v zakonodajo, če vzamemo v misel neskončno sporen zakon, po katerem je priseljenec, ki nima dokumentov, s tem že zagrešil kaznivo dejanje. Drug problem, ki je še neprimerno večji, pa je v tem, da se javnost na tovrstne skrajne ideje praktično ne odziva. Kot da bi bilo ljudem vseeno, v kakšno smer se vsi skupaj pomikamo, in kot da bi v celotni družbi zavladala nekakšna resignacija, v kateri se vsak briga le zase v prepričanju, da na politiko itak ne more vplivati. In takšno stanje med ljudmi, ki ga ugotavljajo mnogi izvedenci, je zares zaskrbljujoče. V njem kot da lahko edino uspeva velika in predrzna odločnost nekako v duhu, če že ni mogoče ničesar storiti, potem naj nam bo dano vsaj to, da si kdo upa čim bolj drzno in brezobzirno ukrepati. Nasilnosti ali vsaj mučni nekulturi so tako vrata na stežaj odprta. Človek se sprašuje, ali se zavedamo, kam vse to vodi? In kaj je res smotrno stati ob strani križem rok in le opazovati, kako umirjene besede in stališča, ki se zavzemajo za skupno življenje brez napetosti, postajajo le molk vpijočega v puščavi?

Janez Povše

S 1. STRANI Slovenski evharistični kongres

Vsak kristjan naj znova odkrije...

Foto Gašper Furman, Slovenska škofovska konferenca

Na predvečer kongresa je več kot 500 mladih in skavtov v župnijski cerkvi Svetega Duha v Celju po tridnevnem romanju po različnih slovenskih župnijah sprejelo milostno podobo Marije Pomagaj z Brezij in jo počastilo z molitvenim bdenjem. Romanje Marije na kongres je zgodovinski dogodek, saj je podoba šele četrtič zapustila svoje mesto v baziliki.

Uvodni program pred mašo v nedeljo dopoldne se je začel s prihodom milostne podobe na stadion. Program je bil sestavljen iz treh krajših pričevanj, ki so jih prepletale duhovno-ritmične pesmi, in osrednjega pričevanja znanega misijonarja slovenskega rodu, Pedra Opeke z Madagaskarja. "Zelo konkretno in iz življenja", kot je zanj značilno, je v svojem močnem nagovoru z naslovom *Evharistija v službi človeka* podčrtal, da je evharistija "navzočnost Jezusa Kristusa med nami. Je srečanje bratov in sester v imenu vstalega Jezusa, ki se nam daje v duhovno hrano. V evharistiji dobivamo novo moč in novo upanje za vsakdanje življenje". Za ljudi, ki se zavzemajo za preživljanje najrevnejših in izključenih ter za pravičnejši svet, je evharistija bistvenega pomena. "Ni evharistije brez vere in ljubezni; ni evharistije brez dolžnosti in darovanja samega sebe; ni evharistije brez pomoči tistim, ki živijo pozabljeni v revščini; ni evharistije, ki ne bi vabila k delitvi in prizadevanju za socialno pravičnost in mir". Misijonarji na poseben način spoznavajo in doživljajo brezmejnost in brezčasnost Jezusove Cerkve. "Evharistija je močnejša od vseh naših navad in običajev, od vseh pogojenosti in omejenosti; je močnejša od naših slabosti in dvomov". V središču evharistije je bratstvo - temeljni kamen evangelija -, ki nasprotuje ideologijam in njihovemu zasužnjevanju človeka. Jezusove besede in njegovo konkretno ravnanje so nam vsakdanji zgled za naše življenje v svetu, kjer živimo kot romarji in popotniki. "Ob evharističnem shodu naj bi se kristjani v Sloveniji in zunaj njenih meja ponovno zavedeli, kakšno moč in bogastvo pomeni evharistija za vsako krščansko družino. Kdor je poln samega sebe, ne more dojeti duha Jezusa Kristusa". P. Opeka je vse ljudi pozval, naj tekmujejo v usmiljenju in ljubezni do sočloveka, ne pa v egoizmu. "Brez Boga je človek človeku tujec, včasih celo nasprotnik". Evharistija ne more biti zgolj "molitev, navada ali zbiranje dobrih med seboj, ampak je srečanje skupnosti vseh sester in bratov, vseh brez izjeme in brez meja". "Namen nedeljskih evharističnih srečanj ni ta, da bi se drug ob drugem dobro počutili, ampak da molimo drug za drugega, za vse, tudi za brate in sestre, ki niso naše vere ali našega mišljenja, ki so drugačni od nas in se zaradi revščine komaj preživljajo. To bomo zmogli, če Jezusu dopustimo, da nas prevzame s svojim duhom in napolni s svojo ljubeznijo". Misijonar že dvajset let deluje na smetiščih, med najbolj revnimi. "Lahko rečem, da sem tam priča čudežem, ki jih evharistija dela... V resnici se evharistični duh med najbolj revnimi čuti in doživlja kot velika moč, veselje in upanje". Jezusov evangelij poudarja temeljno resnico, da je Bog dobrine ustvaril za vse, ne le za nekatere. Naša zemlja je dovolj bogata, da lahko nasiti vseh šest milijard ljudi na svetu. "Če danes ena milijarda ljudi trpi lakoto, je to za kristjane velik izziv". Pri lomljenju kruha se zavedamo, da "moramo kot Jezus tudi mi deliti z ubogimi. Vse dobrine na svetu so namenjene vsem ljudem brez izjeme". Zato "prebudimo se in se zavedajmo, kakšno izredno srečo imamo, da nam je Bog dal vero v Jezusa Kristusa in da v njegovem imenu doživljamo evharistijo v naših župnijah". Evharistija je v sredi življenja. "Kjer je evharistija, tam je Jezus, tam je ljubezen in dobrota, tam je lepota in iskrenost".

Misijonar Pedro Opeka (foto Gašper Furman, SŠK)

Foto Gašper Furman, SŠK

Naše razpoloženje mora izvirati iz prepričanja, da "po vsaki evharistiji svet postaja vsaj malo boljši". "Naši revni bratje in sestre v siromašnih deželah nam dajejo zgled, kako naj bomo bolj preprosti in iskreni".

Vrhunec kongresa sta nato bili maša in razglasitev Božjega služabnika Alojza Grozdeta za prvega slovenskega blaženega mučenca. Takoj po kesanju na začetku maše ga je s posebnim obredom razglasil državni tajnik Svetega sedeža, kardinal Tarcisio Bertone, ki je tudi vodil mašo. Dokument o priznanju mučeništva je marca podpisal papež Benedikt XVI. Grozde se je rodil 27. maja 1923 v župniji Tržišče pri Mokronogu na Dolenjskem. Bil je član Katoliške akcije, januarja 1943 pa se je kot takratni dijak zadnjega letnika gimnazije z vlakom vračal domov iz Ljubljane. Med potjo ga je prijela partizanska straža, ki je pri njem našla latinsko mašno knjižico. Za Grozdetom se je tako izgubila sled, pozneje pa so šolarji našli v gozdu njegovo truplo s sledovi mučenja. Škofijski postopek za beatifikacijo se je pričel leta 1992. Množica vernikov je razglasitev Grozdeta za blaženega mučenca pozdravila z močnim aplavzom. God Grozdeta se bo obhajal vsako leto 27. maja, na dan njegovega rojstva. Po razglasitvi so odkrili tudi njegovo podobo, v procesiji so prinesli njegove relikvije. Kard. Bertone je v pridigi izpostavil globoko vero, ki jo je pričeval bl. Alojzij Grozde, in pojasnil, da nam bo "pozorno branje zgodovine Cerkve na Slovenskem, zlasti nasilnih preganjanj, ki jih je utrpela v preteklem stoletju - pomislimo na čas komunizma, tuje okupacije in državljanske vojne -, razkrilo, da je bila Božjemu ljudstvu evharistija glavni vir opore, moči in tolažbe". Evharistična skrivnost je res Božji dar za življenje sveta: "Še več, v evharistiji Bog sam postane dar, ki na neki način postane gost svojih otrok, njihova jed in sestavni del njihovega bitja". Slovenski evharistični kongres po njegovih besedah "vsakega kristjana kliče k obnovljeni zvestobi pri udeležbi nedeljske evharistije". Sveta maša "ni le preprosta oblika osebne pobožnosti, ampak je molitev Cerkve, v kateri je navzoč Jezus, ki se znova in znova daruje Očetu", je povedal kard. Bertone. Z obhajanjem evharistije se verniki "udeležujemo molitve celotne Cerkve, ki prosi za slehernega človeka in ves svet". Slovenske vernike je pozval, naj obnovijo svojo zavzetost in naj vsak kristjan znova odkrije lepoto nedeljske evharistije. Po njegovih besedah namreč kristjane to, kar doživljajo in obhajajo pri maši, napolnjuje s takšnim veseljem in hvaležnostjo, da tega ne morejo ohranjati samo zase. "Prizadevajte si torej, da boste v okolju, v katerem živite, oznanjali in pričevali za krščansko vero". Izpostavil je tudi zavzemanje vernikov za družino in z njo povezane krščanske vrednote. "Naj Bog blagoslovi Slovenijo in vsem vam podeli svoj mir"! je sklenil nagovor vatikanski državni tajnik.

Kard. Bertone in podoba bl. Grozdeta (foto Gašper Furman, SŠK)

Slovenski raziskovalni inštitut

Razpis za nagrade 2010

Slovenski raziskovalni inštitut - SLORI razpisuje nagrade za zaključena univerzitetna dela druge in tretje stopnje, diplome štiriletnih študijskih programov, magisterije in doktorate. Razpis je namenjen interesentom, ki so do zapadlosti razpisa opravili diplomski oz. podiplomski študij na družboslovnih področjih, s katerimi se večinoma ukvarja SLORI.

Z nagradami namerava SLORI spodbujati mlade in perspektivne diplomirane strokovnjake k študijskemu izpopolnjevanju in raziskovalnemu delu oziroma sodelovanju s Slovenskim raziskovalnim inštitutom pri specifičnih raziskovalnih projektih.

Razpisni pogoji 2010

Na razpis SLORI-ja v letu 2010 za nagrade zaključenih diplomskih in podiplomskih del se lahko prijavijo kandidati, ki so v akademskem letu 2008/2009 diplomirali/magistrirali/doktorirali na univerzah v Italiji, Sloveniji in drugih državah. Prijavijo lahko naloge, ki predstavljajo pomemben ali izviren doprinos k poznavanju slovenske skupnosti v Italiji, njene družbene strukture, funkcije v sklopu njenega naselitvenega in družbenega prostora, njenih razvojnih procesov na družbenem, kulturnem, političnem, gospodarskem, pravnem in izobraževalnem področju, medetničnih odnosov, identitetnih in jezikovnih praks ter komunikacije. Doprinos lahko zadeva tudi druge manjšinske študije, ki vsebujejo primerjavo s stvarnostjo slovenske skupnosti v Italiji.

Ob oddaji prijavnega obrazca morajo kandidati v zaprti ovojnici z oznako "Razpis SLORI za univerzitetne naloge 2010" priložiti še:

a) fotokopijo osebnega dokumenta, iz katerega je mogoče razbrati kandidatove osebne podatke, državljanstvo in kraj stalnega bivanja;

b) kopijo diplomske / magistrske / doktorske naloge;

c) kratko predstavitev obdelane tematike, razlogov za njeno izbiro in pomena dela za slovensko skupnost v Italiji diplomske naloge, magisterija oz. doktorata z lastnoročnim podpisom in datumom. (V obsegu največ ene tipkane strani.)

Izbor izbranih vlog in nalog bo opravljen predvidoma v 60 dneh od datuma zapadlosti. Selekcijski postopek predvideva preverjanje ustreznosti prejetih nalog z vidika formalnih pogojev, ki jih določa ta razpis, v drugi fazi pa recenzijo in izdelavo strokovnega mnenja o nalogah, ki zadoščajo razpisnim pogojem. Izbor nagrajencev opravi Znanstveni svet SLORI na podlagi recenzentskih mnenj in predlaga kandidate Upravnemu odboru. Na sklep Upravnega odbora ni pritožbe.

Naloge (diplomske, magistrske, doktorske) bo SLORI nagradil s spodaj navedenimi denarnimi zneski.

STOPNJA DIPLOME	VIŠINA NAGRADE	ŠTEVILO NAGRAD	SKUPNI ZNESEK
univerzitetna diploma II. stopnje (3+2 letna) ali 4-letna diplomska naloga ali magistrska naloga	1.000 evrov	do 4	4.000 evrov
doktorska naloga	2.000 evrov	do 2	4.000 evrov

Upravni odbor SLORI-ja lahko v primeru nižjega števila prijavljenih kandidatov oz. neprimernosti/neskladnosti nalog z razpisom poviša posamezne nagrade ali pa preostala sredstva uporabi za publikacijo nalog oz. zneske prenese na naslednje študijsko leto.

SLORI lahko najboljša dela tudi objavi. Del ne bomo vračali.

Razglasitev nagrajencev za leto 2010 bo na Dnevu raziskovalcev, in sicer v septembru 2010.

Prijavne obrazce z razpisnimi pogoji lahko interesenti dobijo v Narodni in študijski knjižnici (NŠK) v Trstu (ul. Sv. Frančiška 20/I), v Slovenski ljudski knjižnici D. Feigel v Gorici (Korzo Verdi 51), na sedežu društva I. Trinko v Čedadu (ul. IX. avgusta 8), na sedežu društva Planika v Ukvah (ul. Tablja /Pontebba 28) in na sedežu Slovenskega raziskovalnega inštituta (SLORI), Trst, Trg Giotti 1, tel. 040 636663, trst@slori. it, kjer nudimo tudi dodatne informacije ali na spletni strani www. slori. org.

Rok oddaje prijavne dokumentacije je 30.6.2010 na sedežu SLORI ali po pošti (s priporočenim pismom, oddanim najkasneje 30.6.2010).

Konec leta duhovništva

Veličina in lepota služenja

Na predvečer 11. junija se je na Trgu sv. Petra okrog petnajst tisoč duhovnikov iz 97 držav zbralo pri molitvenem bdenju ob koncu leta duhovništva. Najprej so predstavili pričevanja o življenjskih izkušnjah nemške družine s šestimi otroki, diakona, argentinskega duhovnika, ki opravlja pastoralno delo v revni četrti, starega župnika, župnika v Hollywoodu in redovnice v klavzuri. S prihodom papeža Benedikta XVI. na trg se je začel drugi del bdenja. Kard. Hummes, prefekt kongregacije za duhovščino, se je zahvalil sv. očetu za preteklo leto, ki je želelo spodbuditi notranjo prenovo duhovnikov. Dan kasneje je papež skupno s 15 tisoč duhovniki vodil slovesno somaševanje, pri katerem je uporabil kelih arškega župnika, sv. Janeza Marije Vianneya. V homiliji je povedal, da je bil glavni cilj tega leta "znova razumeti veličino in lepoto duhovniške službe". Duhovnik nas v Kristusovem imenu odveže grehov in tako spreminja življenje; nad vinom in kruhom izreka Kristusove zahvalne besede, ki svet povezujejo z Bogom. Prav v tem letu veselja, je dodal sv. oče, so prišli na dan grehi duhovnikov, zlasti zlorabe malih. Zato je prosil odpuščanje Boga in ljudi ter zagotovil, da bodo naredili vse, kar je mogoče, da bi se to ne ponovilo več. Nato je na čudovit način komentiral Psalm 23 (Gospod je moj pastir), sklenil pa s prošnjo, da bi vsak kristjan in duhovnik postal vir življenja za druge.

Sv. Ivan v Gorici

Slovensko pastoralno središče sv. Ivana v Gorici vabi na praznovanje zavetnika. Četrtek, 25. junija: ob 9. uri praznična maša, ob 19.30 slovesna praznična maša (vodi dekan iz Šempetra g. Janez Kržišnik, poje MePZ L. Bratuž), sledi kresovanje. Petek, 25. junija, ob 20.30: Stabat Mater za Ljubko Šorli (OPZ SCGV Komel, solistki Erika Regulyova in Mirjam Pahor, DVS Bodeča neža, orkester Nova).
Otroci, strežniki in pevci duhovnije bodo šli v kočo v Žabnice od 2. do 6. avgusta. Prijave pri župniku do 30. junija!

V cerkvi sv. Roka v Gorici

Skupna šolska maša za nižješolce in višješolce

"Z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo, z Bogom ga končaj, da ti bo za sveti raj", spodbuja lepi slovenski pregovor, ki bi se ga morali trdno oklepati tudi šolarji.
V petek, 11. junija, se je na šolah raznih stopenj končalo letošnje šolsko leto, polno truda in naporov, a tudi nepozabnih trenutkov. Učenci in dijaki se bodo sedaj krepko oddahnili, le "mali" in "veliki" maturantje se bodo morali še nekaj časa potiti in premlevati predelano snov. Prav njim je namenil toplo misel g. Marijan Markežič, ko je v cerkvi sv. Roka v Gorici vodil minuli petek opoldne šolsko mašo za nižje- in višješolce. Žal je bilo le-teh samo za peščico. Na dan Srca Jezusovega je povabil, naj se Bogu za vse, kar jim je naklonil med tem šolskim letom, iskreno zahvalijo, a ne le z besedo, ampak predvsem s srcem. Za evangeljsko branje je zato izbral priliko o desetih gobavcih, ki jih je Jezus ozdravil, a le eden izmed njih se mu je prišel zahvalit. Izhajajoč iz nje je g. Markežič dejal, da moramo drug drugemu izkazovati hvaležnost, saj v življenju stalno potrebujemo sočloveka in zato moramo vrednote, kot so hvaležnost, spoštovanje, prisrčnost, potrpljenje, dobroto, odpuščanje, zmeraj imeti pred sabo in jih udejanjati. Pri tem se moramo vselej obračati k Bogu in mu slediti, kajti le on prinaša dobrote. Tako mu moramo slediti, kot je sledil kralju služabnik, ki ga niso premotili vabljivi, a ničvredni kamni, ki jih je kralj med potjo skozi puščavo posipaval, da bi ugotovil, ali so mu služabniki zvesti. G. Markežič je zgodbico pred Božjim blagoslovom povedal zato, da bi mladi med počitnicami ne zapustili prijatelja Jezusa. Priporočil jim je tudi, naj v prostem času ne lenarijo, ampak delajo dobra dela in ob dobri knjigi še dalje urijo možgane, da ne bi izgubili prožnosti (stoječa voda smrdi!, je poudaril). Mašno daritev so pod požrtvovalnim vodstvom prof. Solange Degenhardt spremljali dijaki s petjem ob spremljavi kitare in branjem prošenj ter zahvalnih misli.

IK

Vaje zbora srednješolcev pred mašo s Solange Degenhardt

Gibanje POT živa priča okolju in generacijam, ki prihajajo

Seme je zasejano

Tridesetega maja je obletna maša v stržiško cerkev privabila lepo število članov Gibanja POT, ki so se ob evharistični daritvi srečali v spomin na pokojnega prijatelja duhovnika msgr. Vinka Kobala, ustanovitelja in karizmatičnega vodje gibanja.
Pred devetimi leti je odšel od nas in se veseli večnosti pri troedinem Bogu, njegovo telo pa počiva ob obzidju stržiške cerkvice. Somaševalo je kar pet njegovih prijateljev, ki nadaljujejo delo duhovnega poslanstva v gibanju Pot. Mašna daritev nas je zopet spomnila, da je srečanje med nami in Bogom neprecenljiv dar in milost. Odzvati se Božjemu klicu pomeni pričevati za življenje, ki nam ga iz ljubezni ponuja Stvarnik, in se veseliti Zaveze, ki nam je preko Znamenj predlagana, da jo sprejmemo.

Msgr. Vinko Kobal

Tudi za ta dan veljajo besede, ki jih je poudarjal pokojni g. Vinko in jih slišimo, tudi beremo skozi razmišljanja srečanj vseh teh let, da pomeni hoditi po tej POT-i, BITI pripravljen na delovanje v družbi, širiti pogled - obzorje, biti odprt novemu izražanju te vsebine in zaveze; na različne, tudi drugačne načine širiti krščansko delovanje - novo etiko, ki jo družba danes potrebuje, je bilo slišati in prebrati v okviru srečanja.
Ob tem pa je treba ostati povezani v edinosti znotraj gibanja in z drugimi katoliškimi gibanji. To članu gibanja omogoča ob pogovorih, izmenjavah lastnih praktičnih izkušenj z izkušnjami prijateljev iz gibanja POT, po znanih poudarkih ustanovitelja: "Za kakršno koli delovanje kristjana, tudi družbeno, je ključna njegova vera v Kristusa, vase, v dobro v ljudeh in okrog nas".
Ta dan izrečene prošnje so izražale željo, po blagoslovu vsega dela, ki se bo v poletnih tednih odvijalo v Stržišču; da bi žar Božje Besede razsvetlil vsakogar na POT-i. Peli so pesmi, ki jih nagovarjajo in se marsikdo spominja na čas, ko se je, morda prvič, odzval na Klic. Pesem "In Gospod vsejal je seme", ki so jo, po maši, zapeli ob Vinkovem grobu, je izzvenela iz srca in duše.
Družabni del v domu duhovnosti so končali z molitvijo večernic in zaključno željo iz njih vsebine: "Aleluja! Začela se je svatba božjega Jagnjeta, njegova nevesta je pripravljena".

MM

Opazujemo se

Ljudje smo se vedno opazovali...

Petek, 11. junij, je imel vsaj zame dva zanimiva dogodka. Na Trgu sv. Petra v Rimu se je s papeževo mašo zaključilo leto duhovništva. Tja sta me povabila sobrata ob obisku, prav istočasno pa smo imeli pri nas šolsko mašo ob koncu šolskega leta. Po maši me poišče ena od naših profesoric in mi v zahvalo izroči knjižico z naslovom Za novo tradicijo, *s podnaslovom:* Pismo duhovnikom in drugim pastoralnim delavcem v letu evharističnega kongresa. *Avtor je mlajši slovenski diplomat. Knjigo sem z velikim užitkom prebral, zato sem sklenil, da še enkrat sežem po njej in ji posvetim malo več časa. Ko sem ob ponovnem branju spoznaval posamezne sobrate duhovnike, ne glede, kje so - nekaterih si niti nisem skušal priklicati v spomin, kdo naj bi bili, - in knjigo odložil, pa sem o tem delu dobil drugačno sliko. Nekaj podobnega sem prebiral pred leti z naslovom* Moje oko je pero. *Kot takrat, tudi sedaj, sem se ob branju zamislil.*
Ljudje smo se vedno opazovali, kjerkoli smo se že bili in kakršni smo že. To naše opazovanje ima lahko za vsakega od nas svojo obogatitev ali pa tudi ne. Obogateni smo, če pri kom spoznamo nekaj, kar nas oplemeniti in razveseli, presenečeni pa smo, če ob takšnem početju doživimo razočaranje, pa ne glede kdaj, kaj in kako.
Vedno je bilo in bo, o tem sem trdno prepričan, moderno, aktualno, pa tudi vabljivo pisati o duhovnikih. Na to me je pred leti opozoril Pavle Zidar, ko mi je podaril svojo knjigo Hokus pokus kaplan *in še pripomnil: "Vedno bo zanimivo predvsem vse tisto, kar je pri vas duhovnikih pikantno, nekako tako kot pekoča paprika na golažu, na takšnem, kot ga znajo skuhati samo Srbi – da resnično v ustih zapeče"!*
Sam bi si ne upal napisati, kaj doživlja mož, ki je pri ženi ob porodu. Čeprav mi je prav te dni neki moj nekdanji dijak ves vesel povedal, da je dobil sina in mu dal ime Jakob, da pa je bilo zanj ob ženinem porodu strašno, res strašno... Prav tako ne vem, kakšni so občutki med možem in ženo, če nastopijo tihe ure ali tihi teden, še manj tihi mesec, kakor koli hočete imenovati to naelektreno stanje, ki tako ali drugače nastane med dvema, ki živita pod isto streho pa še za istimi vrati. Da kakšnega drugega zakonskega poglavja ne bi omenjal. Če ga poznam, ga poznam zato, ker sem o tem bral ali mi je kdo kaj povedal, nisem pa vsega tega kot duhovnik doživel. Zato tudi pri pastorali z zakonci, ko se z njimi srečujem, govorim, razpravljam, se pogovarjam do določene točke. Dalje ne grem, ker tam nisem doma. Da ni pri vseh duhovnikih vedno tako, me je o tem ošvrknil slovenski politik, ko sta mi z ženo prišla voščit o Veliki noči, pa je ob pogovoru o velikonočni spovedi namignil, "da je dobil občutek, ko je šel k spovedi, da ta in ta duhovnik zna o zakoncih vsaj za eno 'štengo' več kot mi poročeni, ki to živimo"... Zanimiva klofuta za nas duhovnike, vsaj jaz jo tako razumem! In kaj naj rečem o delih, ki govorijo o duhovnikih in so namenjena nam duhovnikom? Vesel sem, da so, vsaj zame so, zanimiva, če so za druge, naj povedo sami, vedno sem jih in jih bom z zanimanjem prebiral. Ob njih pa si bom ustvaril svoje mnenje. Do tega imam pravico, kot ima pravico svoje napisati avtor, ki se je spustil na to področje. Ne glede na to, kaj takšno delo komu pove - ali ga nagovori ali pa ga celo zamori. Duhovnik lahko ob tem doživi tudi to, saj je človek, še zlasti, če ob branju spozna, da je sam, četudi si skuša poiskati sodelavce, pa jih ni, ker jih ni... Lahko

je za vse to kriv sam, kaj pa, če ni, če so tu zatajile zvestoba veri, lahko tudi nevzgojenost in neodgovornost tistih, ki spadajo pod župnijski zvon. Pa še marsikaj drugega bi se dalo osvetliti ob takšnem branju...
Na koncu mi je prišel živo v spomin ta dogodek: Moj profesor in slovenski filozof dr. Janez Janžekovič me je po nekem izpitu takole ošvrknil: "Veste, tudi osem je nekaj, ni pa to deset! Ker ste že slepomišili in med Avguština vpletli Kocbeka, vedite, da bomo do sodnega dne v filozofiji imeli vse mogoče listje, podobno tistemu, ki je bilo, je in bo pri tistih, ki so v življenju naredili ošvrkek (ime za ovinek!) in niso postali to, kar bi morali, pa jih tam notri, čisto na dnu, vedno nekaj zbada"...

Ambrož Kodelja

Pavlovo leto

dr. Jurij Bizjak

OBREDI

1. Položiti roke (epitíthein tás heíras: "Tedaj so se postili in molili, položili nanju roke ter ju odpustili" (Apd 13,3). Pomeni: izvoliti, obdarovati, pooblastiti.
2. Otresti prah (ektinássein tón koniortón): "Onadva pa sta prah z nog otresla proti njim in šla v Ikonij" (Apd 13,51). Pomeni: zavrniti sleherno povezanost.
3. Raztrgati oblačila (diarregnynai tá imátia): "Ko sta apostola Barnaba in Pavel to slišala, sta raztrgala svoja oblačila, skočila med množico in klicala" (Apd 14,14).
4. Obreza (peritomé): "Vstali pa so nekateri verniki, ki so bili iz farizejske smeri, in so trdili, da jih je treba obrezati in jim ukazati, naj izpolnjujejo Gospodovo postavo" (Apd 15,5). Pomeni: obreza je znamenje pripadnosti; je del poročnega obreda in ima namen doseči večjo občutljivost; v prenesenem pomenu tudi obreza srca in ušes.
5. Otresti oblačila (ektinássein tá imátia): "Ker so se pa ti upirali in žaljivo govorili, je otresel svoja oblačila in jim rekel: 'Vaša kri na vašo glavo! Jaz sem prost. Odslej bom hodil k poganom'"! (Apd 18,6). Pomeni: umiti si roke, zavrniti vpletenost.
6. Ostriči glavo (keíresthai tén kefalén) "V Kenhrejah si je dal ostriči glavo; imel je namreč zaobljubo" (Apd 18,18). Pomeni: verjetno konec nazirske zaobljube (4 Mz 6,5). Dolgi lasje so posebno znamenje izvoljenosti in posvečenosti Bogu (Sod 16,17).
7. Lomljenje kruha (klásis toú ártou): "Ko smo se prvi dan v tednu zbrali k lomljenju kruha, jim je Pavel govoril. Ker je hotel naslednji dan oditi, je govor raztegnil do polnoči" (Apd 20,7). Pomeni: spomin in ponovitev zadnje večerje, zahvala, gostija; zakramentalni povzetek vsega rešilnega dela.
8. Zvezati s pasom (deín té dzoné): "Poiskal nas je (prerok Agab), vzel Pavlov pas, si zvezal roke in noge ter rekel: 'Tako govori Sveti Duh: Moža, ki je njegov ta pas, bodo judje v Jeruzalemu tako zvezali in ga izročili poganom'" (Apd 21,11). Pomeni: pas so njegovi najbližji (Jer 2,32; 13,11).

OBRTNIŠTVO (1. del)

1. Lončar (kerameús): "Ali nima lončar oblasti nad glino, da iz iste snovi napravi eno posodo, ki je v časti, in drugo, ki ni v časti"? (Rim 9,21). Pomen: Ene posode so izvoljeno ljudstvo, druge posode so pogani.
2. Zidar (oikodómos): "Tako sem imel za svojo čast, oznanjati evangelij ne tam, kjer se je Kristus že imenoval, da bi ne zidal na tujem temelju" (Rim 15,20). Pomeni: Pavel oznanja takim, ki o Kristusu še niso slišali.
"Po milosti Božji, ki mi je bila dana, sem kot moder stavbenik položil temelj, drug pa naj zida, vsak pa naj gleda, kako zida. Kajti drugega temelja nihče ne more položiti razen tega, ki je položen, in ta je Jezus Kristus. Če pa kdo na ta temelj zida zlato, srebro, drage kamne, les, seno, slamo, vsakogar delo bo postalo očitno: kajti dan bo to odkril, ker se bo razodel v ognju; in kakšno je vsakogar delo, bo ogenj preizkusil" (1 Kor 3,10-13). Pomeni: Vsakogar čaka pravična sodba.
"Glede malikom darovanega mesa – vemo, da imamo vsi spoznanje. Spoznanje napihuje, ljubezen pa zida" (1 Kor 8,1).
3. Mazilar (myrepsós, myropoiós): "Kajti prijeten vonj Kristusov za Boga smo med tistimi, ki se zveličujejo, in med tistimi, ki se pogubljajo: enim smo vonj iz smrti za smrt, drugim pa vonj iz življenja za življenje. In kdo je za to sposoben"? (2 Kor 2,15-16).
"Gospod je dalje govoril Mojzesu: 'Vzemi si najboljših dišav: čiste mire petsto seklov, dišečega cimeta, polovico toliko, dvesto petdeset seklov, dišečega kolmeža dvesto petdeset seklov; kasije petsto seklov, po seklu v svetišču, in oljčnega olja en hin! In iz tega napravi olje za sveto maziljenje, mazilo, kakor ga dela mazilar (myrepsós): to bodi olje za sveto maziljenje"! (2 Mz 30,22-25).

Tradicionalni izlet Novega glasa (1)

Potovanje v Romunijo

Ko je bilo lani decembra objavljeno v Novem glasu potovanje v Romunijo in vabilo k ogledu znamenitih samostanov, so se nekateri spraševali, čemu v Romunijo in kaj bomo tam pravzaprav videli. Po osemdnevnem potovanju od 18. do vključno 25. maja letos bi lahko vsak udeleženec imel veliko povedati o naravni lepoti, zgodovini in spomeniško-kulturnem bogastvu.

V torek, 18. maja, smo pred poldnevom z ronškega letališča poleteli do Rima, od koder smo popoldne z letalom prispeli na glavno bukareško letališče. Na mejnih prehodih ni bilo posebnih pregledov, razen na letališčih zaradi varnosti.

Na letališču nas je pričakala prijazna vodička, ki nas je potem spremljala na vsem potovanju. Bila nas je majhna skupina, zaradi tega pa ni bilo nikjer posebnega čakanja. Z malim avtobusom smo se hitreje pomikali po obsežni Romuniji. Mlad šofer Mario je bil spreten, potrpežljiv in ustrežljiv. Kljub muhastemu vremenu smo marsikaj lepega videli in doživeli.

Bukarešta

Z avtobusom smo se odpravili na ogled mesta. Bukarešta ima veliko parkov, ki segajo do središča mesta, rokavi reke Donave blažijo klimo in nudijo prijeten videz mesta, ki ga nekateri imenujejo Vzhodni Pariz; ima namreč slavolok zmage, ki je podoben pariškemu, drevored Revolucije, Trg svobode in zedinjenja, Trg zmage (nad Turki l. 1829), majhne hiše v romunskem slogu in nove stolpnice, ki nudijo podobo velemesta. Po zatiralnem in krutem režimu Ceaucescuja, ki je pahnil državo v revščino in zasužnjenost, se počasi odpira svobodni Evropi. Zloglasna tajna policija Securitate je nadzirala vse življenje tako v mestih kot na vaseh ter bila kriva neštetih umorov. Diktatura rdečega režima se je končala s splošno vstajo leta 1989 in nasilno smrtjo Ceaucescuja in njegove žene 25. decembra istega leta.

Bukovina

Naslednji dan smo začeli pravo potovanje proti severu Romunije v Bukovino do nekdanje moldavske prestolnice Jaši. Peljali smo se po obširni planjavi, kjer se raztezajo polja v nedogled. Vodička Viorica nam je začela govoriti o zgodovini Romunije, njeni kulturi in znamenitosti. V starem veku je bila domovina Dačanov, ki jih je cesar Trajan leta 106 pr. Kr. podjarmil in ustanovil provinco Dakijo. Nekdanji predeli Romunije so se imenovali: Vlaška z glavnim mestom Bukarešto, Dobrudža ob Črnem morju, pod južnimi Karpati Moldavija, v Podkarpatih Transilvanija, na severu Maramureš in jugozahodu Banat z mejo s Srbijo.

Po hitri cesti smo prispeli v kraj Ramnicu Sarat, čedno mestece s srednjeveško mestno hišo v romunskem slogu in spomenikom padlim za osamosvojitev leta 1989. Nato smo nadaljevali pot proti Jaši. Spremljali so nas polja z žitaricami, vinogradi, polja z rumeno repico, čede konj, ki se pasejo na prostem, in čede ovac in goveda.

Najprej smo obiskali samostan Treh hierarhov, t. j. škofov: sv. Bazilija Velikega, sv. Janeza Zlatoustega in sv. Gregorija Nacianškega. Obnavljajo ga s pomočjo sklada Evropske kulturne dediščine. V bližini smo obiskali tudi novo katoliško stolnico, ki so jo posvetili leta 2005. Pri tej posvetitvi je bil navzoč tudi naš goriški nadškof Dino De Antoni. Goriška nadškofija namreč podpira nekatere tamkajšnje bogoslovce. Blizu je tudi pravoslavna stolna cerkev Golia, ki je dobila ime po ustanovitelju. Spada med pomembnejše kulturne in sakralne umetnine v Moldaviji.

J. Markuža

Bukarešta – skupina izletnikov pred episkopatom

Bukarešta - sedež parlamenta

Duhovniki pomagajo vsem.

Pomagaj vsem duhovnikom.

Vsak dan 38.000 škofijskih duhovnikov oznanja evangelij ljudem po župnijah ter nudi miloščino, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali s svojim poslanstvom, potrebujejo tvojo pomoč, in sicer dar za vzdrževanje duhovnikov. Darove prejema Osrednji institut za vzdrževanje duhovščine in jih razdeli med vse duhovnike, predvsem tiste, ki delujejo v najrevnejših skupnostih in lahko torej računajo na radodarnost vseh ljudi.

Dar za naše duhovnike. Podpora mnogim koristi vsem.

Darujete lahko na 4 načine:

- z nakazilom na poštni tekoči račun št. 57803009
- s kreditno kartico: v sklopu mreže CartaSi s klicem na brezplačno številko 800.82.50.00
- z bančnim nakazilom v najpomembnejših italijanskih bankah
- neposredno na Institutu za vzdrževanje duhovščine v vaši župniji.

Dar je odtegljiv:

Kdor želi, lahko pri izračunu davčne osnove za izračun davka od dohodkov fizičnih oseb IRPEF in njegovih dodatkov odtrga od svojih skupnih dohodkov darove, nakazane Osrednjemu institutu za vzdrževanje duhovščine, do maksimalnega zneska 1.032,91 evrov na leto.

Naknadne informacije na spletni strani www.offertesacerdoti.it

KATOLIŠKA CERKEV - C.E.I. Italijanska škofovska konferenca

Kratke

SD Sončnica: vabilo na praznovanje 10-letnice

Dragi/a član/članica, prijatelj/prijateljica Skupnosti družin Sončnica! Vljudno Te vabimo, da se nam pridružiš na skupnem praznovanju 10. obletnice ustanovitve Skupnosti družin Sončnica iz Gorice, ki bo potekalo v soboto, 19. junija 2010, v Močnikovem domu v Gorici (pri cerkvi sv. Ivana v Gorici).
Program bo tako oblikovan:
ob 17.00: zbiranje udeležencev srečanja
ob 18.00: odprtje srečanja, pozdravni nagovori in prikaz desetletnega razvejenega delovanja društva ob predvajanju fotografij (avdiovizualna razstava)
ob 19.00: zahvalna maša v cerkvi sv. Ivana v Gorici
Sledilo bo družabno prijateljsko srečanje v prostorih Močnikovega doma v Gorici ob prigrizku in zdravici (piknik). Tvoja prisotnost bo vsem udeležencem v veselje, za boljšo organizacijo srečanja pa Te prosimo, da svojo udeležbo potrdiš odbornikom/odbornicam društva. Pridruži se nam! / Predsednica, Ani Saksida Zorzut

Snovanja v jazzovskih barvah

Izven koncertnih dvoran v sproščujočem ozračju mestnega trga in v naravni lepoti kraške planote bodo zaigrala naslednja Snovanja. V petek, 18. junija, se bodo ob 20. uri na Trgu sv. Antona v Gorici najprej predstavili učenci jazz oddelka na SCGV Emil Komel. Srečanje se bo nadaljevalo s Kvartetom, ki ga sestavljajo goriški glasbeniki našega teritorija: Leonardo Vito Tritto, Gianluca Jan Sturiale, Pietro Spanghero in Francesco Gavosto. Naslednjega dne, 19. junija, ob 21. uri, bodo mladi "Komelovci" zaigrali na Gradini v Doberdobu. Pridružil se jim bo Trio Vrabec iz Nove Gorice.

Mediateca je odprta

Boris Peric (foto JMP)

Znani slovenski uspešni podjetnik Boris Peric, ki je predsednik finančne družbe KB1909, je bil minuli teden na tiskovni konferenci vidno ganjen, ko je pripovedoval o uresničenju sanj pokojnega prof. Darka Bratine, na katerega je bil sam zelo navezan. Dvajset let je mimo, uresničile so se sanje, s temi besedami je Peric pospremil na pot novo pridobitev celotne Goriške. Na predstavitvi Mediatece na Travniku v Hiši filma so spregovorili člani sestava upravnega odbora združenja Palazzo del Cinema - Hiša filma: Roy Menarini, predsednik združenja in predstavnik Univerze v Vidmu, Roberta Demartin, predstavnica Pokrajine Gorica, Boris Peric, predstavnik družbe Transmedia SpA – Skupina KB1909, ter Giuseppe Longo, predstavnik Združenja za filmsko kulturo Sergio Amidei. O Mediateci, kjer bo na razpolago začetnih 7.500 knjig, 2078 filmov na VHS, 4450 filmov na DVD-jih in vrsta revij o filmu in videu, bomo pripravili posebno predstavitev v prihodnji številki.

Skupina 75 ne le v galeriji, temveč tudi v izložbah

Fotografski sprehodi po Gorici je naslov posrečeni pobudi, ki so si jo pri Skupini 75 zamislili, da bi zabeležili 35-letnico ustanovitve fotokluba. Do odprtja je prišlo prejšnjo soboto v Galeriji Andreja Kosiča, ki se nahaja med Raštelom in Travnikom. Ob samem Kosiču je prisotne nagovoril predsednik slovenskih fotografov Silvan Pittoli, ki je poudaril, da je do zamisli prišlo zato, da bi se društvo odprlo širši javnosti, kritičarka Lorella Klun pa je poudarila, da je moč skupine predvsem v tem, da zna združevati tudi v zanimive skupne projekte različne fotografske govorice, ki se na tak način napajajo druga z drugo. In postavitev v Kosičevi galeriji je zgovoren dokaz omenjenih novih celot, mozaikov fotografij, ki so nastajali v teh letih, in rasti skupine.
Razstava v galeriji je le del podviga, za katerega so poskrbeli goriški fotografi. V izložbah 46 trgovin mestnega središča med Raštelom, Korzom, stavbo občinske palače in ulicami Garibaldi, Mazzini in Oberdan

Foto M. Vogrič

so namreč razstavljene fotografije članov skupine v neke vrste razširjeno obliko razstave, ki zaobjema mestno zgodovinsko središče. V knjigarnah, trgovinah oblek in čevljev, slaščicarnah, cvetličarnah in kavarnah se ponujajo pešcem najrazličnejša dela 18 fotografov, članov goriške sredine.
Fotografije bodo na ogled do 3. julija, k pobudi pa sta pristopila tudi goriška občina in združenje trgovcev.

Medobčinski športni teden

Četrti medobčinski turnir Spaesamenti 2010, v organizaciji društva Mossa giovane, se je odvijal prejšnji teden, od 7. do 12. junija, v vaseh desnega brega Soče. Športni teden, namenjen mladini, stari od 14. do 29. leta, pod pokroviteljstvom Fundacije Cassa di Risparmio iz Gorice in Goriške pokrajine ter petih občinskih uprav, Koprivnega, Morara, Moša, Šlovrenca in Števerjana, je res lepo uspel z velikim navdušenjem mladih nad prireditvijo. Želja upraviteljev je povezovanje mladine preko športa, da se med sabo družijo, spoznajo in spoštujejo. Pomerili so se v različnih panogah; tekme so potekale na različnih lokacijah: namizni tenis v Števerjanu, tenis od 14. do 21. leta v Šlovrencu, odbojka in tenis od 22. do 29. leta v Moraru, mali nogomet od 22. do 29. leta v Koprivnem in mali nogomet od 14. do 21. leta v Mošu. Brez dvoma je potrebno nameniti še veliko pozornosti vsej mladini, ki deluje v društvih, na teritoriju ter ovrednotiti njihovo delo.
V tem sklopu je že v zamisli mladinski projekt, ki naj bi družil našo mladino na kulturnem področju in spodbudil njihovo ustvarjalnost. / MD

PD ŠTANDREŽ Tri predstave v nizu Gledališče pod zvezdami

Prijetne urice ob komedijskih zapletih

Letos je niz predstav ljubiteljskih gledaliških skupin Gledališče pod zvezdami, s podnaslovom Iz komedije v komedijo, ki ga je priredilo Prosvetno društvo Štandrež, potekal pod "srečno" zvezdo. Lepi, topli junijski večeri so kar vabili gledalce na obširno dvorišče ob župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu, kjer so nikdar mirujoči člani štandreškega društva postavili oder in na njem uresničili četrto izvedbo petih gledaliških večerov pod milim nebom in z njimi nudili pester vpogled v odrsko ustvarjanje dramskih skupin iz bližnjih in bolj oddaljenih krajev naše ljube domovine. S temi gostovanji seveda utrjujejo tudi medsebojne stike, ki omogočajo vzajemna gostovanja.
V torek, 8. junija, je zvezdnati večer komedijsko obarvala Amaterska skupina Šempeter, ki deluje v KUD Šempeter. Trinajst igralcev je ob režijskem vodenju Radoša Bolčine, sicer dobro poznanega igralca, člana SNG Nova Gorica, uprizorilo komedijo Vaje zbora slovenskega pisatelja, dramatika esejista, gledališkega in filmskega režiserja Vinka Möderndorferja, ki je že večkrat - tudi letos za delo Nežka se moži - prejel nagrado Žlahtno komedijsko pero; l. 1998 je je bil deležen prav za Vaje zbora. Tekst izpod spretno in učinkovito ošiljenega Möderndorferjevega peresa se obrega ob človeške slabosti, ko orisuje ambiciozne želje županje, ki želi svojo malo občino tudi z zborom "popeljati v Evropo", s tem pa odslikava tudi sebičnost posameznika in častihlepnost ter samodržnost novodobnih mogotcev, ki bi si z mastnimi denarci in sponzorstvom radi "podjarmili" vse. Ob tem razgalja tudi medsebojne in družbene odnose. Duhovito napisano besedilo nudi ničkoliko možnosti, da se izvajalci razživijo in čim bolj izrazito orišejo značaje protagonistov in njihove ambicije, pa tudi situacije, ki se spletajo okrog vaj zbora. Tega vodi mlad talentiran zborovodja, sicer razočaran, da mora vaditi s tako maloštevilnimi pevci. Ti so prave karikature, ki so jim nekateri igralci znali izrisati učinkovite značajske poteze. Vlasta Klančič se je posrečeno, tudi z jezikovnimi poudarki, prelevila v preprosto, bolj neotesano Zorko Črnogorko. Majda Arčon je naglušni Krtovki, ki nenehno obuja stare čase, ko je petje vse drugače zvenelo, vdihnila pravo zasanjano dušo. S svojimi gejevskimi gestami, gibi in namigi je bil enkraten Marko Polanc kot Dragec. Darja Črnologar Furlan je ubrala prave strune za oris energične županje Majde Slovenec, ki želi s svojim "ljubljanskim" jezikovnim naglasom uresničiti svoje načrte mimo vseh preprek. Smeh je kot Stane, ki uporabi vsak prost trenutek, da srkne zlato kapljico, vzbudil s svojim izstopajočim komedijantskim nastopom Ivan Jedrlinič. Ostali igralci bi pri izdelavi vlog lahko bolje izkoristili Möderndorferjevo besedilo, ki bi v določenih trenutkih zapleta lahko našlo več opore tudi pri režiserjevem pristopu. Vsekakor je komedija vžgala publiko, ki ji je namenila prisrčno ploskanje.
V slogu ljudskih iger je **v sredo, 9. junija**, izzvenela komedija Komandirjev tič, ki jo je spisala Loredana Cont, Italijanka, rojena v Švici, sedaj živeča v Italiji. V slovenski jezik in narečne odtenke sta jo prestavila Boris Piciga in Ingrid Werk iz Boljunca, znana ljubiteljska igralka-humoristka in režiserka ter mentorica raznih gledaliških skupin. Skupaj sta tudi poskrbela za priredbo dela, ki humor črpa iz drobnih vsakdanjih težav vaške družine in njenega sorodstva, v zadeve katerih se rada vmešava vaška klepetulja in opravljivka. Komedijska štrena se zaplete, ko v igro vstopijo policaja in komandirjev čudni afriški ptič z vsemi dvoumnostmi in bolj ali manj očitnimi namigi. Na oder jo je postavila KD Gledališka skupina Dekani in jo premierno prikazala v domačem kraju decembra lani, da bi z njo obeležila desetletnico delovanja. Tina Pohajač kot Semplicija, raztresena voznica avtomobila s sveže opravljenim vozniškim izpitom, Karin Fortuna- njena hčerka Pamela, Boris Piciga kot gospodar Silvo, ki je najraje v "kantini", kjer na skrivaj kuha žganje, Luka Depanger kot "strogi", spoštovanje vzbujajoči komandir, Matjaž Toškan kot policaj Borut s štajerskim naglasom, Andreja Kozlovič kot Andreja, ki bi rada zaplavala v vode politike, Irena Piciga kot skrbna gospodinja Lidja in Dragica Blagojević kot radovedna Santina so pozabavali gledalce, ki so se večkrat pošteno nasmejali ob dogodivščinah protagonistov.

Prizor iz predstave Komandirjev tič

Majda Zavadlav, Marko Brajnik in Božidar Tabaj v igri Čudna bolezen

Sklepne komedijske akorde pa sta v narečni barvitosti zaigrala priljubljena štandreška igralca, Majda Zavadlav in Božidar Tabaj, ki sta že več kot štiri desetletja dejavna na odrskih deskah in s svojo pristnostjo in naravnostjo znata vselej ujeti v svoje humorne mreže gledalce, ki se radovoljno prepuščajo njunim odrskim veščinam. Tako je bilo tudi **v soboto, 12. junija**, ko sta se pred več kot sto gledalci najprej spomnila, da bo 18. julija točno 45 let, odkar deluje štandreška dramska skupina. Tistega dne l. 1965, se na odprtju župnijske dvorane, prvič predstavila, in sicer z veseloigro Škodljivost tobaka A. P. Čehova v režiji g. Jožefa Žorža, protagonist je bil Damjan Paulin. Majda in Božo sta povedala, da sta v tej dolgi dobi neštetokrat nastopila kot mož in žena, in pri tem omenila nekdanje in sedanje igralce, dragocena odrska mojstra in šepetalko. Stokrat... in še več sta na naših odrih in v bližnjih krajih Slovenije odigrala enodejanko Čudna bolezen, ki sta jo premierno uprizorila l. 1997 na Prazniku špargljev v razpoznavni režijski dovršenosti Janeza Starine. Do sedaj si jo je ogledalo okrog 10.000 ljudi. V soboto sta jo končno spet prikazala domači publiki: kot jezikava, nadležna kot muhe, z možem nikdar zadovoljna žena Štefka ter ustrežljiv, ženi popolnoma podložen mož Milan sta v komedijski vrtinec zvabila gledalce in jih večkrat spravila v glasen smeh ter doživela skandirano ploskanje, ki ni hotelo ponehati. V zabavni enodejanki je kot zdravnik komedijsko štreno razpletel Marko Brajnik, sicer tudi predsednik PD Štandrež, ki je izrazil zadovoljstvo ob letošnji izvedbi Gledališča pod zvezdami, saj sta naklonjenost vremena ter izbor predstav privabila na prizorišče res veliko gledalcev, tudi iz bližnjih vasi "onstran meje", ki so vsakič preživeli prijeten večer in zadnji dan bili deležni še poletno sveže pogostitve.

Iva Koršič

Ukrajinski zbor Oreya v KC Lojze Bratuž

Posebno zborovsko doživetje

Od srede maja do 9. junija je bil ukrajinski mešani pevski zbor Oreya na evropski turneji. V ponedeljek, 7. junija, je v organizaciji Kulturnega centra Lojze Bratuž ter mešanih pevskih zborov Lojze Bratuž in Hrast nastopil v Kulturnem centru v Gorici, kjer je potrdil svoj sloves enega najboljših svetovnih sestavov, tistih, ki določajo nove smernice zborovskega petja na mednarodni ravni.
Zbor že več kot dvajset let nastopa na najuglednejših svetovnih odrih in dosega odlične uspehe pod vodstvom ustanovitelja, dirigenta in umetniškega vodje Alexandra Vatseka. Od l. 1990 do danes si je izboril 7 "grand prixov" (l. 2008 v Mariboru) in 23 prvih nagrad na mednarodnih zborovskih natečajih in festivalih.
Goriški koncert, ki je bil pravo doživetje, je 27 pevcev v žlahtnih stiliziranih nošah uvedlo s štirimi sodobnimi ukrajinskimi skladatelji, Bolgarskym, Stankovychem, Vlasenkovo in Stepurkom, ki so jim sledili še Savchuk, Rakov, Liudkevych in Zubitskyj. Prva skladba je bila monodija iz 16. stol. z odličnim solistom-tenorjem, druga psalm, tretja pa mila božična pesem. Posebno sugestiven je bil Stepurkov zborovsko-scenski diptih The wonderful miracle (stvarjenje sveta), v katerem so se pretakali prvobitni kozmični zvoki. Odlične so bile tudi izvedbe žalostinke in ostalih treh pesmi, začinjenih z ljudskim prizvokom in s primernimi koreografijami, ki so tudi na dovtipen način pripovedovale o plesu, sončnem zahodu in burnem poročnem slavju.
V drugem delu koncerta so si pevci s karizmatičnim dirigentom na čelu nadeli drugačna, resnobnejša oblačila, primernejša za repertoar z drugačnim, pretežno sakralnim značajem. Svečan in spokojen je bil motet O Magnum Mysterium ameriškega skladatelja Lauridsena, pomladno obarvan Monteverdijev madrigal Jo mi son giovinetta, dramatično obarvan Kyrie Estonca Uusberga, živahen in učinkovit Allegro Wilhelma Friedemanna Bacha, sina velikega Johanna Sebastiana. Ukrajinski zbor je presenetljivo dobro zapel tudi Gospodi pomiluj in Otče naš ruskega avtorja Alfreda Schnittkeja, nato v dveh ločenih zborih mogočno Kyrie Nemca Rheinbergerja, pa še ritmizirano Salve Regina Šveda Janssona (v prir. Erikssona) in znano habanero La Paloma Baska Iradiera. Ker občinstvo kar ni hotelo nehati ploskati, so zapeli, stoje vse naokrog v dvorani, še Largo iz Dvorakove simfonije, in še pesmi, v katerih so se s svojo svežo vitalnostjo pošteno razživeli. Res pravo doživetje! / DD

Prireditev dijakov licejev Gregorčič-Trubar

Pogled nazaj tudi z ironičnim nasmeškom

Vsakič, preden se dokončno zaprejo šolske duri in se z vso radostjo ponujajo počitniški dnevi, se dijaki radi ozrejo na opravljeno pot v odhajajočem letu, predvsem na lepe in spodbudne trenutke, ki so jih preživeli v prijetni družbi vrstnikov, pa tudi profesorjev seveda, ki so se, vsaj nekateri, v četrtek, 10. junija, v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž, na končni prireditvi licejev Gregorčič –Trubar, "razgalili" pred dijaško publiko in se prelevili v igralce grotesknega prizora.

Ivana Paljk, dijakinja "resnobnega" liceja Trubar, in Ivan Ravbar, predstavnik bolj "nepredvidljivih dijakov" liceja Gregorčič, sta kot napovedovalca povezovala raznolike točke programa z branjem veznega besedila, ki ga zna vselej živahno, v duhovito hudomušnem slogu spresti prof. angleškega jezika Tomaž Sussi, poznan tudi po svojih gledaliških nastopih. Dijaki so ob lepih, jasnih fotografijah, smiselno spletenih v celoto, najprej podoživeli čar zgodovinskih spomenikov in naravne lepote krajev, ki so jih obiskali na letošnjih šolskih izletih. Ti so jih popeljali v kar se da pisano paleto evropskih dežel: Barcelono, Dublin, Prago in Ligurijo.

Zbor višješolskih pevk na šolski prireditvi licejev Gregorčič - Trubar

Med šolskim letom so se dijaki tudi uspešno udeležili različnih tekmovanj: Cankarjevega priznanja, na katerem je Nastja Pahor prejela bronasto in srebrno priznanje, matematične olimpijade in tudi tekmovanja iz angleščine Kangourou, na katerem sta se, pod mentorstvom prof. Erike Lipičar, na državnem finalu za najtežjo kategorijo izredno izkazala Costanza Frandolič, ki se je uvrstila na absolutno drugo mesto v Italiji, in Jaka Jan, na prvo mesto. Pod mentorstvom prof. Adrijana Pahorja so bili uspešni tudi šahisti, ki so na državnem finalu pristali na 14. mestu. Dijaki se ob tem zahvaljujejo Fundaciji goriške hranilnice, ki je krila del potnih stroškov.

Tudi kulturnih srečanj je bilo na šoli kar nekaj (Drago Jančar, Pino Roveredo, Rudij Kerševan, Maja Vidmar, Janja Vidmar). Dijaki četrtih razredov so z Vlakom spomina in ob projektu Spomin in angažiranost potovali v Auschwitz, na Rab in Goli otok na ogled krajev trpljenja. Opravili so tudi marsikateri izlet v Sloveniji po zaslugi Ministrstva za šolstvo Republike Slovenije. V popoldanskih urah so na šoli nekateri dijaki obiskovali tečaj ECDL in Photoshopa. Dijakinje pa so sodelovale na natečaju Goriške pokrajine Glas ženske /Voci di donna in prejele priznanje tudi kot šola z največjim številom udeleženk.

/ stran 15

IK

Od 2. do 4. julija v Števerjanu

40. jubilejni festival

Leto je že naokrog in tako je tudi tradicionalni Števerjanski festival narodno-zabavne glasbe pred vrati, ki je letos 40. po vrsti. Letošnji jubilejni Festival so člani društva F. B. Sedej skušali čim bolje organizirati. Priprave na ta pravi vaški praznik potekajo že nekaj mesecev in trud že rojeva željene sadove.

Organizator je želel letos obeležiti jubilej na poseben način: v prvem predtekmovalnem večeru in v nedeljskem finalnem delu se bodo revijalno zvrstili nekateri izmed absolutnih zmagovalnih ansamblov števerjanskega odra; v soboto pa bo na ogled polurni dokumentarec, zadnjih petnajst let ene izmed najodmevnejših prireditev v zamejstvu; pripravilo ga je uredništvo Rai-ja. Prizorišče se letos seli ponovno v Formentinijev park, kjer se bo vse dogajalo pod šotorom; na trgu pred cerkvijo pa seveda ostaja buffet. Pri zrežiranju celotnega praznika, še predvsem letos, je bilo torej potrebno ogromno moči, rok in dobre volje. Toda vzdušje, ki se vsako leto ustvarja v teh treh dneh na tem koščku briške zemlje, v števerjanskem biseru, poplača vse delo in napore. Upati je samo v zasluženo odmevnost prireditve.

Briški konec tedna je skoraj pred vrati. Mladi in delavni Števerjanci so se tudi letos izkazali in čim bolje opremili prireditveni prostor, tako da bo potekalo vse v najlepšem redu. Na Festivalu se bo letos zvrstilo 40 ansamblov, ki po večini si šele utirajo pot v svet glasbe. Festival se bo pričel v petek, 2. julija. Z začetkom ob 20.30 bodo stopili na oder ansambli: Sredenšek sekstet iz Velenja, Otoški cvet z Zihovega sela, Zdomarji iz Ribnice, Kolovrat iz Ljubljane, Minutka iz Štor, Erazem s Predjamskega gradu, Perkmandeljci iz Hrastnika, Jurčki iz Horjula, Slovenski pozdravi z Bleda, Biseri iz Pivke, Taims z Opčin, Sijaj iz Sevnice, Jerneja Kolarja iz Artič, Gadi iz Dol pri Ljubljani, Jan kvintet z Grosuplja, Prosen iz Horjula, Topliška pomlad iz Dolenjskih toplic, Stare sablje iz Dravograda, Ceglar z Velikega Gabra in Dežur iz Novega mesta. Dan kasneje, 3. julija, se bodo ob isti uri pomerili ansambli: Bratov Avbreht iz Velenja, Alpski muzikantje iz Golnika, Trio Moto iz Domžal, Gianni Rijavec in Zidanski kvintet iz Trnovega, Šaljivci iz Limbuša, Iskrice iz Laškega, Karizma z Velike Loke, Vikend iz Velenja, Korenina s pevci iz Šmihela, Ribniški pušeljc iz Ribnice, Gorjanski odmev iz Novega mesta, Azalea iz Gabrja pri Novem mestu, Bajtarji iz Selške doline, Krajcarji iz Braslovč, Čepon iz Horjula, Vihar iz Slovenj Gradca, Dolenjski zvoki iz Straže, Razigrani muzikanti iz Laškega, Nebo iz Šentjerneja in Donačka iz Rogatca. Finalni del Festivala, ki bo gotovo privabil v vinorodno vasico ogromno ljudi od vsepovsod, bo v nedeljo, 4. julija, in sicer z začetkom ob 17. uri.

Najprej čestitke organizatorju, mladim Števerjancem, ob tako lepem jubileju, ki ga praznujejo tisti, ki so ali so bili v prvi vrsti odgovorni za delovanje društva, pa tudi celotna števerjanska skupnost.

MD

Končna prireditev vrtca M. Fabiani

Malčki so ljubko spregovorili o dragocenosti vode

Otroci, ki obiskujejo slovenski vrtec Max Fabiani v Gorici, so v tem šolskem letu spoznavali, kako dragocena je voda, saj brez nje ni možno življenje. Zelo aktualno tematiko, ravno sedaj, ko bi tudi tudi pri nas upravljanje te skupne dobrine radi prepustili zasebnikom, so otroci predstavili na zelo lep, pristen in privlačen način, kot to znajo le oni, seveda ob dolgotrajnem, vztrajnem in zavzetem delu učiteljic, ki morajo pri tem imeti veliko energije in mirne živce. Vloženi trud je bil vsekakor poplačan. Otroci so nadvse ljubko, tekoče in sproščeno pokazali, kaj so se vsega naučili med šolskim letom, v petek, 11. junija, dopoldne v dvorani zavoda Contavalle, ki so jo do zadnjega kotička napolnili radovedni starši, nonoti... Napis v ozadju Voda vir življenja je med lesketajočimi se ribicami pisanih barv jasno nakazoval obravnavano tematiko, ki sta jo prikupno napovedala fantiček in deklica. Nastopajoči otroci so na majicah imeli velike svetlomodre kapljice, tako da so se še bolj vneto vživeli v dragocenosti vode, ki

je, kot so v stihih poudarili, izredno pomembna v vsej svoji raznolikosti. Spregovorili so o potočkih, oblakih, dežju, kapljicah, reki, pa tudi o tem, da je voda sestavni del človeka. Posebno pa so podčrtali željo po čim bolj čisti vodi. Splet igrivih otroških pesmic, med katerimi so se oglasile tudi ljudske Dekle je po vodo šlo, Barčica, Jaz pa ti pa židana marela, so otroci pod temperamentnim vodstvom učiteljice Katerine Ferletič ne samo lepo zapeli, ampak tudi z gibi ponazarjali vsebino in jo razgibali z razigranim rajanjem in plesnimi koraki. Krona vsega je bila Kekčeva pesem v sodobnejši glasbeni preobleki, ki vselej ustvarja veselo razpoloženje. Nekatere pesmice so se oglasile ob posneti glasbi, druge je na klaviature spremljala mlada Sanja Vogrič. Poslušalci so navdušeno zaploskali vsem in zaželeli vso srečo otrokom zadnjega letnika vrtca, ki jih drugo leto čaka "pot učenosti". O njih, ki naj bodo v ponos staršem in naj ne pozabijo na preživete urice v vrtcu, je spregovorila učiteljica Lavra Kocijančič, ki je tudi spodbudila odrasle, naj še naprej pripovedujejo in berejo otrokom pravljice, kot so jih do sedaj. "Maturantje" so prejeli v dar knjigo in Ostržka ter veselo zapeli pesmico o malih maturantih. Za ves trud, ljubezen, potrpljenje in še za marsikaj sta se tudi s cvetnim darom v imenu staršev zahvalili gospe Fanika in Sonja. Učiteljica Lavra pa se je zahvalila kolegicam Mileni in Anastaziji za pomoč, Sanji za sodelovanje, podravnateljici slovenskih osnovnih šol goriškega ravnateljstva Franki Padovan za prisotnost in upravi zavoda Contavalle za uporabo dvorane.

IK

Obvestila

Goriška društva vabijo v KC L. Bratuž na ploščad pred telovadnico na ogled svetovnega nogometnega prvenstva na velikem ekranu in v prijetni družbi.

Občina Sovodnje ob Soči proslavlja obletnico upravne avtonomije z nizom Junijski večeri, ki potekajo s športnim in kulturnim programom na prireditvenem prostoru na Peči od 14. do 20.6. Slavnostna seja bo 20.6. ob 19. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah.

Med poletnimi dejavnostmi Mladinskega doma "Poletnosti 2010" potekajo od 14. junija do 2. julija Izzivi (videodelavnica, dnevne ekskurzije, zeleni teden).

Inštitut za družbeno in versko zgodovino v sodelovanju z Državno knjižnico in ICM vabi 17. junija ob 18. uri v dvorano hiše Ascoli (ul. Ascoli 1) na predstavitev Dnevniških zapisov msgr. Rudolfa Klinca.

V petek, 18. junija, bo ob 20.45 v cerkvi v Štandrežu predstavitev zgoščenke MePZ Štandrež Stanko Jericijo (1928 - 2007) Stabat Mater za soliste, zbor in orgle. Zgoščenko bo predstavil Štefan Mauri, sodeloval bo MePZ Štandrež.

SKD Hrast - Doberdob vabi na koncert v petek, 18. junija, ob 21. uri. Na odprtem pri župnijski dvorani bodo peli Mepz Hrast, DVS Bodeča neža in Mepz Zahre-Sauris. V primeru slabega vreme-na bo v župnijski dvorani.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v soboto, 10. julija, enodnevni izlet le z enim avtobusom na Pokljuko-Rudno polje ob spominu na 65-letnico osvoboditve. Na programu bo prihod okrog 600 planincev s Triglava, med katerimi bo 14-članska najmlajša skupina pohodnikov iz Goriške. Zaradi tehničnih razlogov bo vpisovanje samo do 20. junija na tel. št. 347 1042156 (Rozina F.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 882024 (Ivo T.), 0481 390697 (Marija Č.) in 0481 390688 (Saverij R.). Pohitite! Na račun 20 evrov.

Državna knjižnica vabi v ponedeljek, 21. junija, ob 18. uri na odprtje dokumentarne razstave, posvečene Plečnikovemu učencu Svetozarju Križaju, ki je študiral tudi v Gorici. Razstava, ki je nastala v sodelovanju s Pilonovo galerijo, bo na ogled do 17. julija.

Sekcija Slovenske skupnosti iz Sovodenj vabi vaščane in zainteresirane na zasedanje sekcije, ki bo v prisotnosti deželnega svetnika Igorja Gabrovca in pokrajinske odbornice Mare Černic v ponedeljek, 21. junija, ob 20.30, v prostorih PD Rupa-Peč (na levi strani cerkve v Rupi). Dnevni red: širjenje avtocestnega odseka Gorica Vileš - stanje v Sovodnjah, Jus Vrh, stanje na občini Sovodnje, razno.

SCGV Emil Komel sprejema vpise v šolsko leto 2010/11. Informacije na tajništvu (tel. 0481 532163, 0481 547569), email info@emilkomel. eu ali na spletni strani www. emilkomel. eu.

Darovi

Za misijonarja Pedra Opeko: Jelka Mazora 100; M. M. 50; N. N. 1000 evrov.

Za misijonarja Danila Lisjaka: M. M. 50; N. N. 1000 evrov.

Za misijonarja Ernesta Saksido: N. N. 1000 evrov.

Za Novi glas: N. N. 1500 evrov.

Za slovensko Karitas: M. M. 50 evrov.

Čestitke

Naš zborček je že vesel, / saj glasneje bo zapel! / Gabrijel in Matej: tenor ali bas? / Kateri bo vajin glas? / Čez dan prepevajta doma, / ponoči pa spita, kar se da! / PD Vrh Sv. Mihaela se veseli s Carmen, Petrom, Danielom, Nikolajem, Adrianom ob rojstvu Gabrijela. Eriki in Štefanu pa čestita ob rojstvu prvorojenčka Mateja.

Sara in Pavel sta na skupno pot stopila, / vse v društvu sta razveselila. / Kamorkoli vaju bo zanesla skupna pot, / naj vaju sreča, zdravje, mir spremljajo povsod! / Z vama se veselimo vsi pri PD Vrh Sv. Mihaela.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 18.6.2010 do 24.6.2010)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www. radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 18. junija (v studiu Andrej Baucon): V poletje s polkami, valčki in popevkami - Zanimivosti v naši okolici - Humor.

Sobota, 19. junija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 21. junija (v studiu Andrej Baucon): Poletni mix z Andrejem - Zanimivosti doma in po svetu.

Torek, 22. junija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 23. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Zgodba o murvi I. del - Izbor melodij.

Četrtek, 24. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

PROSVETNO DRUŠTVO in MePZ ŠTANDREŽ
ter ŽUPNIJA SV. ANDREJA Ap.

vabijo na

PREDSTAVITEV NOVE ZGOŠČENKE MePZ ŠTANDREŽ S PRVO IZVEDBO IN POSNETKOM SKLADBE STANKA JERICIJA (1928-2007) STABAT MATER ZA SOLISTE, ZBOR IN ORGLE

Zgoščenko bo predstavil skladatelj **Štefan Mauri**, sodeloval bo **MePZ Štandrež** zborovodja **David Bandelj**

Petek, 18. junija 2010, ob 21. uri
Štandrež, cerkev sv. Andreja

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽA

Ob zaključku sezone prisrčno vabi na

VEČER DALMATINSKE PESMI IN GLASBE

Gosta večera: Glasbeno društvo Tamburjaši in klapa Motovun

Kulturni center Lojze Bratuž, pod lipami
sobota, 19. junija 2010, ob 20.30

Po koncertu družabnost s sardelami in malvazijo

Slovenija / Kulturno društvo sv. Mihael Grosuplje

Večer o Beneški Sloveniji in poeziji Viljema Černa

Kulturno društvo sv. Mihaela, Grosuplje (Slovenija), je 20. maja letos priredilo literarni triptih *Oj božime, oj božime,* na katerem je v sliki, glasbi in besedi predstavilo Beneško Slovenijo, še posebej pa poezijo prof. Viljema Černa, ki se je skupaj z Luigio Negro prireditve tudi udeležil in na njej imel javni intervju. Objavljamo esejistični zapis o njegovi poeziji, ki ga je napisal Jakob Müller.

Viljem Černo (foto DPD)

Zemja ma - Poezija Viljema Černa

V terski slovenščini, prepleteni s knjižnimi besedami in oblikami napisane pesmi Viljema Černa, 23 po naslovih, 33 po enotah, so izšle leta 2006 v slovensko-italijansko-furlanskem zborniku *Terska dolina,* ki ga je zasnovala in uredila Milena Kožuh. V knjižno slovenščino jih je – razen treh – prevedel Ciril Zlobec, ki je navadno raje sledil italijanskemu (avtorjevemu) prevodu kot terskemu originalu, sploh pa jih je prepesnil. V skupaj malo manj kot 1000 verzih je Viljem Černo ustvaril samosvoj pesniški svet, poln temne lepote in globinske tragike.

V pesmih se pojavljajo reki Ter in Karnahta in kraji Zavarh, Viškorša, Podbardo, gorovje Muzci in potoček Mališčac, ki teče med kamni Velike glave, torej domači svet zahodne, terske Benečije, vendar to nikakor ni domačijska, opisna, folklorna, naivna poezija, temveč vsebinsko in izrazno moderna poezija, natako temeljna prvina Černove poezije, da tudi nebo gleda z njenimi očmi. Toda z zemljo je povezan tudi molk, tihost, praznost: vse manj ljudi živi na njej in tudi besede zemlje izginjajo. Zemlja ima torej dva obraza. Nostalgičnega, v spominu hranjenega, sicer polnega trudnosti, pa tudi lakote in mraza, vendar življenjske moči – in tragičnega, ki prehaja v vse širšo in globljo noč.

Černo zemljo neločljivo povezuje z ljudmi, s skupnostjo. Ne poznam slovenskega pesnika, ki bi bil v svojih pesmih tako vztrajno in dosledno povezan, tako vraščen v svojo skupnost in bi tako pogosto rabil besedo naš: naša zemlja, naši potoki, naše matere, naš dan, naš večer – in ki bi tako pogosto rabil prvo osebo množine. V pesmih se sicer pojavi tudi edninski osebek, vendar je tudi tedaj predmet njegovih čustev, njegovih misli skupno in skupnost: muoji judje, bratri muoji, zemja ma. Posameznik dobi lastno ime samo ob smrti, ko preide med rajne, toda tudi ti so povezani s skupnostjo živih.

Černov svet zemlje in njene skupnosti pa ni samo svet snovnega in trdega, ampak ima tudi dimenzijo presežnosti, duhovnosti, povezano z domačijskimi motivi cerkva in krščanskih praznikov: Božiča, Velike noči, velike maše, vseh vernih duš ter z njimi povezanega upanja, prošenj in rotenj. Tipično pa je, da se tudi na ravni religioznega uveljavlja zemlja, temeljna prvina Černove poezije. Božje in Sveto namreč stopata na zemljo in se z njeno skupnostjo ne le solidarizira, ampak izenačuje, na kar je v svojem eseju opozoril že Ciril Zlobec. Pesem Požirek veseuja npr. govori o Materi, ki polni dušo človeka, toda ta Mati postane v pesmi ena od terskih žena: *O Mati, kle si hodila buos po travi, // kle si presla preslico anu volno ...*

In še ena tema sestavlja obnebje Černove zemlje: tema besede, tema jezika, ki v nobeni pesmi ni prevladujoča ali celo edina, pa vendar je globoka, intimna, eksistencialna in tragična. Kot vse ostale je tudi beseda povezana z zemljo, je del zemlje. Besede, pravi pesnik, so raztresene v travi, besede so besede njiv, jutra in kruha. In beseda je beseda identitete: *Nas pripoznajo? // vedo katera mati // nam dala je besiedo?* In beseda se odpira v prošnjo: *da izprosi besiedo, // ki ne rečeš,* in v bolečino, saj je *neposlušana, zakopana, nan je zamouklo uzeta* in je povezana z zgodovino: *zatuo ke douo smo imeli tarnje // tôu ârlu anu tou ústah strah.* In je povezana z vprašanjem, naslovljenim na sedanjost: *Nam še kradejo dušo?* in je reflektirana z ugotovitvijo: *naše hodinje // je na koncu* in še: *Kle to use marje.* Tu vse umira. Vse, strašna polnost, čeprav v trajanju, ne že v niču. Podobno je zapisala tudi Marina Cernetig, še ena odlična beneška pesnica, že v naslovu svoje pesniške zbirke, ki se glasi *Pa nič nie še umarlo.* Je v njenih besedah začudenje ali sled kljubovanja? Kar sporočata Černo in Cernetigova, presega poezijo in vključuje vse nas. Viljem Černo ni agitator, ni demagog ne vizionar, je pesnik, ki – v zavesti odhajanja – govori svojim bratom, roti zemljo in prosi Mater in Očjo živienja: *storď nas nove, // storď zrasti od krasi // zlomjenu jubezen.*

Slovesen in za Slovence pomemben večer na Dunaju

Avstrijsko državno priznanje pisatelju Levu Deteli

Avstrijski zvezni predsednik dr. Heinz Fischer je podelil na Dunaju živečemu dvojezičnemu pisatelju Levu Deteli za zasluge na literarnem in kulturnem področju in za dolgoletno povezovalno in posredniško delovanje med Avstrijo in Slovenijo častni naziv profesor.

Avstrijsko zvezno ministrstvo za pouk, umetnost in kulturo je priredilo 17. junija 2010 v svojih prostorih na trgu Concordia v prvem dunajskem okraju (Concordiaplatz 2, Wien I.) posebno slovesnost. Na njej je o Levu Deteli in njegovem dvojezičnem slovensko – avstrijsko - nemškem udejstvovanju in številnih povezovalnih prizadevanjih spregovoril koroški Slovenec, zgodovinar, publicist in univerzitetni docent dr. Feliks J. Bister. Listino o častnem nazivu je avtorju izročil ministrski svetnik dr. Robert Stocker.

Lev Detela živi od leta 1960 v Avstriji. V slovenskem jeziku je objavil od leta 1964 do danes 28 različnih leposlovnih knjig, romane, pripovedi, zbirke poezije in krajše proze, eseje in drame. Do leta 1991 njegova dela niso mogla izhajati v Sloveniji. Izdajali so jih v Trstu, Celovcu, na Dunaju in v Buenos Airesu pri založbah slovenske manjšine in zdomcev (Mohorjeva založba v Celovcu, Slovenska kulturna akcija v Argentini). Šele leta 1991 je izšel v Ljubljani pod naslovom *Poslednja gora* izbor Detelove zgodnje proze, ki ga je uredil Brane Gradišnik. Leta 1993 je sledil v uredništvu Toneta Pavčka izbor avtorjeve poezije *Duh in telo,* za tem pa še več proznih in pesniških publikacij, še posebej z zanimanjem zapaženi spominski knjigi *Emigrant 1960-1990* (Nova revija, Ljubljana 1989) in *Dunaj na poštni znamki 1989-2006* (Celjska Mohorjeva družba, 2009).

Ljubljansko-mariborska založba VED, ki je v letu 2008 objavila že dve Detelovi pesniški zbirki in dvodelni zgodovinski roman o celjskih grofih in Veroniki Deseniški Tri zvezde, bo letos izdala novi Detelov utopično – satirični roman *Propad,* ki se dogaja v letu 2047. V njem avtor prikazuje polom Evropske unije, krizo vrednot in krizo kapitala ter med drugim razčlenjuje "noro vojno" med Avstrijo, Hrvaško in Slovenijo – z reminiscencami na soško fronto v prvi svetovni vojni, kar pa ni, kot nam v uvodni besedi sporoča pisatelj, napoved resničnih dogodkov, temveč samo opis avtorjevih dolgih morečih sanj iz nezadostne sedanjosti.

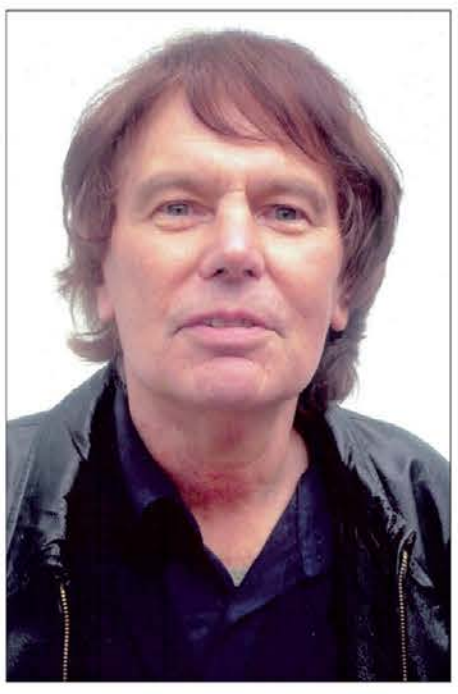

V nemškem jeziku je izšlo 14 Detelovih leposlovnih del, proza, pesmi, drame in eseji, nazadnje pri dunajski založbi Podium januarja 2010 izbor avtorjeve slovenske lirike v njegovih lastnih nemških prevodih ter v prepesnitvah različnih prevajalcev, v drugem delu iste knjige pa še pregled njegove izvirne lirike v nemškem jeziku. V Bukarešti so poleg tega leta 2000 izdali v knjižni obliki romunski prevod leta 1995 objavljene Detelove nemške eksperimentalne pripovedne knjige *Hinter dem Feuerwald* (Za ognjenim gozdom). Poleg tega so prevodi Detelove slovenske in nemške lirike in proze objavljeni v različnih antologijah in v revialnem in časopisnem tisku v angleških, španskih, italijanskih, romunskih, madžarskih, slovaških, srbskih in albanskih prevodih in v prevodih v indijski jezik gujarati.

Od leta 1979 ureja Lev Detela skupaj z Wolfgangom Mayer Königom v nemškem jeziku revijo za mednarodno literaturo Log, v kateri je v dobrih tridesetih letih izhajanja bilo natisnjeno že vidno število avtoric in avtorjev najrazličnejših narodov, jezikovnih skupin in kulturnih krogov. V tej reviji so v nemških prevodih objavljeni tudi teksti slovenskih avtorjev, med drugim Edvarda Kocbeka, Borisa Pahorja, Draga Jančarja, Rudija Šeliga, Marjana Tomšiča, Tomaža Šalamuna, Francija Zagoričnika, Milene Merlak, Jureta Detele, Petra Semoliča, Valentina Polanška, Janka Ferka, Nika Grafenauerja, Franceta Forstneriča, Iva Antiča in številnih drugih.

Iz slovenščine je Lev Detela skupaj s Petrom Kerschejem in Mileno Merlak prevedel v nemščino poezijo, prozo, dnevnike in esejistiko Edvarda Kocbeka in jo izdal v dveh knjigah (Mohorjeva založba, Celovec 1997; založba Kitab, Celovec 2004). Poleg tega je med drugim pripravl izbor *Panonskih pesmi* Stanka Majcna v lastnih nemških prevodih ter izdal več literarnih antologij v nemškem jeziku.

O kulturnih dogodkih in novih slovenskih, avstrijskih in tujih literarnih knjigah je Lev Detela vedno znova poročal v avstrijskem, nemškem, švicarskem in slovenskem tisku ter v številnih oddajah različnih radijskih postaj. Za svoje literarno delo je prejel več literarnih nagrad v nemškem in avstrijskem prostoru, v Trstu poleg tega slovensko literarno nagrado Vstajenje, v Celovcu pa nagrado Mohorjeve založbe za zgodovinski roman *Stiska in sijaj slovenskega kneza.*

Kratke

20. Draga mladih vabi mladino iz zamejstva

Začenjajo se vpisovanja na letošnjo Drago mladih, srečanje mladih iz zamejstva, zdomstva in Slovenije. Letošnji mladinski forum bo od 9. do 11. julija v Zavodu A. M. Slomška v Mariboru. Prirejajo jo organizacije iz Slovenije, Koroške in našega zamejstva, med katerimi je tudi MOSP – Mladi v odkrivanju skupnih poti iz Trsta. Letošnja tematika bo revščina in socialna izključenost, predavanja in okrogle mize, ekskurzije in delavnice pa bodo potekale pod geslom Živi in pusti sled. Predvideno je tudi slavnostno praznovanje 20-letnice Drage mladih. Na Drago mladih se je možno prijaviti preko spletne strani www.dragamladih.org. Informacije pa nudita tudi MOSP in Slovenski kulturni klub preko svoje Facebook strani. Za informacije in pojasnila se lahko obrnete tudi na tržaško organizatorko DM, Nežo Kravos, s katero lahko vzpostavite kontakt preko e-maila (nez90@live. it), Facebooka ali urada Slovenske prosvete v ul. Donizetti 3 (tel. št. 040 370846).

Začenja se projekt promocije branja Primorci beremo 2010

V prihodnjih dneh se že četrtič zapored začenja projekt promocije branja slovenskih avtorjev - Primorci beremo 2010.

Tokrat sodeluje deset primorskih knjižnic. Letos se je priključila Narodna in študijska knjižnica Trst in z njo Slovenska ljudska knjižnica Damir Feigel, ostajajo pa tudi vse lanske sodelujoče.

Projekt se je začel 9. junija, zaključil pa 20. novembra. Datuma nista naključna, začetek je Trubarjev rojstni dan, zaključek pa dan splošnih knjižnic. Na seznamu je 64 leposlovnih del slovenskih avtorjev: 54 proznih del in 10 pesniških zbirk. V projektu lahko sodelujejo člani, starejši od 15 let, v vseh sodelujočih knjižnicah in njihovih enotah ter potujočih knjižnicah. Projekt bo zaključil tisti, ki bo prebral in oddal bralna znamenja za vsaj pet proznih del in eno pesniško zbirko. Na zaključni prireditvi bomo knjižnice gostile slovenskega avtorja, bralci, ki bodo projekt uspešno pripeljali do konca, pa bodo prejeli knjižno nagrado in priznanje. Knjige na seznamu izbirajo knjižnice same po lastni presoji. Večina del je novejših in so nastala v zadnjih nekaj letih. Med predlogi za branje so letos tudi štiri starejša dela avtorjev Franceta Bevka, Cirila Kosmača, Ivana Preglja in Prežihovega Voranca - letošnje leto je namreč obletnica njihovega rojstva, smrti ali obojega. Namen projekta ostaja enak kot v preteklih letih: bralcem ponuditi kakovostno leposlovje slovenskih avtorjev in tako spodbujati ne samo branje, ampak branje domače književnosti.

V lanskem letu, ko je sodelovalo devet knjižnic, se je v projekt vključilo 827 bralcev, ki so skupaj prebrali 5.679 slovenskih leposlovnih knjig, projekt pa je zaključilo 563 bralcev.

V treh letih, kolikor je do sedaj potekal projekt, so člani sodelujočih knjižnic prebrali kar 10.449 knjig: bralo je 1.572 bralcev, zaključilo pa 1.024 bralcev.

Priročnik Zlatana Čoka / Pripomoček za "pomorstvo"

Pred časom je izšel v samozaložbi priročnik Zlatana Čoka Pomorske prevozne listine in pogodbe o prevozu tovora. Uredila ga je Majda Prijon, lektorirala Zorana Teran, prelom in oblikovanje je opravila firma mvisnal Koper, tisk pa "Vek" Koper. Avtor, absolvent Višje pomorske šole na Reki in dolgoletni pomorski operater, sodi med najbolj izkušene pomorske agente v Sloveniji. Bil je tudi med ustanovitelji Zveze pomorsko-prometnih agencij Slovenije in njen prvi predsednik. V svoji bogati praksi pri domačih in tujih operaterjih si je pridobil izjemne izkušnje na področju pomorskih prevozov ter je ustanovil tudi lastno pomorsko agencijo Savica.

Svoje znanje je želel posredovati tudi drugim ter je dolga leta za svoj priročnik vztrajno in potrpežljivo zbiral gradivo, tudi iz tuje literature. V njem je vsem, ki se ukvarjajo s prekomorsko trgovino in prevozom (uvozniki, izvozniki, agenti, špediterji, pristaniški delavci idr.), ponudil znanje o ladjarskih pogodbah ter spremljajočih listinah, kraticah in pojmih, ki se pri tem uporabljajo. Priročnik bo dragocen pripomoček tudi dijakom in študentom, ki se poklicno usposabljajo za različna dela na področju pomorskega transporta in trgovine. / Milan Gregorič

Pri Celjski Mohorjevi knjiga o trpljenju otrok med 2. svetovno vojno

Pri Celjski Mohorjevi družbi so ob 65-letnici konca 2. svetovne vojne izdali knjigo Ivana Otta Otroci, žrtve vojne. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, Ott v knjigi piše o trpljenju otrok v Jugoslaviji in okoliških državah med letoma 1942 in 1948. To je Ottova druga knjiga na to tematiko, saj je napisal tudi delo Otroci s Petrička, po katerem je nastal film. Medtem ko so Otroci s Petrička pripoved o njegovi lastni zgodbi, je ta knjiga dokumentarno-zgodovinskega značaja ter poskuša orisati usode vseh otrok, ki so trpeli, vsaj kolikor so mu bili podatki o njih dostopni. Ott je opozoril, da so bili ti otroci največkrat potomci političnih nasprotnikov jugoslovanskih komunistov, ki so si želeli maščevanja ali pa poskrbeti za to, da v prihodnosti ne bi imeli novih nasprotnikov. Vseeno pa je Ott opomnil, da so bili med otroki tudi žrtve nacistov in fašistov. Med žrtvami so bili slovenski, hrvaški in židovski otroci, pa tudi otroci nemške manjšine, ki je živela na področju Jugoslavije. Knjigi sta šele začetek in nikakor ne konec odkrivanja zamolčanega dela zgodovine, saj se je otroškemu trpljenju do sedaj posvečalo premalo pozornosti. Knjigo je v prvi vrsti namenil zgodovinarjem, ki se izmikajo in ki, kot je dejal direktor založbe Jože Faganel, vedno znova najdejo izgovore, da ne raziščejo stvari, ki so se zgodile. Knjiga Otroci, žrtve vojne je izšla v hrvaškem jeziku, v slovenščino pa jo je prevedel Štefan Kutoš.

Ljubljana / NUK

Vpogled v delo maestra Mojmirja Sepeta

V Plečnikovem hodniku Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK) so 10. maja odprli razstavo z naslovom Mojmir Sepe: se. pesem@siol. net. Pregledno razstavo Sepetovih partitur, glasbenih tiskov in korespondence je pripravil muzikolog Domen Prezelj, ogledati pa si jo bo mogoče do 24. junija, po poročanju Slovenske tiskovne agencije. Skladatelj, aranžer, dirigent in pianist Mojmir Sepe je ob svoji osemdesetletnici v začetku letošnjega leta NUK podaril izbor različnega gradiva, od rokopisov in partitur do fotografij in druge osebne zapuščine - podobno kot sta to storila že Svetlana Makarovič in Boris Pahor -, to pa je izkoristil muzikolog iz Glasbene zbirke NUK Domen Prezelj in pripravil razstavo. V NUK-u so se za rahlo nenavaden naslov razstave odločili, ker je to pravi Sepetov elektronski naslov in ker se jim je zdela posrečena besedna igra, saj se da brati na dva načina - kot "še pesem" ali pa "Sepe sem". Poleg tega priča o tem, da Sepe kljub svojim letom stopa v korak s časom. Na odprtju sta v kulturnem programu nastopila saksofonist Primož Fleischman in klaviaturist Zoran Krstulović, slavnostni govornik pa je bil predsednik Društva slovenskih skladateljev Tomaž Habe. Odprtja razstave se je udeležil tudi maestro Sepe. Sepe se je rodil 11.7.1930 v Črni. Poročen je bil z znano slovensko pevko Majdo Sepe. Širši javnosti je poznan predvsem po svoji zabavni glasbi, njegove največje uspešnice so Zemlja pleše, Med iskrenimi ljudmi, Bele ladje ali Tih deževen dan.

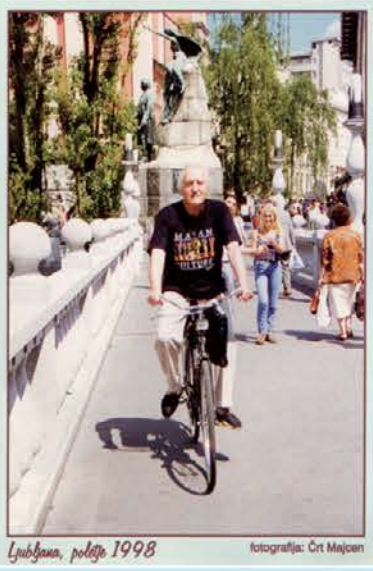
Ljubljana, poletje 1998 fotografija: Črt Majcen

Pogovor / Marko Feri

"Festival smo v sodelovanju s Kosovelovim domom v Sežani začeli prirejati pred trinajstimi leti: tedaj smo imeli na programu zgolj vrsto koncertov klasične kitare. Festival se je v letih razvijal", nam je povedal umetniški vodja festivala kitare Marko Feri, profesor kitare na Glasbeni matici in Umetniški gimnaziji v Kopru, ki goji tudi prestižno koncertno dejavnost. "Vsaka sezona je prinašala novosti, med temi so izpopolnjevalni tečaji s priznanimi glasbenimi mojstri postali prava stalnica naše ponudbe. Pred leti smo lokacijo festivala prenesli v Lipico, nato pa v Škocjan. Rednemu programu smo v letih dodali še tečaj kitare za otroke Easy guitar. Letos smo se odločili, da našo glasbeno ponudbo krepko razširimo: poleg kitare ponujamo našim poslušalcem in udeležencem še soočanje z drugimi inštrumenti, in sicer s klavirjem in violino. Na to pot smo se podali zato, da bi jedro naše ponudbe širilo vsestransko glasbeno kulturo: iz festivala kitare Kras bi se tako radi razvili v festival Kras, da bi v našo dejavnost vključili čim širši inštrumentalni spekter in različne glasbene žanre. Želimo namreč, da bi ta dogodek postal pravi festival glasbe na Krasu".

Foto IG

V katero smer ubira mednarodna glasbena scena na področju kitare?

Nagiba se k temu, da se kitarist prilagaja raznim kitarskim žanrom. Čeprav je repertoar klasične kitare venomer prisoten v koncertnih programih, je v teh vedno bolj prisotna tudi literatura z etničnimi, jazz, rock skladbami. Iz strogo žanrske usmeritve je klasična kitara v zadnjih letih prestopila prag t. i. world music in se odprla soočanju z novimi izraznimi možnostmi. Tega so se zavedali tudi klasični izvajalci, ki še vedno igrajo reprezentativne skladbe železnega kitarskega repertoarja. Sam pa se rad zabavam tudi z glasbeno različno zasnovanimi programi.

Katera izkušnja vas je v koncertni dejavnosti najbolj oplemenitila?

Med mnogimi bi gotovo poudaril svoje prvo gostovanje v ZDA, kjer sem navezal veliko poslovnih stikov: te sem obenem izrabil tudi za snovanje festivala kitare. Rad potujem onkraj luže zlasti zato, ker tam čutim veliko zanimanja za svoj inštrument: za Američane je klasična kitara relativno nov pojem, sicer pa se njihova koncertna ponudba kakovostno veča, navdušenje občinstva je tudi veliko.

Kako pa se je spremenil odnos do inštrumenta, odkar ste začeli koncertirati na mednarodni ravni?

Kitara je od nekdaj del mene, dejal bi celo, da je moja druga žena... Koncertiranje je bistvena sestavina glasbenika, v meni sta se želja in veselje do nastopanja krepila iz leta v leto. Pomen koncertiranja je v tem, da se pred tako preizkušnjo večkrat soočaš s čisto novimi glasbenimi in inštrumentalnimi oprijemi, ki bi jih sicer težko dosegal.

Kako pa vaša koncertna dejavnost vpliva na didaktično?

*Verjamem, da vpliva nadvse pozitivno. Gojenci se med svojo didaktično potjo preko moje izkušnje morda učijo širšega spektra pristopov, s pomočjo katerih lahko dosežejo zaželen rezultat. Nikjer ni določeno, da bodo vsi moji gojenci nekega dne koncertirali: med njimi je treba izluščiti nekaj obetavnih mladih, ki zvesto in prizadevno sledijo profesorjevim napotkom. Z veseljem lahko povem, da je v mojem razredu kar nekaj takih primerov. / **IG***

V dvorani Kursaal v Lignanu

Nagrada Hemingway Sparkasse 2010 za Borisa Pahorja

Tržaški pisatelj Boris Pahor je v petek, 11. junija, v dvorani Kursaal v Lignanu izrazil veselje, da je prejel nagrado, posvečeno Hemingwayju, ker mu je ta pisatelj zelo blizu, ter da občuduje njegovo krajšo prozo, glede sloga pa dialoge, ki jih je tudi poskusil posnemati, zlasti ko je pisal delo Spopad s pomladjo, in kako ga je na to opozorila tudi pokojna žena Radoslava Premrl. Omenil je, da je za to podelitev zvedel ravno, ko je med pospravljanjem in urejanjem njenih knjig in papirjev naletel na Hemingwayjevo knjigo.

Letošnja druga izvedba nagrade Hemingway Sparkasse je torej po lanskem dobitniku Jančarju spet šla Slovencu. Massimo Pagani, predstavnik italijanske veje koroške Sparkasse, se pravi denarnega zavoda, ki mecensko sodeluje z občino Lignano pri prirejanju nagrade Hemingway, je o letošnjem dobitniku dejal, da je to človek, ki predstavlja živ spomin na tragedije XX. stoletja in je obenem pisatelj, ki vztrajno opozarja bralce na neminljive vrednote svobode, sožitja med narodi in prijateljstva.

Foto IG

Protagonist večera, Boris Pahor, je očaral številno prisotno občinstvo v javnem pogovoru s časnikarjem Gianluco Versacejem, ki je s slavljencem obdelal vrsto tem. Vendar ni šlo za lahkotno kramljanje, ampak za temeljito razčlembo pisateljeve življenjske poti in njegovih izbir. Boris Pahor je vztrajal pri opozarjanju, da sta njegova življenjska usoda in posredno njegovo pisanje zaznamovana s tragičnimi zgodovinskimi dogodki, ki jih je preživel, in da je potrebno za dobro razumevanje zgodovinske resnice poznati tudi ozadja dogodkov. Zato je poudaril fašistične pogrome in 25-letno fašistično nasilno asimilacijsko politiko, katere žrtve smo bili Slovenci, spregovoril je o vojni in zaporih ter koncentracijskih taboriščih, o tragediji judovskega naroda, a tudi o t. i. političnih deportirancih, ki so umirali v nacističnih taboriščih po Evropi. Pahor je še poudaril, da bo vedno vztrajal pri svojem pričevanju te tragične preteklosti, da bi predvsem mlade generacije lahko izvedele, kako so ljudje trpeli, ker so se borili proti fašizmu in nacizmu, da bi prevladali načeli svobode in demokracije.

Tudi tretji ne, ne komunistični diktaturi, je prišel do izraza v pogovoru med Versacejem in Pahorjem, saj je strnjeno orisal svoje prijateljevanje z Edvardom Kocbekom in afero sredi sedemdesetih let, ko je Kocbek v intervjuju Pahorju spregovoril o poboju domobrancev.

Pisatelj je torej podčrtal predvsem potrebo po pričevanju in napovedal, da se zelo veseli, da bo v prihodnjih dneh v Barceloni sodeloval na predstavitvi španskega prevoda Nekropole ter da je potrebno s podobnimi pričevanji seznaniti čim več ljudi, da se tragični dogodki XX. stoletja ne bi ponavljali, saj je demokracija, kot kažejo nekateri pravkar sprejeti zakoni, lahko vedno na prepihu. Zato si Pahor tudi obeta, da bo v kratkem izšel italijanski prevod spominov žene Radoslave Premrl na njenega brata, narodnega heroja Janka Premrla –Vojka.

MT

Razvejena koncertna in pedagoška dejavnost ob začetku poletja

XII. mednarodni festival kitare Kras

Tudi letos je bodisi slovenski kot zamejski Kras zaživel v znamenuju glasbe, saj je Mednarodni festival kitare Kras, ki ga društvo Festival Kras prireja v sodelovanju z Glasbeno matico, odprl dvanajsto izvedbo v znamenju novosti s širitvijo obsega koncertne ponudbe in pedagoških projektov. Ob že tradicionalnem nizu koncertov priznanih kitaristov, ki je pod vodstvom ustanovitelja in umetniškega vodje festivala Marka Ferija postal referenčna točka za ljubitelje in strokovnjake, bodo letos zaigrale tudi strune klavirja in violine, ki jih bosta koordinirali prof. Tamara Ražem Locatelli in Jagoda Kjuder. Tudi s festivalom povezani visoki tečaji in poletne šole so se tokrat potrojili in se odvijajo na Tržaškem, Goriškem in v Sloveniji. Kot poseben dodatek bo festivalski didaktični program dopolnila še delavnica za jazz in zabavno glasbo, za katero bo odgovorna večstranska instrumentalistka Andrejka Možina.

Kitara pa je glavna in edina protagonistka od ponedeljka, 14., vse do sobote, 19. junija: v tem času so namreč intenzivni študijski dnevi in večerni koncerti, ki predstavljajo osrčje festivala. Med vrhunci letošnjega programa je bil prav gotovo recital znamenitega francoskega mojstra, skladatelja in kitarista Rolanda Dyensa, ki je v sredo, 15. junija, očaral občinstvo Kosovelovega doma v Sežani.

Foto IG

Koncerti orisujejo potovanje skozi različne literature za kitaro; tople barve kulture španskega flamenka bodo v sodelovanju z društvom Tabor ponudile enkratne vtise s španskim, čudežnim dečkom Javierjem Condejem, ki so ga že označili kot naslednika legendarnega Paca de Lucie (danes, 17. junija, v Prosvetnem domu na Opčinah); latinskoameriški ritmi pa spadajo v redni repertoar ameriškega koncertanta Elliota Franka, ki bo v arheološkem muzeju v Fari ob Soči delil večer z enim najboljših kitarskih duov v svetovnem merilu, kot je po mnenju strokovnjakov Duo Spiritoso, ki ga sestavljata Andrew Zohn in Jeffrey McFadden. Dvojni koncert, ki bo na sporedu 18. junija, bo potekal s sodelovanjem Glasbeno-kulturnega društva Farra d'Isonzo. Jazzovske atmosfere bodo obarvale nastop dua Nedoh-Feri, ki je letos sodeloval na predizboru EME in kateremu je bilo 16. junija zaupano neformalno odprtje koncertnega niza v Ljudskem domu v Križu. Konec festivala 19. junija pa bo počastila črnogorska kitaristka in predsednica Društva črnogorskih glasbenih izvajalcev in pedagogov "Argus" Bojana Brajković, ki bo odprla dvojni koncertni večer v dvorani ZKB na Opčinah, kjer bo glasbeno pripovedovanje dopolnjeval slovenski duo, ki ga sestavljata kitarist Damjan Stanišić in flavtist Cveto Kobal.

Francoski kitarist Roland Dyens

Na koncu tedna bodo tudi udeleženci višjih tečajev in poletne delavnice imeli svoj trenutek slave z zaključnimi nastopi bolj izkušenih učencev višjih tečajev, ki bodo v lepem okolju parka Škocjanske jame, in vsakoletne, uspešne poletne delavnice kitare in angleščine za začetnike Easy Guitar v Ljudskem domu v Trebčah. Kitaristi masterclassa bodo imeli izjemno priložnost, da se izpopolnjujejo z umetniki svetovnega slovesa, med katerimi bodo tudi nekateri protagonisti večernih koncertov, najmlajši pa bodo zaupani izkušnji Daria Vivianija in njegovih sodelavcev.

Ko bo zvok kitare utihnil, bodo zaigrale druge strune... Od nedelje, 20. junija, se bo namreč festival nadaljeval s poletnimi šolami klavirja in violine, ki jih bodo prav tako spremljali večerni koncerti priznanih pedagogov in koncertantov in mladih upov. Klavirski duo, ki ga sestavljata Tamara Ražem Locatelli in Aleksandra Češnjevar Glavina, bo v ponedeljek, 21. junija, odprl koncertni del s koncertom v Kosovelovem domu v Sežani, kjer bo v sredo tudi revija talentiranih učencev ruskega pianista Sijavuša Gadžijeva (Alessandro Villalva, Giuseppe Guarrera in Aleksander Gadžijev). Mirjam Orel, Rok Dolenc, Matjaž Zobec, Ana Kravanja in Nomingua Badrakh pa bodo nastopili v Kulturnem domu v Trstu.

Šola violine in koncert bosta zaupana priznanemu beograjskemu pedagogu Arminu Sešku, ki bo ob vodenju tedenskega tečaja oblikoval tudi večerni koncert z godalnim orkestrom GŠ Škofja Loka 18. junija v Dolini v sodelovanju z društvom Valentin Vodnik.

Od 18. do 20. junija pa se bo med Gorico in Škocjanom odvijala delavnica za jazz in zabavno glasbo, ki je nastala na pobudo specifičnega oddelka Glasbene matice in jo bodo vodili italijanski in slovenski jazz glasbeniki Igor Checchini, Rosa Brunello, Boštjan Simon, Andrejka Možina ter Rok Lopatič.

Kratke

Zlato zrno 2010

Nominiranci za letošnjo nagrado Tončičevega sklada Zlato zrno so Jurij Gruden, Matjaž Klemše, Andrejka Možina, Igor Zobin. Ime zmagovalca bodo slovesno razkrili v petek, 18. junija, v Narodnem domu v Trstu.

RS ni dala jasnega odgovora glede gradnje uplinjevalnika

Mednarodna okoljska organizacija Alpe Adria Green je 31.5.2010 poslala Javni poziv vladi Republike Slovenije za vložitev tožbe proti italijanski vladi zaradi soglasja h gradnji uplinjevalnika v Trstu. V njem smo navedli razloge za našo utemeljeno zahtevo. Prepričani smo, da je suhoparen odgovor oziroma izgovor vlade RS posledica pristopa Slovenije v članstvo OECD (članica te organizacije je tudi Italija), saj je ta organizacija že pred vstopom zahtevala izgradnjo plinskih terminalov pri Trstu na škodo RS. Slovensko morje in prebivalci so že sedaj ogroženi zaradi čezmejnih vplivov na okolje s strani Italije. AAG je 1.6.2010 poslal vladi RS uradno zahtevo po oceni čezmejnih vplivov na okolje za regulacijski načrt tržaškega pristanišča in projektu umestitve plinskega terminala v Žavljah – Italija, vendar tudi to zahtevo je po naših informacijah vlada preložila na kasnejše obdobje, po referendumu. Vlada RS si ne upa Slovencem povedati, da ne bomo, zaradi onesnaževanja morja s strani Italije, več lovili rib na tem območju, po drugi strani, pa je tudi vprašljiv ribolov na meji s Hrvaško, po potrjenem abitražnem sporazumu na referendumu, zaradi tega pa bo ogrožen tudi celoten turizem na slovenski obali. Po naših informacijah naj bi namreč Vlada RS že na nedavni seji obravnavala odločitev o vložitvi tožbe proti Italiji v zvezi z gradnjo plinskih terminalov. Vladni izgovor, da morajo to problematiko obravnavali na tehničnem omizju in da ne smejo v dobro pogovorov izdati podrobnosti, je samo zavajanje javnosti. Vlada RS bi že na podlagi dokazov, ki smo jih v AAG posredovali, lahko vložila tožbo proti državi Italiji. / Predsednik Alpe Adria Green, Vojko Bernard

NŠK / Plačevanje letne vpisnine

Narodna in študijska knjižnica obvešča, da bo zaradi kriznega stanja od 1. julija 2010 uvedla plačevanje letne vpisnine; za predšolske, šoloobvezne otroke, dijake višjih srednjih šol in prezposelne bo vpisnina brezplačna; za univerzitetne študente in upokojence bo vpisnina znašala 5 evrov, za vse ostale pa 10 evrov. Ob vsakem prihodu bo moral uporabnik pokazati osebju izkaznico za registracijo obiska. Podobna pravila bodo veljala tudi za goriško sekcijo. V tako potezo se NŠK doslej ni nikoli podala, finančna stiska pa žal narekuje v naši manjšinski sredi drugačne logike. Uprava NŠK se svojim obiskovalcem zahvaljuje za razumevanje.

Predstava v Križu pri Tomaju

V soboto, 26. junija 2010, ob 21. uri na prireditvenem prostoru v Križu pri Tomaju bo gledališka skupina KD Brce iz Gabrovice pri Komnu uprizorila komedijo v treh dejanjih Georgesa Feydeauja "Krojač za dame". Prevod Tone Smolej, jezikovna obdelava Minu Kjuder. Režiser Sergej Verč, pomočnica režiserja Minu Kjuder.

DSI Predstavitev knjige

Lipova vejica na Goriškem

Predstavitev knjige 35 let slovenske skupnosti na Goriškem, ki je v skupni režiji DSI in Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček bila v ponedeljek, 7. junija, v Peterlinovi dvorani, je bila priložnost, da bi se ob pregledu pestrega delovanja SSk na Goriškem od leta 1975 dalje hkrati podali v presojo sedanjega poslanstva edine zbirne stranke zamejskih Slovencev.

Po uvodnih besedah Rafka Dolharja, deželnega predsednika SSk, je novinar Ivo Jevnikar uvedel občinstvo v tematiko večera, ki so ga sooblikovali Adrijan Pahor, ki je publikacijo kritično ocenil, avtorica Erika Jazbar, ki je obnovila potek nastanka knjige, in pokrajinski tajniki SSk od leta 1975 dalje.

Prvi tajnik Damjan Paulin (na čelu stranke v letih 1975-76) je spregovoril o genezi lipove stranke v posoškem mestu, ki je nastala na osnovi zahtev mlajše generacije katoliške komponente Slovenske demokratske zveze po večji vraščenosti na teritoriju. "Kljub temu da je nov subjekt naletel na kritike liberalnega tabora SDZ, ki sta ga vodila Avgust Sfiligoj in Slavko Bratina, je nadaljnja izkušnja potrdila, da je bil nastanek goriške SSk nujna politična poteza". Paulinu je na čelu goriške sekcije nasledil Marjan Terpin: njegovo tajnikovanje se je ujemalo z obdobjem utrjevanja SSk na teritoriju: "Našim ljudem smo hoteli ponuditi politiko otipljivih rezultatov, kar nam je končno tudi uspelo". Po Marjanu Terpinu je postal tajnik stranke pok. Mirko Špacapan. Njegov prvi mandat je bil v letih 1989-1991. Hadrijan Corsi (tajnik od leta 1991-1994) je vodilno mesto prevzel v obdobju močnih geopolitičnh premikov: nastanek Republike Slovenije se je v Italiji ujemal z afero čiste roke, manjšinci pa smo s krahom TKB polagoma lazili v gospodarsko krizo. Aleš Figelj (tajnik od 1994-2001) je k stranki pristopil po obdobju političnega delovanja v vrstah Italijanske socialistične stranke. Njegovo izbiro so nekateri tedaj težko prebavili, Figelj in njegova družina so bili celo tarča groženj. SSk je tedaj zaradi nenaklonjenega volilnega zakona večinoma krepila vrste opozicije, "žal pa nam je mnogo energij črpalo reševanje t. i. skupnih zamejskih gospodarskih ustanov, veliko vneme smo vložili tudi v snovanje Oljke", je dejal Figelj, ki je tudi poudaril, da je bila goriška SSk najbolj organizirana komponenta levosredinske koalicije. Julijan Čavdek je prevzel mesto tajnika po smrti Mirka Špacapana, ki je svoj drugi mandat nastopil leta 2001.

Čavdek je dejal, da je Špacapan popeljal delovanje SSk v Gorici na zelo visoko raven, zlasti na goriški občini. Z izvolitvijo Brancatija za župana in vstopom RS v EU se je ozračje v posoškem mestu krepko izboljšalo. "To izkušnjo nadaljujemo na goriški pokrajini z našo odbornico Maro Černic". Sedanji tajnik je nato razpredel pozitivne volilne uspehe stranke lipove vejice: v občinskem svetu sedijo trije predstavniki SSk, stranka predseduje obenem tudi trem rajonskim svetom, v katere je izvolila 24 svetnikov; v občini Števerjan je županja predstavnica SSk. Čavdek je obenem poudaril, da je treba potrditi delovanje na goriški pokrajini, svaril pa je pred dejstvom, da je sedanja koalicija dokaj šibka.

V Peterlinovi dvorani je bila večkrat poudarjena vloga, ki naj jo stranka ima v slovenskem etničnem telesu v Italiji; na ta vidik pa se neobhodno veže tudi odnos, ki naj ga manjšinci imajo do SSk, zlasti tisti, ki se prepoznavajo v italijanskih vsedržavnih strankah. Govorniki so med svojim izvajanjem poudarili lojalno držo SSk do slovenskih kandidatov v drugih strankah (npr. podpora Darku Bratini pri volitvah za senat): žal pa je bila ta podpora zgolj enosmerna. Dokaj nerazumljivo je namreč dejstvo, da ostaja v očeh levice vključevanje in glasovanje za SSk vezano na zmotno logiko nacionalizma, ne pa poštenega domoljubja. V SSk so vedno dobile svoje mesto osebe različnih nazorskih prepričanj, jasno pa je – kot je dejal tržaški pokrajinski tajnik Peter Močnik – "da vsi, ki z nami sodelujejo, sprejemajo slovenstvo kot politično vodilo. Ostala ločila so sad umetnega spletkarjenja". Julijan Čavdek je med drugim tudi poudaril potrebo po večjem pragmatičnem nastopanju, zlasti v zvezi s sodelovanjem s političnim taborom, za katerega Slovenci običajno ne volijo: interes manjšinskega etničnega telesa mora zato postati vodilo političnega nastopanja, kot je svojčas dejal tudi evropski poslanec Dorfmann med svojim obiskom v Gorici.

IG

Hadrijan Corsi, Marjan Terpin, Aleš Figelj, Erika Jazbar, Adrijan Pahor, Damjan Paulin, Julijan Čavdek in Ivo Jevnikar (foto IG)

GLASBENA MATICA Ob koncu šolskega leta

Zaključne akademije in izpiti

Pozna pomlad, ki s koncem šolskega leta prinaša zaključne akademije in izpite, se bo letos prelila v dejavno poletje za profesorje in učence Glasbene matice, saj se ustanova pripravlja na posebno pestro zaporedje koncertov in delavnic. Študij bo v tem primeru pridobil bolj sproščeno oznako, priprave na nagradne nastope učencev, ki so se najbolj izkazali po študijskih in predvsem tekmovalnih dosežkih, pa so potekale kot običajno v duhu strogega urjenja in selekcije kandidatov. V Trstu so učenci nastopili na treh akademijah v baziliki svetega Silvestra, v Gorici se je akademija odvijala v Kulturnem domu v Sovodnjah, v Špetru pa v Slovenskem kulturnem centru. Na vseh zaključnih revijah so kot posebni gostje nastopili tudi učenci z drugih sedežev šole, da bi poudarili povezanost na deželnem teritoriju.

Delo profesorjev in učencev se bo zdaj nadaljevalo z izjemno bogato in raznoliko vrsto poletnih delavnic, ki služijo pridobivanju novih učencev, a so obenem dodatna spodbuda za tiste, ki že študirajo na šoli, kot je pojasnila predsednica GM Nataša Paulin: "Poletne delavnice so v prvi vrsti namenjene otrokom, ki želijo nadgraditi redno delo s specifičnimi vajami za komorno izvajanje. Delo med letom je glavna osnova za poletno izpopolnjevanje z odkrivanjem določenih poglavij, ki jih med letom niso utegnili upoštevati".

Nekateri od starejših učencev pa bodo imeli možnost, da se izkažejo pri pobudah, ki jih šola prireja za festival Pokrajine Trst Gledališča v gledališču: "Glasbena matica potrebuje take inštitucionalne vezi, da postane bolj opazna v prostoru, kjer deluje in kjer je še premalo poznana. Že lani smo napovedali, da se bo sodelovanje nadaljevalo, saj gre tudi za dokaz, da delamo resno, izobražujemo mlade kadre in se trudimo, da bi iz naših vrst izšlo več izjemnih glasbenikov. Letos bomo lahko predstavili tri koncerte na festivalu in prvič bodo dogodke oblikovali tudi učenci z goriškega sedeža. Mislim, da je sodelovanje s festivalom Pokrajine spodbuda za učence, da se pripravijo na nastope z drugačno zavestjo". Prvi koncert bo na sporedu 16. junija na gradu v Miljah; harmonikarski večer bodo oblikovali Manuel Figheli, Jari Jarc in Fulvijo Jurinčič. Na drugem koncertu 14. julija v jami v Briščikih pa bodo zapeli člani Slovenskega okteta. Kitaristka Tanja Cibiz in harfistka Tadeja Kralj pa bosta protagonistki zadnjega koncerta 26. septembra v dvorani prestola Miramarskega gradu.

PAL

CANKARJEVO PRIZNANJE Pogovor z Barbaro Ferlugo, absolutno drugouvrščeno

Vsakomur je materni jezik všeč

Barbara Ferluga je doma s Kontovela. Obiskuje 3. razred matematično-fizikalne smeri liceja France Prešeren. Poleg šolskih dejavnosti goji tudi več obšolskih konjičkov: igra odbojko pri Kontovelu, na Glasbeni matici pa se uči igranja flavte; obenem sodeluje pri dramski skupini Jaka Štoka Prosek-Kontovel in pri tabornikih Rodu modrega vala. "V šoli je moj najljubši predmet slovenščina, všeč pa so mi tudi znanstveni predmeti", nam je povedala Barbara, ki se je na vsedržavnem slovenskem tekmovanju za Cankarjevo priznanje uvrstila na absolutno drugo mesto.

Ali si pričakovala tak uspeh?

Po pravici povedano, ne. Zelo sem vesela drugega mesta, predvsem pa števila doseženih točk (49/50).

Zakaj je po tvojem mnenju ocenjevalna komisija tako dobro ocenila tvoje delo?

Mislim, da predvsem zaradi poglobljenega osebnega mnenja o minevanju časa, doživljanju prostora in sveta. Razvila sem misel o otroštvu kot najlepše sanje, ki jih nikoli ne bomo pozabili, ker predstavljajo najlepše in najbolj brezskrbno obdobje našega življenja, za odraslo osebo pa predstavljajo nedosegljivo lepoto in popolnost, po kateri vsi hrepenimo. V povezavi s tem sem se navezala na Ihanovo pesem Deček na drevesu, posvečeno Edvardu Kocbeku, in Ihanovo pesem Lipicanci. Poleg tega smo morali v razlagalnem spisu svojo predstavo o doživljanju sveta, časa in prostora povezati tudi z drugimi Ihanovimi temami: erotiko, ljubeznijo in bivanjem, kar mi je očitno uspelo.

Kako si se pripravljala na tekmovanje?

Pripravljala sem se večinoma po pouku, od novembra dalje, z mentorico prof. Nevo Zaghet. Z mano so se pripravljale še nekatere druge dijakinje. S profesorico smo skupaj analizirali pesmi, ki so se nam zdele bolj povedne, profesorica pa nam je orisala glavne tematike oz. motive Ihanove pesniške zbirke Salsa. Priprave so bile zahtevne, ker je Ihan poseben pesnik, v svojih pesmih obravnava različne tematike, na katere avtor sam, predstavnik mlajše generacije, gleda na drugačen način kakor mi, dijaki. Morali smo najti neke skupne točke, s pomočjo katerih smo pesmi poglabljali in delili svoja mnenja s profesorico.

Zakaj imaš slovenščino tako rada?

Pravzaprav ne vem. Vsakomur je materni jezik všeč.

Večkrat je govor o tem, kako smo zamejci odmaknjeni od matične domovine in kako bivanje v neki drugi državi negativno učinkuje na naše znanje slovenščine. Ali se s temi pogledi strinjaš?

Ne strinjam se povsem. Na naše znanje slovenščine nedvomno vpliva tudi okolje, moje mnenje pa je, da zamejci premalo beremo, predvsem premalo sodobnih slovenskih knjig. Kritika pa gre po mojem tudi Slovencem v Sloveniji, ki gledajo na zamejstvo nekoliko z viška. Za znanje slovenščine imamo tako zamejci kot slovenski državljani enake možnosti, da se je dobro naučimo in da jo obvladamo, saj imamo na razpolago kupe knjig, na katere večkrat sploh ne pomislimo. Vedno sem bila mnenja, da je knjiga ključ do jezika. Bivanje v "tuji" državi ne bi smelo ovirati našega znanja slovenščine. Veliko zamejcev obvlada bodisi italijanščino kakor tudi slovenščino. Če kdo meni, da je Slovenec, si sam želi obvladati svoj materni jezik.

V kolikšni meri se ti zdi, da je za premoščanje teh jezikovnih razlik odgovorna šola oz. posamezen dijak?

Ni mi všeč uporabljati pojem "jezikovne razlike". Ljubljanski sleng je, na primer, po mojem mnenju, še hujši od naših zamejskih narečij. Vsekakor se mi zdi, da ima šola pri tem glavno vlogo. Profesorji pa lahko samo usmerjajo dijake, ki bi morali sami, z veseljem, kdaj pa kdaj vzeti v roke slovensko knjigo... Poleg tega, da upam, da se bo z leti raven slovenskega jezika v zamejstvu izenačila s tisto onkraj meje, saj sta konec koncev potrebna le dobra volja in zanimanje za jezik, upam tudi, da bodo bodoči zamejski avtorji še naprej prispevali k razvoju slovenščine.

Kateri je tvoj najljubši slovenski pisec? Ali je morda Alojz Ihan, pesnik, ki je bil predmet obdelave na tvoji stopnji tekmovanja?

Ihan mi je všeč, ker me je navdušil za poezijo. Moj najljubši slovenski pesnik je Kocbek, čigar pesmi pa so zelo drugačne od Ihanovih, pisatelj pa Nejc Gazvoda, predstavnik najmlajše generacije, ki je bil predmet obdelave na lanskem tekmovanju.

Letos si nastopila tudi na natečaju za ljubezensko pesem, ki ga je priredilo društvo Rojanski Krpan: kaže, da si zapisana literaturi...

Branje in pisanje sta mi všeč, ker nam vedno znova odpirata drugačne, nove poglede na svet. Letos sem spoznala svet poezije, ki ga vsak doživlja na svoj način. Pesmi so zame nekakšni utrinki, ki se spreminjajo. Danes so mi bile Ihanove pesmi všeč, čez dvajset let bom nanje gledala drugače, čez drugih dvajset let pa mi bodo pomenile spet nekaj povsem novega. Všeč mi je predvsem ta raznolikost, ki jo lahko najdemo tudi v enakosti. Vsak lahko piše, predvsem pesmi. Pesmi so tako odprte narave, da jih lahko vsi beremo in pišemo, čeprav imamo ob branju oz. pisanju drugačne občutke. Ihan pravi, da Slovenci nismo narod pesnikov... upam, da bomo to postali.

Kam bi rada, da bi te popeljala najprej študijska pot, kam pa nato življenjska?

O študiju še ne razmišljam... V življenju pa bi se rada naučila čim več stvari, z vseh kulturnih področij, da bi jih lahko kasneje posredovala mlajši generaciji.

Igor Gregori

TRŽAŠKA KNJIGARNA Literarni aperitiv

Letošnja izvedba je bila bolj uspešna od lanske

V Tržaški knjigarni se je v soboto, 12. junija, končal niz literarnih aperitivov, ki so od začetka junija v skupni režiji založb Mladika, ZTT in Knjigarne same pestrili popoldneve ljubiteljev knjig: ti so na knjižnih policah trgovine lahko dobili lepo število publikacij krajevnih založb po znižani ceni. "Prodaja je bila namreč dobra, občinstvo je bilo ob različnih priložnostih drugačno, raznovrstno: in prav v tem je bil uspeh letošnje pobude, ki je bila bolj uspešna od lanske", nam je povedala upraviteljica TK Ilde Košuta ob zadnjem aperitivu, na katerem so predstavili kratki film Čikorja an kafe Dušana Kastelica in Iztoka Mlakarja.

Prejšnji teden je bila v razstavnem prostoru TKGalerije vrsta srečanj, na katerih sta založbi ZTT in Mladika predstavili svoji najnovejši publikaciji.

V sredo, 9. junija, se je v Tržaško knjigarno primuzal znameniti Maček Muri: v Trst ga je pospremil njegov očka, Kajetan Kovič, zaupal pa ga je prevajalki Jolki Milič, ki je za založbo ZTT prepesnila njegovo življenje v italijanščino. "Zaupam vam, da boleham za neko posebno boleznijo: kar vzljubim, želim takoj deliti z drugimi", je občinstvu povedala Jolka Milič in pojasnila: "Lepo slovensko književnost rada delim z našimi italijanskimi sosedi". Tako se je Miličeva lotila prevoda znamenite otroške knjige Maček Muri, ki je bila doslej v Sloveniji prodana v sto tisočih izvodih: domala ni slovenskega otroka, ki ne bi poznal slavnega črnega muca in njegove prijateljice, Muce Mace: Jolka Milič jo je v italijanski različici preimenovala v Federico, da bi se v prevodu zgodbe ujemale rime. Delo je bilo dokaj zahtevno, včasih se ravno zaradi metričnih zakonitosti prevod smiselno razlikuje od originala, bistvo zgodbe in privlačnost likov pa sta ostala neokrnjena. Ob njiju se bodo veselili italijanski otroci, pa tudi njihovi starši in dedki, saj se Maček Muri zna prikupiti ljudem, ki so v sebi znali ohraniti drobec otroškega čutenja.

V četrtek, 10. junija, pa je bil literarni aperitiv posvečen zamejskemu velikanu, ki je lani podlegel hudi bolezni. Odšel je v tišini, spoštljiv do sebe, družine in drugih. Prof. Bojana Pavletiča, dolgoletnega profesorja telesne vzgoje na slovenskih šolah, športnega pedagoga, izrednega organizatorja športnih prireditev za otroke, pronicljivega misleca in tankočutnega pisatelja je zamejstvo kar prehitro pozabilo. "Bil pa je ena ključnih osebnosti povojnega časa v naši sredini", je povedal Joži Peterlin, ki je ob Mariju Maverju predstavil najdragocenejše delo Bojana Pavletiča Zvoki barv, ki ga je pred nedavnim založila založba Mladika. Med mnogimi talenti Bojana Pavletiča ("ki jih žal v polnosti odkrivamo šele po njegovi smrti" – tako Maver) je morda pisanje ostalo najbolj v senci, kljub temu da se je pred nekaj leti že izkazal z memoarskim delom Devet velikih jokov, s katerim si je prislužil nagrado Vstajenje. Če pa je bilo to delo na pol literarno, je roman Zvoki barv stoodstotno literarno delo, v katerem se prepletajo ljubezenska čustva: v Pavletičevem delu je namreč ljubezen izhodišče za doživljanje lepih in mučnih trenutkov, vsekakor pa je zgodba "vrhunska himna našega notranjega čutenja", je povedal Joži Peterlin, ki je bil svojčas tudi Pavletičev dijak. Peterlin je ob obujanju šolskih spominov poudaril Pavletičevo nenadomestljivo vlogo vzgojitelja, ki je vzravnal hrbtenico zamejske mladine v težkih povojnih letih: "V sebi je združeval športne veščine z izredno bleščečimi humanističnimi vrednotami. Zato je škoda, da je naša manjšinska sredina nanj tako hitro pozabila...", je grenko pripomnil Peterlin.

Jolka Milič govori občinstvu, med katerim sedi zadnji v vrsti pesnik Kajetan Kovič (foto IG)

John Earle (foto IG)

Ilde Košuta predstavlja Jožija Peterlina in Marija Maverja (foto IG)

V petek, 11. junija, pa je bil v Tržaški knjigarni gost angleški časnikar in nekdanji oficir SOE John Earl, ki je pravo epopejo svojega življenja strnil v knjigi spominskih zapisov From Nile to Danube (Od Nila do Donave - Mladika), izdani v angleščini. Vsebina knjige je osredotočena na čas, ki ga je danes 89-letni Earle prebil kot angleški vojak prej v severni Afriki, potem pa v južni Jugoslaviji. Najprej se je namreč v okviru 8. armade boril v Libiji in Egiptu, kjer je bil v bitki pri El Alameinu tudi ranjen, pozneje pa ga je Uprava za posebne operacije SOE iz Kaira (torej z Nila) poslala z angleško misijo k partizanom v Srbijo (posebno pozornost naj bi namenil plovbi po Donavi), Črno goro in Bosno. Earle je v knjigo vključil tudi nekaj družinskih utrinkov (z uvodno sliko jo je posvetil materi) in pa podatkov o obdobju, ki ga je takoj po koncu vojne prebil v Devinu kot obveščevalni oficir v štabu britanskega XIII. korpusa. Omenja tudi ponovni krajši vpoklic v Posebno komisijo za begunce v Italiji in Avstriji leta 1947. John Earle, ki je pred leti izdal zelo odmevno knjigo o primorskih padalcih in britanskih misijah na Primorskem Cena domoljubja (slovenski prevod je izšel lani pri Mladiki, pred leti je izšel tudi italijanski), že končuje novo delo v angleščini, splet krajših zgodb, vtisov in zgodovinskih skic o Trstu, njegovih ljudeh in njegovem zaledju. Med pogovorom z urednico pri Mladiki Nadio Roncelli je Earle razglabljal tudi o našem zalivskem mestu, v katerem pisatelj živi od upokojitve konec 80. let. Kaže namreč, da ima Earle Trst zelo rad, gotovo bolj od krajevnih poltikov, "ki slabo zastopajo interese Trsta po Italiji..."

IG

Obvestila

Knjižnica D. Feigla Gorica in Narodna in študijska knjižnica Trst sodelujeta pri pobudi Primorci beremo 2010, ki poteka od 9.6. do 25.11. Informacije o projektu dobite v obeh knjižnicah.

Darovi

Ob praznovanju farnega zavetnika darujeta Zinka in Darko 150 evrov za Sklad narodnih noš Marta Požar, 150 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu in v spomin na gospo Evfrazijo Kravos 100 evrov za cerkveni pevski zbor pri Sv. Ivanu.

Za svetoivanski cerkveni pevski zbor darujejo Erminija Žerjal 10 evrov in družina Kravos v zahvalo za petje ob slovesu Evfrazije Kravos 200 evrov.

V spomin na Marijo Micali vd. Pisani daruje snaha Marjuča 20 evrov za društvo Rojanski Marijin dom.

Za akcijo nakupa riža otrokom patra Pedra Opeke, ki deluje v misijonu na Madagaskarju, daruje Stanislava Žerjal - De Luisa 25 evrov.

Zahvala

Misijonski Krožek Rojan se toplo zahvaljuje tudi v imenu misijonarja patra Pedra Opeke vsem, ki so dobrohotno pripomogli pri akciji za nakup riža otrokom v misijonu na Madagaskarju. – Marija in Franc Saksida

OPZ Ladjica vabi osnovnošolce iz Devina in okolice, da se v okviru letošnje izvedbe Devinskega vrta ustvarjalnosti udeležijo lutkovne delavnice, ki jo bo **od 28. junija do 2. julija** vodila lutkarica Irena Zubalič. Informacije in vpis pri Marji, tel. št. 3403767249

V četrtek, 17. junija, je

BOJANA ŠKRK vd. SIMČIČ

praznovala svoj 90. življenjski jubilej.
Iz srca ji čestitajo ter želijo še veliko let v krogu njenih domačih

sin Tomaž z Vesno, Nastja s Steniom in Fabiom ter Lučka in Aleš z družinama.

Naš cenjeni kolega

NIKO ŠTOKELJ

je pred kratkim obljubil večno ljubezen SARI MANOLO. Ob pomembnem življenjskem mejniku mu iskreno čestitamo.

UREDNIŠTVO NOVEGA GLASA

Naš dragi sodelavec

ALOJZ TUL

je pred kratkim slavil 75. življenjski jubilej. Iz srca mu vošči na mnogaja ljeta.

UREDINŠTVO NOVEGA GLASA

Višarje pojejo 2010

V nedeljo, 20. junija, bo na Sv. Višarjah ponovno zadonelo slovensko petje. Na sporedu bo namreč nova izvedba pevske revije Višarje pojejo, ki jo že tradicionalno prireja KŠD Rojanski Krpan iz Trsta v sodelovanju s Slovenskim kulturnim središčem Planika iz Kanalske doline.

Ob 13. uri bodo v višarski cerkvici nastopili Komorni zbor Iskra iz Bovca, Mešani pevski zbor Bilka iz Bilčovsa in Mešani pevski zbor Sv. Jerneja z Opčin.

SKD Barkovlje

Antonu Korsiču v spomin

"Povezava med Trstom in Gorico ni vsakdanja praksa. Nocoj pa jo je omogočil naš veliki prijatelj Anton Korsič, ki nas je pred letom dni zapustil".

S temi besedami je zborovodkinja Aleksandra Pertot uvedla spominski večer z naslovom Oj, rojstni kraj!, ki ga je Slovensko kulturno društvo Barkovlje v soboto, 5. junija, poklonilo gospodarstveniku Antonu Korsiču, ki je umrl 6. aprila 2009. Aleksandra Pertot je nato razložila smisel uvodnih besed: Korsič je bil namreč po rodu iz Goriških Brd, na barkovljanskem večeru je bilo zato naravno, da bi njegovemu spominu pel zbor MePZ F. B. Sedej iz Števerjana, ki ga vodi prav Pertotova, po rodu Barkovljanka.

Briški pevski sestav se je občinstvu barkovljanskega društva, med katerim sta sedeli tudi soproga gospoda Korsiča Jožica in hčerka Mirjam z vnukoma, predstavil s programom cerkvenih, umetniških in ljudskih skladb, ki so tvorile repertoar letošnje sezone. Med posameznimi pevskimi vložki je Korsičev dolgoletni prijatelj Aleksander Furlan, v svojem razpoznavnem slogu, ki je vzbujal mestoma smeh, mestoma ganjenost, obudil spomine na neštete dogodivščine, ki jih je delil s pokojnim: prijatelja je označil za velikega Slovenca, prizadevnega cerkvenega pevca in vernega moža. Iz Furlanovih besed je prišel lepo do izraza trenutek, ko se je Korsič zapisal ljubezni: "Med nekim koncertom se je v cerkvi spotaknil ob klop, kjer je sedela njegova bodoča žena Jožica. In tam je ostal"!

Aleksander Furlan (foto IG)

Korsič se je k Svetemu Ivanu preselil leta 1960. V mladih letih se je izučil za sodarja, pozneje pa se je posvetil tudi drugim dejavnostim, ki so imeli opravka z lesom. Odprl je nato mizarsko delavnico, iz katere je sredi sedemdesetih let zraslo pohištveno podjetje Korsič. Kmalu se je vključil v svetoivanski cerkveni zbor in MePZ Marij Kogoj, aktivno je spremljal delovanje krajevnega Marijinega doma in društva Slavko Škamperle. Ljubezen do petja ga je vodila tudi k aktivnemu sodelovanju pri pobudah ZCPZ. V duši Antona Korsiča je gorela neomajna narodna zavest, ki ga je po eni strani vodila v gmotno podpiranje slovenskih društev, po drugi pa v podpiranje samostojnega slovenskega nastopanja v politiki.

Dom Jakoba Ukmarja v Škednju

Uspešna pot Marka Ozbiča

Pianist, dirigent in zborovodja Marko Ozbič je pri osemnajstih letih zapustil rodni Trst in se preselil na Dunaj, kjer je s študijem in postopno vedno pomembnejšimi umetniškimi izkušnjami začel graditi pot mednarodne kariere, ki ga je vodila od zbora Dunajskih dečkov do Dunajske državne opere in kasneje gledališča San Carlo v Neaplju, kjer je več let deloval kot vodja opernega zbora. O njegovih uspehih so domačini v glavnem brali v časopisju, zato si je Dom Jakoba Ukmarja v Škednju zamislil večer, na katerem naj bi občinstvo lahko pobliže in iz besed samega protagonista spoznalo glavne etape njegovega umetniškega vzpona. Pogovor z Ozbičem, ki ga je vodila Rossana Paliaga, se je kronološko razvil od študijske dobe skozi prve angažmaje kot regens chori v dunajski cerkvi sv. Roka do zakulisja, ob spominih in vtisih iz glavnih delovnih in umetniških izkušenj. Besede so dopolnili nekateri posnetki in publika je v izčrpnem klepetu prav gotovo odkrila marsikaj novega o Ozbičevih večstranskih glasbenih interesih in angažmajih (od romantične opere do stare glasbe, od poglabljanja vokalnega, solističnega in zborovskega izražanja do dirigiranja), obenem o nelahki študijski in delovni poti mladega, obetavnega glasbenika in o življenju svetovljana, ki mora pogosto spremeniti svoje življenjsko in delovno okolje. Publika je pozorno spremljala pogovor, ob koncu pa so se mnogi zadržali, da bi še osebno čestitali glasbeniku in neformalno nadaljevali spoznanje mnogih vidikov spodbudne in bogate umetniške zgodbe.

PAL

Sardinci ne bodo

Po drugem uspešnem obisku društva "Skala" na Sardiniji

Ko se v lepem majskem jutru že drugič odpravljam z Gabrci na Sardinijo, velik avtobus napolnijo Doberdobci; združila sta se oba moška zbora kulturnih društev Skala in Jezero, da bi na velikem otoku še lepše odmevala slovenska pesem. Že dalj časa so vadili posamično in tudi skupaj, saj je mlada pevovodkinja Zulejka Devetak želela, da bi se pevci z bogatim, tudi zahtevnim programom kar najbolj kakovostno predstavili sardinski publiki. Odhajamo kot prijatelji na obisk k prijateljem, ki so spoznali, da je mogoče tudi na trpki preteklosti graditi sožitje različnih narodov, tudi sosedov. Anton Martin Slomšek je zapisal: Za Slovence ni lepšega darila in dražjega spomina ne večjega veselja, kakor je domača pesem. Bilo je potrebno nešteto organizacijskih priprav, dogovorov, skrbno izdelanih programov, da bi šestdnevni izlet, raje bi ga imenovala romanje, uspel in bi se uresničila plemenita zamisel pobudnika in nadvse požrtvovalnega Bernarda Florenina, da bi naši fantje in možje - med katerimi je bil tudi njegov oče Jožef -, ki so ostali za vedno na Sardiniji, ne bili pozabljeni.

Olbia danes

Potovanje z udobnim avtobusom, bolj podobnim ladji, ki ga je vseh šest dni varno vozil šofer, lastnik Nicola iz Belluna, se odvija po načrtu. Do večera je treba prečkati toskanske Apenine, vmes obiskati očarljivo Sieno in se spustiti do pristanišča Civitavecchia. Celodnevno potovanje ni dolgočasno, kako naj bi bilo, saj se ob glasni domači govorici oglasi tudi pesem in v prijeten dremež zvabijo orglice Vilija Princiča. Počutje vseh je dobro, tudi meni je lepo; biti med svojimi, v prijetni družbi in imeti ob sebi živahno in prijazno sopotnico Biserko je največ, kar si želiš.

"Cavalcata sarda", narodne noše

Med dolgo nočno vožnjo na trajektu mi spomin uhaja na usodne dni leta 1942, 1943, ko so v živinskih vagonih na kilometrsko dolgih tovornih vlakih vozili vzdolž Apeninskega polotoka na tisoče Slovencev in istrskih Hrvatov; bili so prisilno mobilizirani, od doma pregnani, da bi jim tako preprečili sodelovanje v uporu proti fašistični vladavini na domači zemlji. Mussolinijeve grožnje, izrečene 31. julija 1942 v Gorici, so se uresničile. Lov na vse slovenske moške, na očete in sinove, se ni ustavil, dokler niso doma ostale preplašene žene z otroki in nonoti. Alojz Rehar iz Vipave se spominja:

Naložili so nas na kamione, kjer so nas stražili oboroženi italijanski vojaki. Na čelu kolone je šla avtoblinda. V nas sta se naselila strah in negotovost, ker nismo vedeli, kam nas peljejo. Kljub vsemu smo ob odhodu zapeli "Oj zdaj gremo, oj zdaj gremo, nazaj še pridemo, prinesli bomo svobodo"!

Zbirališč novih tako imenovanih specialnih delovnih čet, ki so imele vsaka svojo številko in oboroženo spremstvo, je bilo več, največje je bilo v Potenzi. Vsaka četa je štela po 180 do 250 mož, v vojaških uniformah, toda brez zvezdice na jopiču in brez znamenja polka na čepici. Interniranci, ribelli v uniformah; že pogled nanje je vzbujal sum, če že ne odpor in ponekod tudi sovraštvo. Alojz Rehar se spominja Potenze:

Domačini smo se vedno družili in skrbeli drug za drugega. Ko smo šli po mestu, smo skupaj slovensko prepevali. Tudi v stolni cerkvi v Potenzi smo zapeli slovensko Marija skoz življenje. Z nami je bil Slavko Vovk, organist iz Goč. Ob koncu pesmi je po cerkvi odmevalo ploskanje. Od škofa smo bili posebno pohvaljeni. Na prižnici je tako zaključil svoj govor: "To niso ribelli, to so kristjani".

Po dveh mesecih jih je čakala Sardinija. Malarični otok je že kmalu po italijanski zasedbi Primorske in Istre začel sprejemati skupine političnih pregnancev, po letu 1931 pa so vojaške oblasti na Primorskem prejele ukaz, da mora čim več primorskih Slovencev služiti vojaški rok na Sardiniji. V letih 1933-34 je bilo v 46. pešpolku v mestu Cagliari kar 60 odstotkov primorskih Slovencev in 40 odstotkov domačinov. Zato so se tega otoka, s katerega niti v sanjah ne bi mogli ubežati, bali vsi možje in fantje, ki so namesto pušk dobili lopate. Za mnoge je bil odhod s kontinenta na otok iz Civitavecchie, za druge iz Livorna. V starem zvezku, popisanem z okorno roko, sem našla besede Alojza Kobala s Podkraja:

> ***"Odhajamo kot prijatelji na obisk k prijateljem, ki so spoznali, da je mogoče tudi na trpki preteklosti graditi sožitje različnih narodov, tudi sosedov".***

Vest, da gremo na Sardinijo, nas je nepopisno iznenadila, tavali smo okrog barak, kakor da smo brez glave, vsak je imel težko srce in bled obraz. Skozi mesto je bil vsak naš korak težji in meščani so nas spraševali, kam gremo. Nekateri so odgovorili, da v morje, drugi da v smrt. In tako smo dospeli v pristanišče in že od daleč ugledali velik parnik: kakor da bi gledali rakev.

Ni bilo zaman strah naših fantov in mož potovanja po morju in nato bivanja na otoku, saj je Sardinija doživela najbolj uničujočo "vojno" z neba. Največje obdobje bombardiranja, ki so ga ob prestrašenih in izmučenih prebivalcih doživeli tudi slovenski in hrvaški fantje in možje na tem otoku, je trajalo pet dolgih mesecev od februarja do junija 1943. Bilo je del zavezniške strategije, ki naj bi zavajala Nemce glede odpiranja druge fronte v Evropi. Najpogosteje so Angleži in Američani svoje akcije usmerjali na pristanišča: Cagliari, Olbio, Porto Torres, Alghero in na letališča: Elmas, Decimomannu, Monserrato, Villacidro, Milis. Toda bombe so kmalu pričele padati na mesta in vasi. In v ta pekel so prišli pripadniki posebnih enot, ki jih je čakalo nevarno delo prav na najbolj izpostavljenih vojaških točkah otoka.

Mores: koncert v čast Simčiču (na sredi)

V vojni porušena Olbia, danes največje sardinsko pristanišče, nas je romarje z Goriškega sprejela v sončnem sobotnem jutru in pohiteli smo na ogled svetovljanske Coste smeralde, katere prebivalci, posebno v poletnih mesecih, polnijo časopise in druge medije z najnovejšimi zgodbicami iz visoke domače in tuje družbe. Čudovita mediteranska flora: v bogate krošnje cvetočih grmov in dreves skrita bivališča "najuspešnejših" so na avtobusu sprožila ustrezajoče pogovore. Toda nam se je mudilo v Nuoro, kjer je bil napovedan prvi koncert slovenskih pevcev s kontinenta.

Pokrajina Nuoro zavzema pod masivnim, znamenitim gorovjem Gennargentu osrednji del otoka; področje, imenovano "La Barbagia", predstavlja deželo in prebivalstvo v najbolj ohranjeni sardinski podobi. Tudi jezik, kulturni običaji, številni nuraghi pričajo o preteklosti ponosnega naroda. Temu je dal poseben pečat znani politik, antifašist, ustanovitelj sardinske stranke "Partito Sardo d'Azione" Emilio Lussu. Kot poročnik znamenite brigade Sassari v 1. svetovni vojni tudi na Krasu je doumel, da so žrtvovani vojaki "na oltar domovine" v krvi postali Sardi. In da tega ni mogoče pozabiti, nam je v slavnostnem nagovoru povedal župan Nuora Mario Demuru Zidda. Domači cerkveni zbor nam je ob srednjeveški zapel tudi pesem o zaljubljencih.

Dušan Simčič

Mores z znamenitim najvišjim zvonikom na Sardiniji

Glasovi sardinskih pevcev, posebno moških, zvenijo skoraj nenavadno, toda na mednarodnih tekmovanjih zborovskega petja poberejo največkrat prva odličja. Program našega zbora je bil bogat, vse od znamenitih: Oj Doberdob, Bori, bori, Oj Triglav moj dom do narodnih. Potem pa so zapeli še italijansko, furlansko in celo pesem sardinskega rojaka Crastanija "Montana Cristallina". Za slednjo so bili pevci posebej nagrajeni, toda najbolj je vžgala tukaj, kot v Moresu in v Sinnaiju, Vodopivčeva Žabe! Vesela pesem je ustvarila prijetno vzdušje, ki ga je bilo čutiti povsod; čeprav večkrat utrujeni, se slovenski pevci niso dali prositi, peli so in prijateljsko tekmovali z domačimi pevci.

Predstavniki občine Nuoro so nas pospremili na pokopališče, kjer je v okrilju vojaškega pokopališča našlo svoj zadnji počitek tudi neznano število Sardincev slovenskega in hrvaškega rodu. Ob polaganju venca in ganljivih žalostinkah se je utrnila misel, da je bil tukaj dosežen cilj našega romarskega potovanja. Skromna kapelica "La nostra signora della solitudine", v kateri leži Nobelova nagrajenka Grazia Deledda, je bil pravi kraj zaželjene tihe molitve.

Dušan Simčič (gl. puščico) kot redni vojak v Moresu leta 1940

Na veliko večjem vojaškem pokopališču v Sassariju ležijo v kostnici posmrtni ostanki 1.019 vojakov iz druge svetovne vojne in 40 iz prve svetovne vojne. V kostnico so vklesana tudi mnoga slovenska in hrvaška imena, nekatera tudi v italijanski transkripciji. Tu počivata tudi Leopold Makovec in Janko Šelj iz Budanj na Vipavskem, ki ju je pobrala malarija: družini sem obiskala po svojem prvem obisku na Sardiniji.

pozabljeni

Hčerka Leopolda Makovca, gospa Fani, je kmalu potem, ko je izvedela, kje leži njen oče, obiskala Sassari in si tako kot Bernard Florenin želi še večkrat obiskati Sardinijo. Poiskati in obiskati svoje drage rajne, kjer so, posebej, če jim je bilo usojeno umreti daleč od domovine!

Cavalcata sarda v mestu Sassari privablja vsako pomlad veliko ljudi, toda to je predvsem praznik vseh Sardov, ki se obnavlja stoletja. Brezskrbni so, radostni, obenem pa navidezno resnobni, kot jim to pritiče. Oči se ne morejo dovolj nagledati čudovitih narodnih noš, ki te vsaka zase slepijo z močnimi barvami svilenih, damastnih in baržunastih kril, in rad bi si zapomnil vse najlepše čipke bogatih ogrinjal, ki krasijo postavna sardinska dekleta in žene. Omamita te glasba kvarteta iz Buddusoia in ples iz Ollolaia. Tudi številčno izredno močna sardinska konjenica nastopa. Kot da se v nekaj tisoč letih ni nič spremenilo; čudovit dokaz povezave človeka z naravo. Nekakšen sardinski misterij.

Čas nas neusmiljeno preganja, v Moresu nas že nestrpno pričakuje naš goriški rojak, 90-letni Dušan Simčič. Da je v svojem sedem desetletij dolgem življenju v Moresu s svojim poklicem, občinsko dejavnostjo kot dvakratni župan, in ne nazadnje kot skrben družinski oče postal osebnost, vredna spoštovanja, je pokazala visoka udeležba vaščanov ob sprejemu slovenskih gostov na županstvu. V popolni tišini je Dušan Simčič, ki mu je zdravje vedno manj naklonjeno, lahko spregovoril svojim rojakom. Govoril je v slovenščini o svojem življenju v Moresu, kjer je našel prijazne ljudi, med katerimi je lahko deloval dvajset let kot občinski svetovalec, dvakrat kot župan. "Slovensko me je naučil pevmski župnik Jožef Abram", je ob spominu na fašistično preteklost povedal jubilant. Do sedmega leta je živel s starši briškega rodu v Pevmi, nato sta se brata Simčič, oče in stric, z družinama preselila v Gorico k Pevmskemu mostu. Da sem spoznala Dušana Simčiča, gre zasluga njegovi sestrični ravnateljici Rožici Lojk, ki me je opozorila nanj ob mojem drugem obisku Sardinije. Z Dušanom sva postala prijatelja; si dopisovala, izmenjala knjige in literaturo, ki mi je bila potrebna za spoznavanje otoka in pogojev težkega življenja Sardincev. Skoraj pobožno je prisluhnil koncertu slovenskih pesmi, ki je sledil nastopu domačega zbora "Coro Lachesos" iz Moresa v družbenem centru. Bogat program, ubrano petje "Skalarjev" in Doberdobcev ga je ganilo, na koncu je zaprosil za še eno partizansko pesem. Kako se je zla usoda poigrala s tako imenovanimi "allogeni" v celotnem obdobju fašističnega nasilja, še posebno po vstopu Italije v drugo svetovno vojno, je tako v Moresu kot naslednji dan v Sinnaiju govoril odlični poznavalec naše polpretekle zgodovine in pisec številnih knjig o italijanskih taboriščih dr. Carlo Spartaco Capogreco. Kulturno društvo Skala ga je povabilo, da bi sardinski publiki predstavil mojo knjigo Sardinci, za katero je napisal tudi spremno besedo. Težko se je bilo ločiti od Dušanovega Moresa, toda na poti do Cagliarija in Sinnaija smo se želeli z venci in žalostinkami pokloniti spominu naših rojakov še na manjših pokopališčih Milis in Sanluri.

Udeleženci potovanja ob vrnitvi pred mogočno stolnico v Orvietu

Po znameniti sardinski magistrali "Carlo Felice" smo po obisku naselja nuragha, imenovanega "Santa Cristina", in občudovanju svetega vodnjaka pravočasno prispeli v Sinnai, kjer so nas tako kot pred 13 leti spet prisrčno sprejeli domačini in jih s "Skalarji" veže dolgoletno prijateljstvo. Dva koncerta, nagrajena z dolgimi aplavzi številne publike, ki je povsem napolnila dvorano, sta ponovno dokazala, kolikšno vlogo igra pesem. Spomnila sem se besed, ki nam jih je leta 1997 izrekel tedanji župan Sinnaija Tarcisio Anedda: "Vaša prisotnost je kulturnega pomena, toda obenem je tudi romarska. Poiskati svoje drage, vi tu, na sardinski, mi tam, na kraški zemlji".

Pred odhodom iz Cagliarija smo položili venec pred vojaško pokopališko cerkvico, izoblikovano kot nuraga. V skoraj nadzemski tišini je izzvenela žalostna slovenska pesem v spomin tukaj pokopanim Sardincem kot tudi vsem tujim vojakom, ki jih je smrt zatekla na Sardiniji, in ne nazadnje tisočerim meščanom sardinske prestolnice, žrtvam bombnih napadov, tudi tistim, ki jih niso mogli pokopati. Na največjem, najlepšem italijanskem otoku sta se srečali usodi dveh nesrečnih, v vojno na silo vpletenih narodov. Danes, ko v toplem pomladanskem soncu zapuščamo v zelenje odeti otok in njegove prijazne domačine, verjamemo, da v pesmi stkano prijateljstvo ne bo zamrlo.

Dorica Makuc

Iz knjige Dorice Makuc "Sardinci" (GMD, 2000)

Milis, pokopališče: združeni moški pevski zbor Gabrje-Doberdob, vodi Zulejka Devetak

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Protest!

Moj šestindvajsetletni sorodnik se je šele pri tej starosti in na napačen način odločil se upreti staršem: na točki minus štirje izpiti do diplome je zapustil inženirstvo. Nižjo stopnjo ima dokončano, samo tiste štiri številke na indeksu so manjkale in še krajše raziskovalno delo. In nič ga ne prepriča, da je odločitev povsem napačna. Oče naskrivaj plačuje univerzitetne takse, v upanju, da bi se fant prej ali slej premislil. Navsezadnje je biti vse življenje idealen sin naporno, upor se gotovo splača veliko pred šestindvajsetim. Honorar košarkarskega trenerstva mu ne zadošča za osamosvojitev. Če zares ne verjameš v to, kar počenjaš, v svoj študij, v dneve in noči, preždete ob prezajetnih skriptih, potem lahko pač kloniš. V kot zalučaš vse formule, vse knjige, vse občutke manjvrednosti zaradi pomanjkanja zaslužka in jeze ob tistem večnem ožigosanju mladih, ki naj bi se zanimali edinole za pohajkovanje po pivnicah. Trenutno odpošilja življenjepise in dan za dnem sprejema popolno gluho lozo. Nobenega odziva, nobenega klica. Dostojno dobre ocene, a vseeno študent brez kakršnekoli inženirske prakse.

Po nekajminutnem molčečem premišljevanju med vožnjo mož izusti:

"Problem je ta, da je bila država v takem stanju že pred petindvajsetimi leti in po vsem tem času se ni čisto nič spremenilo, nasprotno. Vse gre zares zelo hitro v prepad".

Sama odvrnem, da je zame najbolj nerazumljivo pomanjkanje kakršnegakoli zares protestnega in odklonilnega odziva občanov. Res ne razumem: vse gre k vragu, na službenih mestih nam govorijo o tako globoki krizi, da bi lahko v nekaj letih vse propadlo, politična garnitura nadaljuje z večnim zavajanjem, vsi naj verjamemo, da je vse "za naše dobro", vsi naj nadaljujemo s plačevanjem nesposobnežev.

Sprašujem se, kateri je sploh sektor, kjer še vlada določena etična prozornost? Kateremu od družbenih stebrov je uspelo biti odporen proti plesni in rji? Zdravstvo? Šolstvo? Pravosodje? Cerkev? Ne. Na kvadrat. Naša družba pa še vedno stagnira, še vedno golta vse, s čimer nas hranijo. Če seveda vem, da so bili nasilni izgredi pred slovenskim Parlamentom zrežirani in jih je povzročila ožja skupinica razgretih prenapetežev, si vsekakor upam pomisliti, da je prav, da je do takih izgredov (logično izključno nad imovino!!) navsezadnje prišlo. Živo se spominjam posnetkov in moje reakcije: *"v Italiji (žal) ne pridemo do močnih, odmevnih protestov pred Parlamentom".*

Bojim se, da poulične demonstracije nimajo več učinka, ki so ga imele nekdaj. Policija pravi, da je bilo udeležencev "toliko in toliko", organizatorji "toliko in toliko več", napiše se članek pa minutka za vest v večernem dnevniku in to je to. Včasih me je celo sram pomisliti, da so eklatantni izgredi navsezadnje potrebni, v Italiji nekaj milijonov (!) državljanov skrbi, ali jim bo uspelo plačati položnice ob koncu meseca, mi državljani pa nič. Jezimo se na ženo, na moža, na otroke, na soseda, na miličnika, poštnega uslužbenca in sploh na vse drugo, namesto da bi se zares zamislili in razumeli, da bi naš skupni protest moral biti usmerjen drugam. Globoko cenim in spoštujem osebnosti, kot je bil Gandhi, in take, kot je danes Dalai Lama, zato verjamem v odločen upor brez nasilne akcije. Dobro se zavedam, da je bil moj odziv na ljubljanske posnetke čuden..., navsezadnje sem pomislila, da bi bilo nekaj takega v sosednji Italiji koristno in dobrodošlo... Morda bi nas vse zdramilo, tako kot so nas pred leti študentske manifestacije proti ministrici (pa čeprav zaman!), morda bi končno razumeli, da se moramo skupaj zavzeti za res novo družbo.

Travnik in njegova okolica (21)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Še pred Pastirčkom je kot nekakšen njegov predhodnik izhajal v Gorici listič Jaselce. Urejal ga je Stanko Stanič, pri njem pa je sodeloval tudi Peter Butkovič – Domen. Listič je zaradi težkih razmer pod fašizmom izhajal samo dve leti, namreč leta 1927 in 1928. Uredništvo je bilo na Placuti.

Na slovenske osnovne šole na Tržaškem in Goriškem prihaja tudi list Galeb, ki je v šolskem letu 1954 – 55 začel izhajati v Trstu.

1. številka Pastirčka, april 1946

V bližini Katoliške knjigarne je nekdanja mestna hranilnica. Ustanovil jo je prvi goriški nadškof leta 1753, in sicer kot posojilnico in zastavljalnico. Od leta 2007 služi stavba za razna srečanja, predavanja in razstave. Od teh je treba omeniti razstavo ob stoletnici bohinjske železnice.

Nedaleč stoji veliko ali centralno semenišče s cerkvico sv. Karla Boromejskega. Semenišče je leta 1757 dal zgraditi prvi goriški knezonadškof Karel Mihael Attems z namenom, da bi se v njem vzgajali in izobraževali bogoslovci slovenske, hrvaške, italijanske, furlanske in nemške narodnosti. Pod vlado cesarja Jožefa II. je semenišče bilo ukinjeno, bogoslovci pa premeščeni v generalno semenišče v Gradec, v katerem je vladalo jožefinsko mišljenje. Goriško semenišče so znova odprli 18. novembra 1818. Med prvo svetovno vojno so bogoslovci našli zavetje v stiškem samostanu. Tja so prenesli tudi semeniško knjižnico, za kar je poskrbel takratni profesor in knjižničar msgr. Anton Rutar. Knjižnica je ostala v Stični od avgusta 1914 do decembra 1920. Semenišče so znova odprli leta 1921.

Semenišče (foto DPD)

Semeniška knjižnica

Prvo knjižnico so v goriškem mestu imeli že jezuiti. Po razpustu njihovega reda leta 1773 in po razpustu drugih redov pod vlado cesarja Jožefa II. so jezuitska knjižnica in knjižnice ostalih redovnih skupnosti prišle v državne roke. Čeprav je cerkvena oblast od države zahtevala, naj ji teološke knjige vrne, se to ni zgodilo. Vlada je namreč trdila, da morajo knjige ostati v državni lasti. Knjige je tako prevzela študijska knjižnica v Gorici, ki so jo odprli leta 1825.

Semenišču tako ni preostalo drugega, kot da si je na novo ustvarilo svojo knjižnico. Prva semeniška knjižnica je nastala iz zapuščine goriškega knezonadškofa Karla Mihaela Attemsa in njegovega naslednika, knezonadškofa Rudolfa Edlinga. Semenišču so knjige zapustili tudi škof Franc Filip Inzaghi ter knezonadškofa Jožef Walland in Franc Ksaverij Luschin. Tem knjigam se je pridružilo 2.782 knjig in rokopisov, last dominikanskih samostanov v Kopru in Poreču. Francozi so namreč leta 1806 ta dva samostana zatrli, zato je avstrijska vlada njune knjige in rokopise namenila goriškemu semenišču. Leta 1822 je semenišču zapustil 2.474 knjig jezuit Jakob Reyss, ki je poučeval v Verdenberškem semenišču v Gorici. Leta 1842 je tako semeniška knjižnica štela preko 10.000 knjig. V letih pred prvo svetovno vojno je tu bilo že 30.000 knjig. Leta 1933 je knjižnica prejela v dar knjige, rokopise in pergamene rodbine grofov Strassoldo – Villanova. Danes je v semeniški knjižnici 140.000 knjig in 2.000 rokopisov *(Podatki semeniške knjižnice - Gorica)* .

/ dalje

Pestro dogajanje na Slovenskem

Med političnimi dogodki odmevno slavje v katoliški Cerkvi

Od zadnjega evharističnega kongresa v Ljubljani je preteklo kar 75 let. Slovenski evharistični kongres, ta velika verska prireditev, razumljena kot slavnostna maša s priprošnjami za delo in razvoj slovenske Cerkve, je bil ponovno v nedeljo, 13. junija, v Celju. Pripravili so ga v velikem obsegu in na visoki ravni, saj se je svete maše udeležil tudi kardinal Tarcisio Bertone, druga osebnost Vatikana. On je na začetku maše prebral pismo papeža Benedikta XVI., v katerem dijaka Alojza Grozdeta razglaša za mučenca in blaženega. Poglavar rimsko-katoliške cerkve je v dokumentu zapisal: "Po goreči želji našega brata Andreja Glavana, novomeškega škofa, in drugih bratov v škofovski službi ter številnih vernikov, in potem ko smo slišali mnenje kongregacije za zadeve svetnikov, z našo apostolsko oblastjo dovoljujemo, da se častitljivi Božji služabnik Alojz Grozde, verni laik iz Katoliške akcije in mučenec, odslej imenuje blaženi".

V katoliški cerkvi velja za mučenca tisti, ki je pretrpel mučeniško smrt zaradi sovraštva do vere, pri čemer smrti ni prostovoljno iskal, temveč jo je sprejel. Slovenska Cerkev je prepričana, da je tudi Grozde umrl tako, pri čemer intenzivnost načina njegove usmrtitve ni pomembna. Da je bil, preden je umrl, Grozde resnično mučen, so pred 67 leti, ko so ob strugi potoka Vejeršca pri Mirni na Dolenjskem našli njegovo truplo, povedali očividci. Evharističnega kongresa na celjskem stadionu se je udeležilo okoli 32.000 vernikov in drugih ljudi, ni pa bilo najvišjih predstavnikov države in dela politike. V novi številki slovenskega katoliškega tednika Družina so objavljena pričevanja nekaterih uglednih Slovencev o novem mučencu in blaženem Alojzu Grozdetu. Kardinal dr. Franc Rode je o njem zapisal tudi naslednje: "Alojz Grozde, ta mladi Dolenjec, ubit pri dvajsetih letih iz sovraštva do vere, nedvomno sodi med velike, izjemne Slovence. Svoj biti na svetu je pojmoval kot zahtevno poslanstvo: upodobiti v sebi Kristusa in širiti njegovo kraljestvo med svojim narodom. Ne glede na svetovnonazorsko opredelitev lahko vsak prizna njegovo premočrtnost in zvestobo visokim idealom, njegovo ljubezen do slovenskega naroda, brez ideološkega sovraštva. Skratka, njegovo junaštvo in veličino. Ta čisti in plemeniti lik Slovenca, ki ga Cerkev postavlja v slavo oltarjev, je odslej naš skupni ponos in naša tragična zmaga".

Na evharističnem kongresu v Celju pa kljub vabilom ni bilo predstavnikov državnega in političnega vrha. Na srečanju s časnikarji je ljubljanski nadškof in metropolit dr. Anton Stres njihovo odsotnost obžaloval in dejal: "da bi politični vrh s svojo udeležbo tukaj pokazal, da smo katoličani normalen sestavni del te družbe".

Kar pa se tiče gospodarskih, političnih in drugih razmer, pa v Sloveniji prevladujeta slabo vzdušje in črnoglednost glede prihodnosti. V državi še zmeraj prevladuje recesija, torej se nadaljuje upadanje gospodarske dejavnosti. Vlada je oz. bo v kratkem poslala v parlamentarni postopek predloge dopolnitev zakonov, ki bodo znižali pravice in povečali obveznosti državljanov, in to kljub nasprotovanju sindikatov in drugih socialnih partnerjev. Pri tem pa predsednik vlade Borut Pahor kar naprej širi optimizem in ponavlja trditev, da bo Slovenija dosegla raven najbolj razvitih držav. Pogosto poskuša biti všečen na način, ki vzbuja posmeh in zgražanje. To se je zgodilo tudi v petek, 11. t. m., ko je na sestanku s študentkami in študenti v Ljubljani, ki so potožili zaradi slabih življenjskih razmer, dejal, "da tudi on ne more preživeti zgolj s svojo plačo". Pri tem je morda najhuje to, da vlada molče pristaja na vse zahteve bogatih posamezikov, sodobnih kapitalistov, brezposelni, mnogi upokojenci in mladi ljudje ter nekateri drugi socialni sloji pa so v težavah in stiskah, ki jim ni videti konca. Razmere se bodo še poslabšale jeseni, ko v Sloveniji napovedujejo podražitev raznih izdelkov in storitev, med njimi električne energije in plina za ogrevanje gospodinjstev. Gospodarski in politični analitik dr. Bogomir Kovač je v novi številki tednika Mladina zapisal, "da vlada Boruta Pahorja odpira široke in raznovrstne fronte na finančnem in ekonomskem področju, ki jih ni sposobna obvladovati. Njena taktika je že od samega začetka zgrešena. V javnost prihaja z napol izdelanimi predlogi, protislovnimi tolmačenji in nenavadno gostobesedno politično retoriko. Ko spre vse okoli sebe, šele išče rešitve in predlaga popravke. Z vidika poslovnosti gre pri tem za strokovno zmoto, politično pa so to brezglave neumnosti. Ljudje morajo dojeti, zakaj v Sloveniji potrebujemo reforme, kaj jim jemljejo danes in kaj prinašajo v prihodnosti, kje so krivci za sedanje zablode in kdo prinaša rešitve, predvsem pa, kako jih bomo uvlejavili".

Že prve izkušnje, pridobljene po sprejemu arbitražnega sporazuma o rešitvi mejnih sporov med Slovenijo in Hrvaško, so pokazale, da politika Zagreba do Slovenije ni postala nič bolj strpna in razumevajoča, kot pa je bila v obdobju napetosti med njima. Hrvaška premierka Jadranka Kosor ponavlja, da kljub nerešenim zadevam, denimo glede denarnih vlog hrvaških državljanov pri nekdanji Ljubljanski banki, Slovenija ne bo v ničemer blokirala pogajanj za vstop Hrvaške v EU. To da ji je zagotovil slovenski premier Borut Pahor. Nekdanji predsednik Hrvaške Stipe Mesić, znan po svojem cinizmu in žaljivih opazkah o Slovencih, je pred nekaj dnevi Janeza Janšo označil za neprištevnega. Nihče od vladajoče politike v Sloveniji ni protestiral zoper žalitve enega najbolj uglednih in prestižnih političnih osebnosti pri nas. Seveda tudi ni zahteval opravičila od nekdanjega predsednika Hrvaške, ki še kar naprej ponavlja svoje zle misli in žaljivke. Morda bi morala v Sloveniji protestirati zlasti državni poglavar dr. Danilo Türk in premier Borut Pahor.

Ali je zaradi vsega, kar se je v preteklosti dogajalo v odnosih med Slovenijo in Hrvaško, in tega, kar je še ostalo, čudno, da se je večina Hrvatov odločila, da bo na svetovnem prvenstvu v nogometu, v Južni Afriki, navijala za Srbijo in ne za Slovenijo.

Marijan Drobež

Občina Vipava / Središče bo pridobilo lepši videz

Začela se bo obnova rezidenčnega dela Lanthierijevega dvorca

Dvorec Lanthieri sredi Vipave namerava občina Vipava v prihodnjih letih obnoviti. Za prenovo celotnega objekta in okolice bi potrebovali okrog 15 milijonov evrov. Doslej so v prenovo vložili dobrega pol milijona evrov, obnova rezidenčnega poslopja, ki se je lotevajo, pa bo veljala nadaljnje 4,5 milijona evrov.

Kakor poroča Slovenska tiskovna agencija, so občinski svetniki na izredni seji potrdili investicijski program obnove rezidenčnega dela Lanthierijevega dvorca, ki je leta 2008 postal kulturni spomenik državnega pomena.

Do konca leta 2012 bo tako imel center Vipave nekoliko drugačno podobo.

S prenovo bodo v Vipavi pridobili prostore za izobraževanje in znanstvenoraziskovalno delo. Z Univerzo v Novi Gorici je občina že leta 2003 podpisala pogodbo za ureditev prostorov za delovanje študijskega programa vinogradništva in vinarstva. V poslopju s 1928 kvadratnimi metri uporabnih površin bodo uredili tudi center za raziskave vina, center za raziskave na področju trženja vina in protokolarne prostore novogoriške univerze.

V prenovljeni stavbi bo našel prostor tudi muzej vinogradništva in vinarstva. V pritličnem delu stavbe bo obnovljena tudi kapela, ki bo služila prvotnemu namenu.

O obnovi stavbe so lastniki razmišljali že od osamosvojitve Slovenije dalje, saj je bila stavba prej v lasti jugoslovanske armade. Vendar je za obnovo potrebnih veliko sredstev, občina pa ni imela nikoli dovolj denarja. Obnova celotne stavbe je ocenjena na 15 milijonov evrov, zato jo bodo izvajali po delih in v daljšem časovnem obdobju. Kot je povedal tajnik občine Vipava Jože Papež, bodo investicijo v rezidenčni objekt prijavili na razpis ministrstva za kulturo in upajo, da bodo na njem uspešni.

Baročni dvorec, ki ga je med drugim obiskal beneški dramatik Carlo Goldoni, je, skupaj s parkom, status kulturnega spomenika državnega pomena pridobil zaradi izjemnega pomena za Vipavo in za razvoj širše regije. Lanthierijeva graščina ali dvorec s parkom je edini znani primer na Primorskem, kjer se je baročna celota dvorca s parkom zlila z naravnim okoljem in ga nadgradila ter postala pomemben del naselja. Celota je razen nekaterih manjših sprememb ohranjena do danes. Dosedanja prenova in nove raziskave kažejo na izjemen pomen arhitekture dvorca, še zlasti notranjih dekoracij objekta.

V dvorcu Zemono

Slavnostni koncert ob 30-letnici MePZ Primorje

Mešani pevski zbor Primorje iz Ajdovščine, v katerem je predsednica Florjana Paljk, praznuje letos 30-letnico svojega delovanja in v ta namen so pevci pripravili slavnostni koncert, 5. junija 2010, v dvorcu Zemono pri Vipavi.

Generalni sponzor zbora je gradbeno podjetje Primorje d. d. iz Ajdovščine, ki je našlo dovolj posluha za kulturno dejavnost, ki jo širijo pevke in pevci pevskega zbora.

Foto A. Tratnik

V vseh teh letih delovanja se je v zboru zvrstilo preko 180 pevcev, ki so vsako leto vsaj desetkrat nastopili na slovenskih odrih ter na preko 60 nastopih v tujini: na Češkem, Madžarskem, Hrvaškem, v Italiji, Avstriji, Nemčiji, Avstraliji, Argentini, Franciji, Grčiji in Makedoniji. V Avstraliji so bili v letu 2002 kot prvi slovenski zbor, ki se je udeležil slovenskega pevskega festivala. Zato lahko zatrdimo, da Mešani pevski zbor Primorje že od svojih prvih začetkov soblikuje kulturni prostor v Ajdovščini, na Vipavskem, Primorskem, v Sloveniji, pa tudi na tujem.

Prva zborovodkinja Mešanega pevskega zbora Primorje je bila Marinka Šuštar, sledil ji je Miran Rustja, ki je zbor vodil kar dvakrat, vmes je bila zborovodkinja Vida Červ. Sledilo je obdobje Klavdija Koloinija, nato je zboru dirigiral Matej Petejan, kasneje pa še Josip Mihelčič.

Danes pred pevci stoji zborovodkinja Nadja Bratina, ki je svojo glasbeno pot začela na orglarski šoli v Novi Gorici, nadaljevala pa kot študentka muzikologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Vodi različne pevske sestave in si glasbene izkušnje pridobiva kot pedagoginja. Poleg strokovnosti njeno glasbeno ustvarjalnost odlikuje predvsem muzikalnost, pristen odnos s pevci in posluh za njihove želje in zmožnosti.

Zaradi vsega naštetega, predvsem pa zaradi bogatenja kulturnega življenja nasploh je Mešani pevski zbor Primorje v letošnjem letu prejel najvišje občinsko priznanje Občine Ajdovščina.

Marta Koruza

NOVI GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 15. junija, ob 14. uri.

Od Vrbnika do Uvale (2. del)

Krk, kot ga vidijo beloglavi jastrebi

Na vzhodni strani otoka, na robu izredno rodovitne nižine z vinskimi trtami, leži slikovito naselje Vrbnik, ki se na Velebit ponosno ozira z višine 50 m nad morjem, z visoke prepadne stene. Mesto je izredno lepo, tako, da se sprehoda po tlakovanih ulicah nikoli ne naveličaš, niti skrivnostnih dvorišč in razgledov na morje, kopno in pristan v zalivu pod skalnato vzpetino. Človeku je bil najverjetneje ta kraj od nekdaj všeč, povrhu je bila obramba od tu učinkovita, tako da imamo pričevanja o prvih naselitvah že v prazgodovini. V starih listinah naselje kot tako prvič omenjajo konec 11. stoletja, v zalivu Sveti Marak pa so arheologi našli tudi vrsto antičnih grobov. Ostanki obrambnega zidu in stolpov, ki so ponekod še danes ohranjeni, so iz srednjega veka, iz časa Frankopanov. Zanimivost mesteca je Klaničić, najožja ulica na svetu, ki meri v širino le 40 cm. Po svetu Vrbnik slovi še zaradi velikega števila duhovnikov in kardinalov, ki od tod izhajajo. Za sladokusce pa je seveda lepota tega ponosnega mesteca povezana z " vrbničko žlahtnino", izredno blagim, suhim, zlato rumenim vinom, po katerem pravzaprav otok Krk tudi slovi. Gre za avtohtono sorto grozdja, za katero je značilno, da uspeva le na tem otoku in je daleč naokoli čislana zaradi plemenitega, žlahtnega okusa.

No, mi lahko naš izlet začnemo kar v Vrbniku samem, ker je pot precej dolga, pa je najbolje, da se z avtom zapeljemo po makadamu do izredno lepe plaže, ki nosi ime Uvala Potovošća ali Potovošće, zemljevidi in turistični vodniki si glede tega niso enotni. Tu se sredi dišečega žajblja in kamenja začenja markirana planinska pot, zarezana v greben, s prekrasnim razgledom na modrino morja ter na Crikvenico in Novi Vinodolski. Žal je plaža poleti opremljena z zasilno okrepčevalnico, najdejo se celo senčniki in ležalniki, ljudje pač, tudi v prečudovitem objemu narave brez te šare ne morejo. Če hočemo spoznati pravo lepoto tega kraja, moramo Uvalo Potovošća obiskati pred začetkom turistične sezone, ko kraljujeta tu le modrina in lepota kristalno čistega morja.

Poleti, ko si zaželimo miru in samote, pa lahko po planinski poti kmalu pridemo do manjših, neobljudenih plažic, prva izmed katerih je prečudoviti zaliv Sv. Juraja. Od tu naprej se steza dvigne v pobočje in se oddalji od opojne modrine morja. Zato pa nas maja opajajo modri cvetovi žajblja, ki se kot intermezzo med morjem in nebom zibajo v vetru. Sledimo kamniti, ozki poti navkreber in se prepustimo sanjam o pravljičnih mediteranskih otokih. Sami smo, tišino motijo le blejanje ovac, pesem Krka in vseh sredozemskih otokov ter tihi let beloglavih jastrebov, ki imajo na tej strani Krka svoja gnezdišča.

Vrbnik

Na otoku Krku so opazovalci zabeležili kar 220 različnih vrst ptic, prava naravna zakladnica, beloglavi jastreb pa je gotovo kralj med njimi, saj je v naših krajih ena izmed največjih letečih ptic. Razpon kril lahko pri odraslih samcih doseže celo tri metre, težki pa so tudi do 15 kilogramov. Kar je neverjetno, pa je, da te ptice živijo tudi do 60 let.

Populacija belih jastrebov v vzhodni Evropi je zelo ogrožena, število parov stalno pada in ptice že izginjajo z mnogih področij. Eno takih je Hrvaška, kjer ptice gnezdijo le še na treh Kvarnerskih otokih, na Cresu, Krku in bližnjem otoku Prvić. Par navadno izleže po eno jajce z valilno dobo okoli treh mesecev, ko mladič odraste, še nekaj časa leta s starši, nato pa, ko po približno šestih mesecih postane samostojen, zapusti rodni kraj za več let. Neznana sila tedaj žene mlade ptice izredno daleč, lahko preletijo tudi do 4.000 kilometrov, v smeri Afrike ali Alp. Ogromni razpon kril omogoča ptici, da ne maha s krili, temveč jadra na termičnih valovih in tako prihrani ogromno količino energije. Po štirih, petih letih, ko spolno dozorijo, beloglave jastrebe nagon prikliče nazaj v kraj, kjer so se rodili. Vrnejo se domov, kot bi jih gnalo neznano domotožje, ustvarijo si družino in tu ostanejo do konca življenja.

Na Krku jih lahko opazujemo predvsem na jugovzhodni strani otoka, med Vrbnikom in Baško. Tu, na nedostopnem, skalnatem terenu, nekaj metrov nad morjem, imajo tudi svoja gnezdišča.

Medtem ko z občudovanjem opazujemo let ponosnih beloglavih ptic in se predajamo vonjavam Mediterana, med katerimi sta najbolj izrazita vonj po žajblju in smilju, se steza začne počasi spuščati. Gremo po ozki kamniti dragi in kmalu spet zagledamo na obzorju opojno modrino morja. Po eni uri smo v Uvali Sršćica, ki je tudi cilj našega izleta. Gre za zavetno plažo v malem zalivu, kjer si lahko tudi privoščimo zasluženo osvežitev. Sami, sredi tišine, ki govori o daljnih izgubljenih časih. Ko je bilo nebo še modro in je morje dišalo po otroštvu.

Suzi Pertot

MLADINSKI DOM Priprava na malo maturo

"Hočem in vem, da zmorem"

Prejšnji teden je v Mladinskem domu v Gorici potekala priprava tretješolcev na malo maturo. Udeleženci so v spremstvu vzgojiteljic Irenke in Martine ponavljali snov glavnih predmetov (slovenščina, matematika, angleščina, zgodovina, zemljepis). S prof. Vando Sever so poleg poglabljanja italijanskega jezika imeli priložnost, da so v sproščenem pogovoru razblinili še zadnje dvome v zvezi s potekom izpitov.

V sklopu priprave je v torek, 8. junija, dijake in njihove starše obiskal tudi psihoterapevt Bogdan Žorž. Najprej je srečal dijake in jim skušal posredovati dobre in praktične nasvete, kako se lotiti treme pred izpiti in ohraniti koncentracijo ter najboljšo psihološko kondicijo za "boj" in za "zmago" nad "prvo težjo preizkušnjo današnje družbe". Ne gre pri tem za premagovanje strahu, saj je strah pozitivno in koristno čustvo, ki nas opozarja na nevarnosti. Naučiti se moramo ga obvladati, da nas ne ohromi, pač pa da sproži v nas adrenalin, da v nas poveča moč in sposobnosti, skratka da postane naš zaveznik, prijatelj. V tem smislu naj bi se vsak dan obračali nanj, zadnji dan naj bi ga povabili, da pride z nami na izpit.

Staršem pa je posredoval zaključek psihoterapevskega simpozija, ki se ga je pred dnevi udeležil in pri katerem je imel možnost spoznati svetovno znanega psihoterapevta Hilariona Petzolda: v naši moderni in tehnični civilizaciji so praktično izginila obredja, ki so jih imele bolj "primitivne civilizacije" za sprejemanje mladine med odrasle. Izginil je nekako prehod iz otroškega v odraslo družbo, kar prinaša hude posledice v človeški psihi in v medsebojnih odnosih. Za končno odraščanje je ta prehod zelo pomemben, in če ta zmanjka, mladostniki ostanejo odvisni še naprej od odraslih in od staršev ter neodgovorni v družbi. Saj ni čudno – je dodal g. Žorž –, da imamo dandanes toliko nezmožnih politikov in da beremo vsak dan v časopisu o tolikšnih katastrofah zaradi neodgovornosti oseb, ki so na vodilnih mestih. Eden od takih prehodov v odraslost naj bi bila tudi mala matura. Svetoval je staršem, naj dobro izkoristijo ta trenutek, naj ne predstavijo otrokom izpite kot nekaj lahkega, nepomembnega, češ da se ne bi dijak preveč ustrašil, pač pa naj jih bodrijo in opogumijo, naj jim izkazujejo zaupanje, naj spodbujajo v njih odgovornost in samozavest. To temelji na predpostavki, da z izgradnjo osebne moči mladostnikom omogočimo, da se bolj učinkovito soočajo z življenjskimi izzivi, kot je lahko mala matura.

JURIJ PALJK **KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?** 40

Ne vem, kakšen odnos imate do morja, sploh ne vem, če ga imate, saj je morje treba doživeti na neki poseben način, tak, da ti ne pomeni več samo kraja, kamor greš sam ali z družino ali prijatelji letovat. Pošteno moram povedati, da sam nisem imel posebnega odnosa do morja, če seveda odmislim veliko in neizpolnjeno željo po njem v otroštvu, ko nisem mogel k morju in sem takrat, kot mnogi kmečki otroci na vasi, samo poslušal pripovedi tistih srečnežev, ki so že bili pri morju. Zadovoljiti sem se moral z reko Vipavo, v kateri smo se kopali in lovili ribe, preživeli tako lepo otroštvo, kakršnega sam nisem mogel ponuditi svojim otrokom... Hribe, gore sem imel kot mladostnik raje, kar nekako zgodilo se je, da so mi postali Julijci prijazni, vleklo me je vanje, spomin na noči v gorah, ko si lahko z roko tikal zvezde na kristalno čistem nebu, je še živ. In sem nato odšel, v Trst, k morju, ki mi je postalo domače, a nič več, saj sem hodil samo na Molo San Carlo, kjer sem se vedno spomnil Dragotina Ketteja in njegovega dekleta, vedno. Predstavljal sem si jo z dolgimi črnimi lasmi in živimi očmi in Dragotina podobno izgubljenega, kot sem bil tam sam. Najlepši so mi bili nočni sprehodu po tržaškem in tudi barkovljanskem nabrežju, morje je sicer bilo lepo, a nič več.

Dragotin Kette

A me je morje samo čakalo v zasedi.

Morje je večno, ima čas, morje ve in pozna odgovore, ki jih mi ne vemo. Naneslo je, da sem zaradi pomanjkanja denarja sredi osemdesetih let minulega stoletja postal mornar, v strojnici ladje Katerine sem bil za mazača. Bili so drugi časi, to ja, vozili smo v Sovjetsko zvezo, na Črnem morju sem spoznal, kaj pomeni prava nevihta na morju, ko smo možje bili dobesedno zeleni, od slabosti, strahu, nemoči, vsega hudega!, tri dni smo bili zaradi viharja skoraj na istem mestu, komandant ladje je šepetaje govoril s svojim prvim pomočnikom, da česa takega v svojem dolgem življenju na morju ni še videl, morje je kazalo svojo strašansko moč, ki je ne spoznaš, dokler nisi ujet v strašen objem visokih morskih valov, vetra, tuljenja ladijskih motorjev in turbin, neverjetnega zibanja, neznosnih tišin in zastrašujočih zvokov izpod palube, ko se zdi, da bo morje ladjo razklalo na dvoje, troje kosov! Takrat ja, takrat sem se gotovo spraševal, kaj sploh počnem tam. Opazoval sem kolege, mornarje, ki so jim leta morja, soli in sonca izžgala obraze, kako so s cigareto v ustih tiho zrli skozi ladijska okna nekam tja, v temno morje, ki je edino vedelo odgovor. In sem vzel hladno pivo s seboj, zavojček cigaret, ko se mi je po tridnevni nevihti končno le uspelo povzpeti na most, kjer sem sede gledal morje, Črno morje.

"Murje, murje"! so vpili ruski otroci, sam Bog ve, od kod so jih pripeljali v Novorosijsk na počitnice, v pristanišču smo nalagali les, ki smo ga vozili na Sicilijo. In sem jim po vipavsko nazaj zamrmral: "Murje, murje"!

Kot otrok sem morje sanjal in sanjal, s sosedom šoferjem sem nekoč, šestnajst mi jih je bilo, odšel z njim na "furo", v Dalmacijo je peljal Fructalove sokove, ponoči se je ustavil na nekem obcestnem parkirišču in nisem si mogel pomagati: slekel sem se in se vrgel v morje, prvič sem zaplaval v njem, neverjetno lahko je bilo plavati!, morje je bilo toplo in šele prestrašeni klici šoferja, ki se je prebudil in me zaman iskal ob tovornjaku, so me izvabili iz morja. Postrani me je pogledal, nič ni rekel, sam je razumel, da sem prvič plaval v morju, ob tretji zjutraj sva šla naprej proti Zadru.

Žena še danes hrani pismo, ki sem ji ga napisal z morja, dejansko sem ji napisal, naj mi ne verjame, ko ji bom po prihodu na kopno pripovedoval, kako lepo je na morju, naj to pismo hrani in naj mi ga pokaže, če me bo spet prijelo, da bi odšel. Nekje v sebi sem začutil, kaj je tisto, čemur Italijani pravijo "la malattia di ferro", "bolezen" mornarjev, ki se tako navadijo na železo ladje, da na kopnem ne morejo več v polnosti živeti.

Ko smo, zame je bilo zadnjič, pluli skozi Bosfor in Dardanele, sem šel visoko na most ladje, kjer sem v miru užival pogled na Azijo in Evropo, pod mostom v Istambulu sem občudoval Sveto Sofijo in Akademijo, na dometu roke sta bili, vedel sem, da se bom izkrcal na Siciliji in slutil sem, da sem se spremenil.

Morje me je prevzelo in vzelo, za vedno.

To je naredilo tiho in za vedno, kot zna samo morje.

In ga zato rad poslušam, to počnem najraje zelo zgodaj zjutraj, ko na nabrežju v Gradežu ni še nikogar, včasih srečam samo kakšnega sebi podobnega, molče se prijazno pozdravimo in gremo naprej, ne motimo se z govorjenjem, poslušamo morje. Da bi našli sebe.

Prijazna Lanka Hočevar mi je pred dnevi, ko sem na zid na Facebook napisal, da mi je morje na zgodnjem jutranjem sprehodu pripovedovalo dolgo zgodbo življenja in da je ta zgodba lepa, napisala: "Ne verjamem. Dokaži, pa napiši zgodbo.... hehehe... hecam se... Daaaaan dobeeeeer... mahammm;) ".

Obljubil sem, da jo bom.

A najbrž to ni dovolj.

Morje zna namreč pripovedovati čudovite zgodbe.

Morje ve.

S 7. strani

Pogled nazaj...

Dijaki četrtega razreda družboslovnega liceja Gregorčič so z mentorjem Adrijanom Pahorjem pripravili šolski časopis – vsem je bil na razpolago v preddverju dvorane KCLB. Vsebuje daljše zapise raznolikih tematik, poročila o izletih, pa tudi križanke in sudoku, za vse, ki si radi urijo možgane z njimi, in priročni dve strani o zdravi prehrani.

Tudi športniki so prišli na svoj račun, na raznih medšolskih tekmovanjih, pa tudi na tradicionalnem memorialu Jožica Miklus. Nagrado šport in šola je prejel Luca Dellisanti.

Gibčnost in lahkotnost deklet, ki vadijo aerobiko s profesorico Marto Vizintin – na državnem finalu v Lignanu so dosegle 9. mesto -, so lahko gledalci občudovali v aerobični točki, kjer so dekleta v harmoniji izvajale dve vaji. Res pridne!

Prireditev je požlahtnilo tudi petje devetih deklet, ki so, kot že prejšnja leta, same pripravile pevski nastop in ob spremljavi kitare Michela Schincariola ubrano in zvonko zapele slavno Dan ljubezni, Ša-la-la in Jaz in ti. Aplavz seveda ni izostal.

Gledališko prešernost sta na oder razlila prizora, ki sta, po besedah napovedovalcev, nastala v zelo kratkem času. Če je to res, so resnične pohvale vredni vsi nastopajoči! Najprej dijaki, ki so, nekateri še posebno živo in razgibano ter do karikature značajsko poudarjeno, odigrali prizor Bosi v šoli, ki ga je napisala Lučka Peterlin, za ta šolski nastop pa priredil in ga v narečno pisanost odel Tomaž Sussi. V njem so na humoren način prikazane težave, s katerimi se morajo v novih pogojih soočiti zelo kratkovidni ravnatelj Krt in drugo šolsko osebje ter kandidatke za suplence. Bučno odobravanje dijakov je poplačalo trud izvajalcev. Nebrzdan smeh pa se je zaslišal, ko so se na odru pojavili profesorji Adrijan Pahor, Tjaša Ruzzier, Elena Volpi in Tomaž Sussi kot "strokovno" podkovani zdravniki, ki ob pomoči najmodernejših pripomočkov (udar s kladivom namesto narkoze!) skušajo "pomagati" profesorici –Sari Semec, ki je zbolela zaradi stresa. Smešnih, grotesknih trenutkov črnega humoja je bilo kar nekaj in profesorji so se brez hujših zadreg preoblikovali v igralce in seveda poželi zaslužen aplavz. Tega je bil seveda deležen kot režiser in avtor prizora tudi Tomaž Sussi. – Nekdaj bi si dijaki od svojih profesorjev ne upali niti sanjati česa takega! -

Ko se je prireditev že iztekala, sta Ivana in Ivan na oder poleg ravnateljice Mihaele Pirih povabila še tehnika Nika Klanjščka, ki po 35 letih končuje svojo službo. S svojo ustrežljivo, zmeraj nasmejano prisotnostjo je bil na šoli izredno dragocena oseba, ki jo bo težko nadomestiti.

Praznovanje se je, po tradiciji, sproščeno končalo z veselo družabnostjo ob prigrizku.

POGOVOR Bojan Rotovnik, predsednik Planinske zveze Slovenije

"Potrebne energije in motivacije za delo mi ne manjka"

Planinska zveza Slovenije ni le najpomembnejša planinska organizacija v Sloveniji, temveč institucija z dolgoletno tradicijo in pomembnim poslanstvom. Živimo v prekrasnih krajih, kjer se v bližini morja in ravnin dvigajo dvatisočaki neskončnih lepot, hribi doživetij in grički nedeljskih izletov. Prav zato so planinstvo, gorništvo, plezanje, alpinizem in vse aktivnosti, povezane z gorami, izjemno priljubljene in cenjene. Ogromno je mladih, ki si polnijo znanja in izkušenj, ki vlagajo veliko truda, finančnih in psihofizičnih energij, in to je vsekakor fenomen, ki napoveduje razvoj in svetlo prihodnost teh dejavnosti. S številnimi vprašanji sem se zato obrnil na predsednika Planinske zveze Slovenije Bojana Rotovnika, ki nam bo razkril kar nekaj zanimivosti, novic in izkušenj.

Gospod Rotovnik, prevzeli ste vlogo predsednika Planinske zveze Slovenije pred sorazmerno kratkim časom. Kako ste se na to vlogo pripravili in kateri so vaši glavni programski cilji?

Biti predsednik osrednje slovenske planinske organizacije je zahtevno opravilo, ki terja kar nekaj časa in energije. Pri vsem usklajevanju družinskih, službenih in planinskih obveznosti se občasno pojavi problem v časovni razpoložljivosti, medtem ko mi potrebne energije in motivacije za delo ne manjka. Do prevzema funkcije predsednika PZS sem se 20 let "kalil" v aktivnem delu v matičnem Planinskem društvu Šoštanj ter 15 let v različnih organih PZS. Skupaj s sodelavci bomo odprli okna naše organizacije in poskušali ustvariti ustvarjalen in konstruktiven prepih. Naša organizacija je v zadnjih letih napredovala le na področju vsebine, medtem ko je organiziranost skoraj enaka kot pred 15 leti, ko sem se aktivno vključil v delo PZS. In ravno prilagoditev organizacije na poslovanje v sedanjem času je eden izmed glavnih programskih ciljev, poleg napredka vsebine na vseh področjih delovanja.

Kako komentirate dejstvo, da se veliko ljudi odpravlja v gore brez potrebne opreme, predvsem pa znanja in izkušenj? Vemo, da vsako leto prirejate veliko izpopolnjevanj in tečajev, a ob t. i. "romanju na Triglav" v poletnih mesecih prevečkrat srečujemo nevzgojene pohodnike v natikačih.

Vsi, ki to želijo, imajo prost dostop do gora in nikomur ne moremo prepovedati obiska, tudi za ceno lastne varnosti. Žal. Seveda obstajajo posamezniki, ki se odpravljajo v gore neprimerno psiho-fizično pripravljeni in brez ustrezne opreme, a menim, da so ti v veliki manjšini. Gorniška kultura je med Slovenci zelo razvita in to se odraža tudi v opremljenosti in pripravljenosti obiskovalcev gorskega sveta. Žal velikokrat tujci, ki ne poznajo naših gora, podcenjujejo zahtevnost naših gora, a se na srečo večina takšnih obiskov konča srečno. Ne pa seveda vsi...

Kako ocenjujete trenutno priljubljenost in razširjenost gorništva, pohodništva in alpinizma v Sloveniji? Se vam zdi, da se planinska kultura v deželi s tako pomembno gorsko tradicijo uspešno razvija?

Pred dvajsetimi in več leti je bilo planinstvo ena izmed nekaj redkih dejavnosti, s katero so se množično ukvarjali tako mladi kot odrasli. A od osamosvojitve Slovenije dalje se vsako leto pojavlja vedno več dejavnosti tako v vsakdanjem življenju kot na področju gora. Vseeno je uspelo planinstvu v vseh izraznih oblikah ohraniti lastno identiteto, kar se kaže predvsem po številu mladih, vključenih v planinske vrste.

Kako bi predvsem mlade spodbudili in motivirali, da bi zahajali v gore, v odkrivanje tega čudovitega sveta?

Vsako obdobje življenja ima svoje prednosti in pri mladih je to zagotovo vedoželjnost in raziskovanje novega. Planinstvo lahko s svojo vsebinsko širino ponudi mladim veliko doživetij. Poleg tega je hoja v gore pri nas splošno dostopna in ima dolgoletno tradicijo. Večina tistih mladih, ki so v mladosti vsaj nekaj časa doživljali čarobnost planinstva, se v kasnejših starostnih obdobjih vrača v objem gora.

Se vam zdi, da se še vedno veliko ljudi odloča za prehoditev Slovenske planinske poti oz. transverzale?

Vezne poti so izum Slovencev, kar žal ni splošno znano dejstvo. Sprva so se nam v tujini posmehovali, ko pa so spoznali vse prednosti, so nas kmalu pričeli posnemati. Motivacija za obisk gora je pri vsakem posamezniku splet različnih dejavnikov in pri mnogih del teh motivov predstavlja tudi zbiranje žigov. Poleg tega so vezne poti dober magnet za planince, da obiščejo tudi planinsko manj zanimive predele Slovenije, tako da zagotovo prispevajo tudi k razporeditvi obiska gora tako po prostoru kot po času.

Kakšen je trenuten status te organizacije (PZS) glede na številne kritike v zadnjem obdobju? PZS je in ostaja najpomembnejša oporna točka za vse ljubitelje gora in hribov?

Planinska zveza Slovenije je osrednja slovenska planinska organizacija z velikim naskokom. V preteklosti so se pojavili poskusi, da bi se PZS odvzelo del te osrednje vloge. Glede na množičnost in spoštovanja vredno tradicijo je bilo to že v naprej obsojeno na propad. Planinci smo znani po enotnosti in prostovoljnem delovanju, kar naše medsebojne vezi še utrjuje.

Kako in koliko Planinska zveza Slovenije investira v najboljše slovenske alpiniste? Katere odprave načrtujete v bližnji prihodnosti?

Glede na to, da do sedaj nisem bil aktiven na področju alpinističnih odprav, bi natančne številke in ocene težko podal. Samo za ilustracijo naj navedem, da je PZS s pomočjo države in sponzorjev v letu 2009 namenila preko 100.000 evrov za odprave. Je pa znano in v preteklosti že večkrat poudarjeno dejstvo, da tehnično najtežjih odprav PZS ne more podpirati, ampak morajo le-te biti samostojni projekti tistih, ki preizkušajo doseči nove meje v alpinizmu. Vloga Planinske zveze je predvsem v tem, da alpinistom omogoča čim kakovostnejše usposabljanje in tudi pridobivanje prvih himalajskih izkušenj mladih in najbolj perspektivnih.

Figura in življenjska zgodba Tomaža Humarja je tudi po njegovi smrtni nesreči na Langtang Lirungu v novembru 2009 še kako živa. Njegova avtobiografija Ni nemogočih poti in delo Tomaž Humar avtorice Bernardette McDonald sta med najbolj prodanimi knjigami v Sloveniji. Kako gledate na njegovo popularnost v primerjavi z drugimi bolj tihimi, a vseeno vrhunskimi slovenskimi alpinisti?

Tomaževa alpinistična pot je izredno zanimiva in polna skrajnosti. Od vrhunskega alpinista do poškodovanca, ki bi naj po mnenju zdravnikov gore samo še gledal, do ponovnega vrhunskega alpinista. Od alpinista, ki je premikal meje mogočega na področju vključevanja medijev v alpinizem, do skoraj popolne anonimnosti pri svoji dejavnosti. Tomaž je zagotovo naša alpinistična legenda! Njegova dejanja bodo še dolgo prisotna med nami in bodo močna vzpodbuda za mnoge generacije alpinistov, ki šele prihajajo.

Nam lahko na kratko povzamete aktualno stanje glede problematike z Aljaževim stolpom na Triglavu?

Tematika Aljaževega stolpa in njegove premestitve v originalu v bodoči Slovenski planinski muzej v Mojstrani je v medijih in pri planincih doživela burno reakcijo. Aktivnosti na tem področju ni več, vsaj ne, da bi bile meni znane. S simboli, ki imajo velik čustven pomen, je potrebno ravnati preudarno in s temeljitim premislekom.

Kakšna bo usoda Tržaške koče na Doliču, ki jo je leta 2009 prelomil snežni plaz in so jo prostovoljci zasilno rešili pred močjo letošnje zime?

Planinska zveza Slovenije pri razreševanju te problematike aktivno sodeluje s PD Gorje, ki je lastnik te koče. Vsaka dolgoročna rešitev bo terjala mnogo denarja, ki ga v teh kriznih časih ni na pretek. Če bo projekt oživitve Tržaške koče na Doliču kakovostno pripravljen, bo zagotovo dobil podporo pri pridobivanju javnih sredstev in verjamem, da se bo tudi v tem primeru izkazala planinska solidarnost.

Pa še osebno vprašanje. Nam lahko razkrijete, katere so vaše najbolj priljubljene planinske poti, vrhovi ali pogorja?

Smrekovec je s svojimi 1577 m že po tradiciji "hišna" gora Šoštanjčanov in tudi sam zelo rad obiščem ta ugasli vulkan. Še posebno zaradi tega, ker je zelo primeren za družinsko gorništvo, ki ga v zadnjem času zelo aktivno izvajamo v naši družini. Drugo priljubljeno gorsko področje so gore nad dolino Bavšice pri Bovcu, kjer ima PZS svoj učni center in kjer sem v zadnjih letih vsako poletje preživel kar nekaj dni na različnih tečajih. Tamkajšnje gore imajo primorski pridih z veliko mero osamljenosti. In zato me tudi tako privlačijo!

Jernej Šček

Napredovali v meddeželno D ligo

Sijajna zgodba o uspehu krasovih nogometašev

Zimska športna sezona pri nas se je na tretji dan južnoafriškega svetovnega prvenstva zaključila z zgodovinskim uspehom za naš šport. Nogometaši Krasa so namreč po sijajni sezoni in fantastični končnici za napredovanje prestopili iz deželne elitne v meddeželno D ligo. Slovenski šport v Italiji v tej vodilni panogi še nikoli ni bil tako visoko, moštev s Tržaškega ni bilo med četrtoligaši že nekaj desetletij; sploh se ne moremo načuditi, kako zmore tako raven le peščica enajsteric iz naše dežele.

Zgodba o uspehu repenskega kluba je že prava pravljica. V šestih letih so belo-rdeči s trenerjem Alessandrom Musolinom na čelu napredovali kar štirikrat, pravi simbol ekipe pa je kapetan Radenko Kneževič, Sežanec s preteklostjo tudi v predkrogih evropske Lige prvakov, edini od današnje Krasove garniture, ki je doživel vse štiri preskoke, saj je postavo okrepil v malce več kot rekreativni drugi amaterski ligi! Prav v tisti sezoni 2004/2005 je v društvo vstopila družina Kocman, glavni pokrovitelj kot podjetje Koimpex, ki je ogromno vložila v ta projekt in iz leta v leto žanje bogate sadove te človeške in denarne investicije.

Zanimivo, prvi dve napredovanji je umirjeni in dobro pripravljeni tržaški strateg Musolino (ki je predvsem prijatelj igralcev) dosegel zapovrstjo, a kljub temu ga niso potrdili. V promocijski ligi sta Kras nato po eno sezono vsak neuspešno vodila sloviti Belorus Sergej Alejnikov (nekdanji reprezentant Sovjetske zveze in član Juventusa) in domačin Milan Mikuš, nato pa se je vrnil akter prvih dveh prestopov in nanizal še dva, najbolj prestižna dosežka.

Še zlasti v teh zadnjih dveh prvenstvih se je Krasov tabor profiliral kot zgled za uspešnost v našem športu. Poleg zadostnih sredstev – ki pa v športu, kot vemo, niso vse – se je angažirala lepa skupina mladih in zagnanih odbornikov (pod budnim očesom staroste, predsednika Nika Centroneja), ki članskim in mladinskim ekipam (odlični so bili letos tudi osemnajstletniki, drugi v prestižnem deželnem prvenstvu, velik poudarek pa je tudi na cicibanih s strokovnjaki iz Slovenije in številnimi pobudami za promocijo nogometa med malčki – gost med otroki je bil na primer junak slovenske reprezentance Zlatko Dedič) zagotavljajo najboljše razmere za delo. Če se omejimo na člansko vrsto, pa je ob zmagovitem trenerju tu osnova za uspeh zlasti izjemno složna in uigrana igralska zasedba. Ogrodje je sestavljala skupina res vrhunskih igralcev za elitno ligo in nedvomno uporabnih tudi za četrto tekmovanje (vratar Contento, branilca Sessi in Tomizza, vezista Giacomi in Cipracca, napadalec Kneževič), ob njih pa so svoj prispevek vestno doprinašali tudi vsi ostali vojački. Slovenski člani ekipe so bili poleg Kneževiča še Dimitri Batti, Matej Bagon in Luca Paravan (vsi trije dejansko standardni igralci) ter perspektivna mladinca Niko Jevnikar in Jar Martini, katerih čas še pride. Že omenjeni Kneževič je sploh poglavje zase, v letošnjem prvenstvu je vključno s štirimi srečanji končnice dosegel kar 28 zadetkov. Od teh kar tri v finalnih obračunih in celo dva na zadnji, najtežji tekmi.

Po zmagi v Repnu proti Jesini s 3:0 so namreč naši v gosteh v Markah pred štiri tisoč gledalci po desetih minutah že izgubljali z 2:0 in vse je kazalo, da bo močnim domačim poklicnim nogometašem uspel preobrat. Kraško enajsterico pa je rešil nihče drug kot njen kapetan z odločilnim golom za 2:1 in nato še z enim zadetkom v poslednjih minutah tekme. Veselje na robu igrišča v objemu kakih sto navijačev, ki so ekipi sledili po šesturni avtobusni vožnji, je bilo v taboru gostov seveda nepopisno. Sijajni rezultat so nogometaši delili s soigralcem Michelejem Banellom, obrambnim stebrom, ki ga je med sezono doletela hujša bolezen in kateremu seveda tudi s teh stolpcev iskreno voščimo čimprejšnje uspešno okrevanje.

V Repnu so zdaj dejansko že začeli z zahtevnimi posegi, ki jih je treba opraviti za nastopanje na meddeželni ravni. Športni center bo treba korenito preobraziti, saj terja D liga še eno tribuno ob slačilnicah, prilagoditi pa bo treba tudi mere same zelenice in seveda parkirišče. Toda Krasov stroj neutrudno melje in od uprave je pričakovati, da bo ambiciozna tudi v prihodnje.

HC

NOGOMET
Elitna liga - Finale play-offa: Jesina - Kras 3:2 (skupno v dveh tekmah 3:5 za Kras)
Kras je napredoval v D ligo!